

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy od powiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 570

Poznań, piątek dnia 11 grudnia 1931

Rok XXVI

Gwiazdka B. B.

W ciągu krótkich, mniej więcej dziesięciodniowych, obrad Sejmu przed feriami świątecznymi musi większość rządowa spełnić niezbyt przyjemną funkcję, a mianowicie uchwalić trzy nowe, bardzo uciążliwe przedłożenia podatkowe. Są to: 1) podwyższenie podatku od lokali o 50 proc., 2) podwyższenie podatku od nieruchomości o przeszło 40 proc. i 3) wprowadzenie podatku od elektryczności, wynoszącego 10 proc., a z dodatkiem komunalnym 12 i pół proc. opłaty za światło.

Z taką gwiazdką „sanatorzy” pojadą do swoich wyborców. Wprawdzie zawiozą także „ulgi” w podatku przemysłowym, ale ulgi te nie równoważą nowych ciężarów. P. minister skarbu obliczył, że z nowych podatków spodziewa się 129 milionów, a na ulgi w podatku przemysłowym odlicza 45 milionów. Pozostaje zatem ujemne saldo dla podatników w sumie 84 milionów — i to w teorii, bo praktyka — to wymiary, które mogą być bardzo rozmaite. Nowy preliminarz budżetowy pomimo owych „ulg” przewiduje dochód z podatku przemysłowego na rok 1932/3 w sumie akurat dwa razy większej aniżeli osiągnięto w pierwszym półroczu obecnego roku budżetowego. A zatem na tym froncie — bez zmian.

Niewesoła perspektywa spotkania się z wyborcami podczas świątecznych wyjazdów podzielała na obudzenie się „samodzielności” klubu B. B. Postanowiono zerwać z uchwalaniem przedłożeń rządowych w ich dosłownym brzmieniu i zabrano się do „samodzielnej” pracy. Widowisko pierwszej klasy: B. B. „poprawia” rząd!

Ale to tylko na oko tak groźnie wygląda. Praca sekcji czy komisji skarbowej B. B. odbywa się w ścisłym porozumieniu z rządem, a poprawki są bardzo skromne. Realną gwiazdką mają dostać tylko lokatorzy, zajmujący mniejsze mieszkania, którzy będą zwolnieni od podwyżki podatku od lokali. Właścicielom nieruchomości daje się tylko gwiazdkę z nieba, polegającą na tem, że podwyżka podatku ma być tylko „czasowa”, coś jak podatek „kryzysowy”. (Wszystko na świecie jest „czasowe”, nawet — „sanacja”!)

Wreszcie w podatku od elektryczności poza zwolnieniem od niego niektórych powiatów pomorskich wprowadzona ma być taka zmiana, że dodatek komunalny (25 proc. podatku państwowego) nie będzie obligatoryjny, lecz fakultatywny, czyli że będzie obowiązywał tylko tam, gdzie go rady miejskie uchwalą. Przy katastrofalnym stanie finansów miejskich i ta gwiazdka będzie do oglądania tylko — z daleka.

Wreszcie w podatku przemysłowym mają być dodane pewne dalsze ulgi, ale bez obniżania dochodów skarbu. A więc gwiazdka dla jednych płatników kosztuje różni dla innych.

Jak z tego widzimy, gospodarzy rezultat pozorowanej „emancypacji” klubu B. B. będzie bardzo skromny. „Emancypacja” ta ma natomiast dość ciekawy podkład polityczny. Dowodzi ona, że taki stosunek, jaki panował dotąd między

Nadużycia celników gdańskich

Samobójstwo jednego z winnych

Gdańsk, 11. 12. (Tel. wł.) Na wyraźne żądanie polskich władz celnych policja gdańska wszczęła dochodzenia przeciwko dwóm celnikom gdańskim, którzy, pod osłoną mundurów, przemycali systematycznie od miesięcy z obszaru wolnego portu zagraniczne konjaki i likiery, konserwy z homarów i kawior, oraz cygara. Towary te sprzedawali z dużym zarobkiem pewnemu kupcowi w Gdańsku. Mimo znalezienia w mieszkaniach podejrzanych celników całych składów przemycanych towarów i mimo przyznania się ich do winy, policja gdańska nie uważała za stosowne aresztować ich i osadzić w więzieniu. Rezul-

tat jest ten, że jeden z winnych, starszy sekretarz celny Hallman, zamieszkały we Wrzeszczu, popełnił samobójstwo, a jego współnik, sekretarz Kreisig z Nowego Portu zbiegł do Prus Wschodnich.

Wobec powyższej pobłażliwości policji gdańskiej, nie można się dziwić, że straty, które skarbu państwa polskiego ponosi tytułem przemytu, doświadczanego przez terytorjum wolnego miasta Gdańska, wynoszą dziesiątki milionów złotych. Gdańszczanie doszli do tego, że oszukiwanie Polski na cie uważają za patriotyczny obowiązek. S. B.

Warunki koalicji centro-hitlerowskiej w Hesji

T. zw. program minimalny

Berlin, 11. 12. (PAT). Zarząd partii hitlerowskiej ogłasza tak zw. „program minimalny”, wysunięty przez organizację krajową narodowo-socjalistyczną Hesji w rokowaniach ze stronnictwem centrowym jako warunk u działu w rządzie koalicyjnym. Hitlerowcy m. in. żądają, aby w miejsce dotychczasowych ministrów na czele rządu stanął prezydent kraju związkowego, którym obrany ma być przedstawiciel partii narodowo-socjalistycznej.

Agendy ministerstw przechodzą na 4 odrębne wydziały scentralizowanego rządu, mianowicie spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, finansów i oświaty.

Odrębne poselstwo Hesji przy rządzie Rzeszy ulega skasowaniu. Funkcje jego przejmują jeden z wyższych urzędników rządu heskiego.

Kongres 2000 lekarzy - hitlerowców

Lipsk, 11. 12. (Tel. wł.) Obradował tu kongres lekarzy niemieckich ze stronnictwa narodowo-socjalistycznego. Wybitni uczeni - lekarze, m. in. dr. Kaiser, Strasser i prof. dr. Strammier wygłosili referaty, w których, zamiast problemów naukowych, poruszano głównie zagadnienia społeczno-polityczne, przy czym mówcy silnie akcentowali ścisły związek między lekarzem a... polityką.

W obradach, które cechował nastrój skrajnie nacjonalistyczny i antyfrancusko-polski, wzięło udział przeszło 2.000 lekarzy z różnych części Rzeszy.

Delegacja hitlerowców czechosłowackich u Hitlera — Jeszcze jeden wyjazd

Berlin, 11. 12. (PAT). Wczoraj w Monachium przedstawiciele narodowych socjalistów z Czechosłowacji przyjęli przez Hitlera. W toku rozmowy Hitler zobowiązał politykę stronnictwa nar.-soc. ze szczególnym uwzględnieniem stosunków niemiecko-angielskich i niemiecko-francuskich.

W Anglii — mówił Hitler — opinia publiczna przeżywa obecnie ważną metamorfozę. Z każdym dniem co raz bardziej wzrasta front antyfrancuski w krajach anglosaskich. Kryzys gospodarczy zmusza inne państwa do obrony przed konkurencją zagranicy.

We Włoszech, Anglii i Ameryce coraz bardziej wzmaga się przekonanie,

rządem a jego brygadą sejmowa, jest możliwy tylko na krótką metę i to w okresie bodaj względnej pomyślności. Gdy atoli przyjdzie na wynędzniałe społeczeństwo zwać coraz to nowe ciężary, wówczas nawet najpotulniejsze bebe prosi o odrobinę bodaj „samodzielności”. A papa zgadza się pod warunkiem, że każdy akt tej „samodzielności” będzie uprzednio cenzurowany i uzyska aprobatę.

Cała ta zainscenizowana „samodziel-

ność” ma przede charakter subiektywno-polityczny, świadczący o pewnym zdenerwowaniu kół „sanacyjnych”. Obiektywnie Gwiazdka przedstawia się jako pokaźny i ciężki wór, zawierający około 100 milionów nowych podatków i narzucony na zgarbione plecy nieszczęśliwych płatników. Śpiewana przy takiej Gwiazdce kolenda nie będzie bardzo miła dla panów posłów i senatorów z Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. M. K.

Związek Kap'anów Unitas a konserwatyści o Kostku-Biernackim

Związek Kapłanów Unitas ogłasza na czele ostatniego zeszytu „Wiadomości dla Duchowieństwa”, co następuje:

„Autor nieudolnej ramoty p. t. „Djabłel zwycięzca” obrzucił błotem w nienawistny, niski a plugawy sposób religję, Kościół, biskupów, duchowieństwo, zwłaszcza zakonne.

„Nie warto się nim zajmować. Sam się osądził.

„Mając jednak w ustawie swej obowiązek bronić czci duchowieństwa, nie możemy nie wyrazić żalu i oburzenia, że bezkarnym autorem jest człowiek, noszący mundur wojskowy wysokiej szarży i pełniący jeden z najwyższych urzędów administracyjnych państwa. Nie może to przynieść błogosławieństwa państwu, które tak się rządzi.

„Czas, aby nareszcie zdrowa katolicka opinia przemówiła głośno i dobitnie. Związek Kapłanów Unitas.”

Od redakcji: W obronie Kostka-Biernackiego wystąpił na łamach konserwatywnego krakowskiego „Czasu” jeden z liderów konserwatyzmu w Małopolsce p. Hupka. Powiada on, że Kostka-Biernackiego „zohydziła prasa opozycyjna” jako autora „Djabła zwycięzcę” dla „większego jeszcze zohydzenia człowieka”. Zdaniem konserwatywisty p. Hupki Kostek-Biernacki głosi w „Djablu zwycięzcę” mądre i szlachetne zasady, albowiem

„apologję bata, jako instrumentu rządów, służącego do walenia... Bat jest jednym z koniecznych instrumentów każdego rządu. Bez bata nie można rządzić żadnym narodem, a zwłaszcza tak rozwichrzonym i warcholskim, jakim jest naród polski. Moskale rządzili Polakami przez półtora wieku, i to mimo powstań — z wielkim powodzeniem przy pomocy bata — i pozostawili nawet, jak słusznie podnosi autor, w wielu polskich sercach coś naksztalt tęsknoty za batem”.

Krakowski „Głos Narodu” nazywa to „wywnętrzeniami ekonomicznej duszy” i powiada pod adresem konserwatywistów:

„Przypuśćmy jednak, że przy zmianie losu ktoś zastosuje teorię p. Kostka-Biernackiego do p. Hupki i jego zwolenników! Może wtedy dopiero zrozumie p. Hupka że ludzie nie są bydlętami, a bat nie jest instrumentem rządzenia ludźmi”.

Protest rządu polskiego

Z powodu skazania Sternala

Berlin, 11. 12. (Tel. wł.) Posel nadzw. Rzeczypospolitej w Berlinie, p. Alfred Wysocki, złożył wizytę sekretarzowi stanu w Auswärtiges Amt p. von Buelowowi i w imieniu rządu polskiego zażądał wyjaśnienia w związku z głośnym procesem dziennikarza polskiego p. Antoniego Sternala, którego sąd wrocławski skazał na półtora roku więzienia za rzekome szpiegostwo na tej podstawie, iż p. Sternal w celach dziennikarskich - sprawozdawczych obserwował zjazd „Stahlhelmu” w Wrocławiu.

Gdy po głośnych demonstracjach antypolskich na zjeździe Stahlhelmu w Wrocławiu rząd polski interwenjował u rządu niemieckiego, to ówczesny minister spraw zagranicznych Rzeszy, dr. Curtius, udzielił odpowiedzi tego rodzaju, że „Stahlhelm” jest organizacją prywatną, stowarzyszeniem b. żołnierzy frontowych a wystąpienia tej organizacji nie mają charakteru urzędowego.

Obecnie zachodzi sprzeczność między tem poświadczaniem a wyrokiem sądu wrocławskiego i wobec tego rząd polski zażądał od rządu niemieckiego odpowiednich wyjaśnień

Hamburg nie chce dać Gdyni Czechosłowacji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Gdynia, 10 grudnia.
Opinię publiczną Niemiec poruszyła silnie informacja prasy polskiej, że pomiędzy Polską i Czechosłowacją toczą się rokowania na temat wydzierżawienia Czechosłowacji w porcie gdyńskim osobnego basenu i wzmożenia zamorskiego ruchu handlowego naszego słowiańskiego sąsiada przez port polski.

W berlińskim dzienniku „Der Tag” znajdujemy korespondencję z Hamburga, który czuje się szczególnie dotknięty współzawodnictwem Gdyni w interesie z Czechosłowacją. Kwintesencją wywodów brzmi, że Czechosłowacja, na podstawie 363 i 364 artykułu traktatu wersalskiego, posiada wolną strefę portową w Hamburgu, i nie potrzebuje bynajmniej korzystać z portu gdyńskiego, który jest „jeszcze porządnie niedorozwinięty”.

Wolna strefa Czechosłowacji w wolnym porcie Hamburga jest wydzierżawiona na 99 lat i rozciąga się przy „Saalehafen” i „Moldauhafen”. Przy pierwszym z basenów Czechosłowacja nabyła hangar portowy nr. 49 i korzysta z niego w celach obrotu towarowego. Miasto Hamburg świadome, że poparcie czechosłowackiego handlu zamorskiego przyniesie w następnych latach również korzyść jego własnej gospodarce, wyszło dobrowolnie poza ramy traktatu wersalskiego — pisze „Der Tag” — i dało do dyspozycji Czechosłowacji większe tereny w porcie celnym, gdzie Czechosłowacja inwestowała już kilka milionów marek. Obecnie dokonuje się tam kosztem 2 milionów marek prace przy budowie nabrzeży oraz magazynów i zamierza w następnych latach wydać na ten cel dalsze 3 miliony. Te potężne inwestycje dowodzą, że Czechosłowacja na stałe ulokowała się w Hamburgu i zainteresowała się poważnie swoją bramą handlową, położoną nad Morzem Północnym. W tych wypadkach, gdy w imporcie towarów ze Szwecji i innych państw bałtyckich, port hamburski nie może być Czechosłowacji pomocnym, korzystano dotychczas z wygodnej drogi przez Szczecin. Chociaż traktat wersalski przyznał Czechosłowacji urządzenie sobie wolnej strefy w porcie szczecińskim, to jednak Czechosłowacja zrezygnowała z tej korzyści. To jednak nie dowodzi, — wnioskuje hamburski informator „Tagu”, —

że Czechosłowacja korzystać będzie z portu gdyńskiego.

Mimo tej wielkiej pewności siebie, wyczytać można między wierszami, że Hamburg obawia się Gdyni. Oczywiście jeszcze daleko do tego, aby tranzyt czechosłowacki odegrał w Gdyni poważniejszą rolę, ale chwila ta kiedyś nastąpi, jest bowiem nieunikniona. Postępowaniem Gdyni jest w szerszym zakresie rola portu słowiańskiego. Dzisiaj obserwować można tylko zaczątki tych zamierzeń, ale przyszłość zada kłam niemieckim twierdzeniom, że naturalnym portem morskim Czech i Słowaczyny jest Hamburg i Szczecin.

Celem ściągnięcia do Gdyni i Gdańska tranzytu czeskiego robi się niejedno i niejedno już osiągnięto. Wiele zyskanoby przez odpowiednie poinformowanie sfer gospodarczych Czechosłowacji nie tyle przez broszurki i prospekty, lecz przez jakieś stałe placówki, znajdujące się na miejscu. W obecnej dobie współzawodnictwa portów najważniejszą i najżywniejszą sprawą jest dowóz towarów do statku. Wprost można powiedzieć, że o znaczeniu danego portu nie decydują urządzenia portowe, czy są mniej lub więcej nowoczesne, lecz przede wszystkim taryfy kolejowe, ich wysokość, do danego portu. Czy to jest port włoski, niemiecki, polski, czy turecki, jest mu zupełnie obojętne. Dalej, ponieważ szczególnie w obecnych czasach, gdy konjunktury ulegają błyskawicznym zmianom, konieczna jest szybka informacja, kupiec nie może pisać listu do zarządu portu, lub jakiegoś ministerjalnego resortu i czekać na odpowiedź, tak samo nie może polegać na informacjach z prospektów i broszurek. Musi od razu wiedzieć, co i jak. Zdobyć tranzyt czechosłowackiego dla portów polskich możliwe jest tylko w ten sposób, że koleje polskie, które posiadają również dla Czechosłowacji atrakcyjne taryfy, powołają do życia, na wzór zagranicy specjalne ekspozytury w Pradze i Bratisławie, gdzie pchać się będzie towary czechosłowackie kolejami polskimi do Gdyni i Gdańska.

Wówczas jeszcze prędzej spełni się to, o co obawia się Hamburg. Gdynia będzie rzeczywistym, nie tylko naturalnym portem Czechosłowacji. Fob.

Wnioski budżetowo-skarbowe Klubu Narodowego

I. W sprawie rezerw skarbowych i stanu zadłużenia przedsiębiorstw państwowych

Wysoki Sejm uchwalić raczy:
Sejm na mocy art. 6 i art. 9 konstytucji oraz art. 6 i art. 8 ustawy z dnia 3 czerwca 1921 r. o kontroli państwowej zwraca się do Najwyższej Izby Kontroli, aby w terminie czterotygodniowym zbadała i przedstawiła Sejmowi:

- 1) stan obecny i sposób ulokowania rezerw skarbowych,
- 2) stan obecny zadłużenia wszystkich przedsiębiorstw państwowych i monopoli wobec skarbu państwa, banków państwowych oraz innych wierzycieli krajowych i zagranicznych,
- 3) stan rozrachunków między skarbem państwa a przedsiębiorstwem Polskie Koleje Państwowe w czasie od 1. 1. 1927 do 31. 12. 1931 r.

Uzasadnienie.

Sejm, przystępując do pracy nad budżetem na rok 1932/3, który to budżet przy wysoko obliczonych dochodach zamyka się deficytem w sumie 77 milionów, musi znać dokładnie stan i płynność rezerw kasowych, mających służyć na pokrycie deficytu.

Równocześnie ma Sejm ustalić sumy wpłat przedsiębiorstw państwowych do Skarbu, względnie dopłat skarbu do budżetów tych przedsiębiorstw. Zadania tego nie może Sejm wypełnić bez dokładnej znajomości zobowiązań finansowych przedsiębiorstw zarówno skomercjalizowanych jak i nieskomercjalizowanych.

Ponieważ ogólne zamknięcia rachunkowe, w których powyższe dane znajdują się powinny, istnieć dopiero za okres budżetowy 1929/30, przeto koniecznym jest dostarczenie Sejmowi przez N. I. K. odpowiednich danych z późniejszych okresów budżetowych.

II. W sprawie sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli z wyników rewizji Banku Gospodarstwa Krajowego

Wysoki Sejm uchwalić raczy:
Sejm zwraca się do Najwyższej Izby Kontroli, by w terminie czterotygodniowym, a w każdym razie przed rozpatrywaniem przez komisję budżetową preliminarza budżetu części 8 (ministerstwo skarbu), przedłożyła Sejmowi sprawozdanie z wyników przeprowadzonej przez siebie rewizji Banku Gospodarstwa Krajowego.

Uzasadnienie.

W czasie rozpraw nad budżetem na r. 1930/31 komisja budżetowa zajęła się zbadaniem gospodarki w bankach państwowych, w szczególności w Banku Gospodarstwa Krajowego. Rozprawy nad tym przedmiotem zostały zakończone uchwaleniem wniosku, który uzyskał także i zgodę rządu, wzywającego Najwyższą Izbę Kontroli do przeprowadzenia rewizji działalności Banku Gospodarstwa Krajowego. Rewizja taka odbyła się, jednakże sprawozdanie Najwyższej Izby Kontroli z czynności za rok 1930/31 nie zawiera jej wyników, ograniczając się tylko do powtarzającej się co roku analizy gospodarki funduszami skarbowymi, administrowanymi przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Zachodzi więc potrzeba uzupełnienia tego sprawozdania przez zaznajomienie Sejmu, w związku z budżetem na r. 1932/33, z wynikami prac Najwyższej Izby Kontroli w tej dziedzinie.

III. W sprawie obciążenia skarbu państwa z tytułu zamówień na poczet przyszłych budżetów

Wysoki Sejm uchwalić raczy:
Sejm wzywa rząd, aby w terminie czterotygodniowym przedstawił Sejmowi całkowity i szczegółowy wykaz zamówień, dokonanych w administracji przedsiębiorstwach państwowych i mo-

Niedorzecznem jest twierdzenie naszej konkurencji, że opakowanie przedziara cenę

MYDŁA REGERA

Bezpośredni wagonowy zakup papieru pakowego kalkuluje się dla fabryki taniej, niż papier pakowy, sprowadzany przez pp. kupców w małych ilościach w który zawijać musi mydła nieopakowane. Znak ochronny

Pw 9511/2 R. 1509

nopolach na poczet budżetu na rok 1932/33 oraz na lata następne, wraz z podaniem sum, które z tego tytułu obciążają skarb państwa w poszczególnych okresach budżetowych.

Uzasadnienie

P. prezes Rady Ministrów w przemówieniu z dnia 1. X. b. r. oświadczył, że rząd celem przyścia z pomocą przemysłowi i zmniejszenia bezrobocia poczynił już i czyni nadal zamówienia na poczet przyszłych budżetów.

Sejm, przystępując do uchwalenia budżetu na rok 1932/3, musi wiedzieć, jakie sumy w tym budżecie są przeznaczane na zamówienia już wykonane, a jakie na wykonać się mające, gdyż tylko w ten sposób Sejm może ustalić rzeczywistą wysokość rocznych wydatków Państwa.

IV. W sprawie wyboru nadzwyczajnej komisji dla zbadania gospodarki Lasów Państwowych

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm na mocy art. 34 konstytucji wyznacza nadzwyczajną komisję celem zbadania całokształtu gospodarki lasów państwowych.

Komisja przed przystąpieniem do badania opracuje i przedstawi Sejmowi do uchwalenia w terminie dwutygodniowym projekt regulaminu, zawierającego zakres jej działania, uprawnienia oraz sposób postępowania.

Uzasadnienie.

Gospodarka obecnej dyrekcji lasów państwowych, zarówno leśna jak i handlowa, jest od dłuższego czasu przedmiotem krytyki. Gospodarka leśna i załesienie zrębów, polityka handlowa oraz organizacja administracji lasów państwowych wywołują poważne zastrzeżenia ze strony zarówno Kontroli Państwowej, jak i czynników fachowych.

Komisja budżetowa przy szczupłości czasu i nawaie pracy nie może przeprowadzić dokładnego zbadania tej gospodarki, ponadto ani ona, ani inna zwyczajna komisja (np. rolna) nie posiada do tego potrzebnych uprawnień. W tym stanie rzeczy celowym, a nawet koniecznym jest wybór komisji nadzwyczajnej po myśli art. 34 konstytucji. Podczas zeszłorocznej sesji budżetowej p. minister rolnictwa oświadczył swą zgodę na wybór specjalnej komisji dla zbadania gospodarki lasów państwowych.

V. W sprawie ujawnienia zobowiązań, przyjętych przez rząd w stosunku do niektórych zrzeseń (karteli) u firm przemysłowych lub handlowych

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa rząd, aby niezwłocznie złożył Sejmowi szczegółowe wyjaśnienie o zobowiązaniach, przyjętych wobec niektórych zrzeseń oraz firm przemysłowych lub handlowych, a w szczególności wobec Zrzeszenia Producentów Drożdży i sp. z ogr. odp. „Łuszczarnia Ryżu” w Gdyni.

Uzasadnienie.

Ministerstwo skarbu odmawia koncesji na nowe fabryki drożdży, motywując odmowę „decyzją nieuruchomienia nowych fabryk”. Decyzja ta jest wynikiem starań Zrzeszenia Producentów Drożdży, obejmującego 15 istniejących obecnie fabryk i wykonyującego faktyczny monopol w tej dziedzinie produkcji. Kartel ten rozdzielił między siebie kontyngent według specjalnego klucza i utrzymuje cenę drożdży na nadmiernej wysokości, a dwóm koncesjonariuszom wypłaca ogromne sumy za to, że mimo posiadanych koncesji nie uruchamiają swych fabryk. Czynniki, należące do kartelu, powołują się na umowę z ministerstwem skarbu, znaną w tych sferach „listem żelaznym”.

Zobowiązanie rządu wobec kartelu, przyjęte w tej umowie, polega na tem, że rząd nie będzie udzielał nowych koncesji przez 5 lat. Zobowiązanie takie jest nie tylko szkodliwe ze względów gospodarczych, ale także niezgodne z prawem, jako zrzeczenie się na przyszłość przez władzę państwową przysługujących jej uprawnień.

Analogiczne zobowiązanie, dotyczące niepodwyższania cła na ryż względnie udzielania ulg od obowiązującej taryfy, przyjęte w stosunku do „Łuszczarni Ryżu” w Gdyni.

Sejm ze względów zarówno gospo-

darczych, jak i prawnych powinien być poinformowany szczegółowo o tych i innych podobnego rodzaju zobowiązaniach.

(Dokończenie nastąpi.)

Oświadczenie generała Raszewskiego

Z powodu brutalnej napaści dyrektora biura sejmowego p. Dziadosza na generała Raszewskiego, napaści, rozpowszechnionej przez „sanacyjną” agencję „Iskrę” i powtórzonej przez konserwatywne pisma, jak „Czas” i „Dziennik Pozn.”, otrzymujemy od generała Raszewskiego następujące oświadczenie:

„Szanowna Redakcjo!

„Proszę uprzejmie o umieszczenie w poczytnym piśmie Panów odpowiedzi na dziwne rewelacje, podane przez dyrektora biura sejmowego p. Dziadosza i rozpowszechnione przez agencję „Iskrę”. Pana Dziadosza nie znam i nigdy nie słyszałem o rewelacjach przez niego podanych, a dotyczących mojego syna. Pan Dziadosz był szefem oddziału II na Pomorzu i nie podlegał mi wówczas, gdyż byłem dowódcą korpusu poznańskiego i nie miałem żadnego wpływu na sprawy, dotyczące oficerów korpusu pomorskiego. Redaktora „Iskrę” czyńskiego, którego ukarania nie udało mi się swego czasu — pomimo oszczerczej kampanii przeciwko mnie i mojej rodzinie — sądownie przeprowadzić, uważałem dotychczas za autora wszystkich oszczerczych bredni, które zostały przez sąd generalski już po wystąpieniu mojem z wojska zbadane i jako fałszywe uznane.

„Mój syn wziął już dymisję w grudniu 1918 r. jako porucznik inwalida wojskowy, a ja sam jako jego dowódca podanie owo do Berlina wysłałem. Nie mógł więc być kapitanem w sztabie „Reichswehry” w Berlinie. Panu Dziadoszowi dam okazję przed sądem do udowodnienia swych rewelacji, aby narazie jeden z oszczerców został ukarany, jak na to zasługuje.

„Endeckim generałem” nie byłem, gdyż, służąc tylko w formacjach frontowych, nie miałem czasu zajmować się polityką partyjną. Byłem oficerem armii polskiej, sam nie należałem do żadnej partii i nie pozwalałem moim podwładnym polityki uprawiać. Naszą dumą było służyć tylko Polsce.

„Z szacunkiem i poważaniem
(—) Raszewski,
generał broni w st. sp.”

Od redakcji: Na terenie politycznym działał gen. Raszewski już po wyjściu z czynnej służby wojskowej. Jak pisaliśmy, gen. Raszewski nie działał wówczas na rzecz naszego obozu, lecz w roku 1928 formował kandydacką listę wyborczą konserwatywno-monarchistyczną.

Podróże elektryczności

Warszawa, 11. 12. (Tel. wł.) — Od 1 stycznia rachunki za elektryczność będą podwyższone o 2 proc. od światła i 1 proc. od energii oraz opatrzone dodatkiem 5-groszowym na bezrobotnych. (w)

Djetetyczno-klimatyczny
Zakład dr. Zuka Skarszewskiego
w Przyszowej, pow. Limanowa
woj. Krakowskie
dla ozdrowieńców i zagrożonych otwarty od 15 grudnia. Prospekty na żądanie.
Urzednikom 15% zniżki.

Obóz Wielkiej Polski ZEBRANIA

13 grudnia 1931:
Placówka Winiary, o godz. 15 w lokalu „Sokoła”. ref.: „Niemcy gotowi do wojny” wygł. ref. org. Grodzkiego i Pow. Wydziału O. W. P. Poznań, kol. Jan Budny.

14 grudnia 1931:
Placówka Staroteka, o godz. 19.30 na salce zebrania. ref.: „Niemcy gotowi do wojny” wygł. kol. Jan Budny.

Nauczyciele niemieccy w Polsce na żoldzie pruskim

Sensacyjna rozprawa w Łodzi — „Wizytator“ szkół Schoenbeck był przedstawicielem pruskiego min. oświaty

Łódź, 11. 12. (PAT). W łódzkim sądzie okręgowym rozpoczął się proces przeciwko przywódcom niemieckiego Związku Kulturalno-Gospodarczego Danieleckiemu, Brunonowi Gebauerowi oraz dr. Jacobowi z Grudziądza, b. profesorowi gimnazjum niemieckiego w Łodzi.

Wszyscy trzej oskarżeni zostali przez grono nauczycieli gimnazjum niemieckiego za szereg artykułów, umieszczonych w tygodniku, wydawanym przez Związek Kulturalno-gospodarczy pod nazwą Deutscher Volksbote, w których to artykułach twierdzili, że nauczyciele gimnazjum niemieckiego pobierali od rządu pruskiego specjalne pensje. Na ławach oskarżycieli zajęło miejsce 32 nauczycieli gimnazjum niemieckiego.

Oskarżony, prezes Związku Kulturalno-gospodarczego w Łodzi, Jan Danielecki zeznaje, że nauczyciele niemieccy byli finansowani przez rząd pruski za pośrednictwem stynnego, a wydalonego w swoim czasie z Polski, dr. Schoenbecka. Następnie zeznaje, że ostatni kongres mniejszości narodowych w Genewie został zorganizowany celem zaszkodzenia Polsce i przedstawia sądowi książkę dr. Ammende, w której znajduje się rozdział poświęcony Polsce, pełen insynuacji na temat sytuacji mniejszości niemieckiej w Polsce. Następnie dr. Jacob z Grudziądza oświadcza, że został wydalony z gimnazjum wskutek przesładowania dr. Schoenbecka, który przybywał do

gimnazjum niemieckiego w Łodzi w czasie lekcji i pełnił funkcję wizytatora. Dr. Jacob opisuje stosunki, z powodu których musiał zwrócić się do pruskiego ministerstwa oświaty, aby uzyskać zezwolenie na objęcie posady w prywatnej szkole niemieckiej na terenie Pomorza. Dr. Jacob zeznaje, że Schoenbeck w rozmowie z nim przyznał, że nauczyciele na terenie Poznańskiego, Pomorza i Łodzi otrzymują pobory z Niemiec.

Zkolej na pytanie obrońcy Danielecki oświadcza, że Schoenbeck był półoficjalnym przedstawicielem pruskiego Ministerstwa Oświaty. Podlegały mu sprawy szkolne.

Następnie składali zeznania trzej oskarżeni. Gebauer, zeznając w języku niemieckim za pośrednictwem tłumacza, oświadcza, że w r. 1910 rząd niemiecki przeznaczył 30 milionów marek organizacjom niemieckim poza granicami Rzeszy dla prowadzenia odpowiedniej propagandy na rzecz rewizji granic. Dwa miliony marek przeznaczono na rzecz utrzymania niemieckich szkół prywatnych w Polsce.

Rozprawa potrwa kilka dni. Łódź, 11. 12. (Tel. wł.) Wieczorem o godz. 6-ej sąd przystąpił do badania świadków, których jest 12. Należy zaznaczyć, że strona przeciwna uważa całe oskarżenie podsądnych za insynuację, w związku z tem dalszy przewód sądowy budzi w Łodzi niezwykle zainteresowanie.

Nieszczęśliwy wypadek marszałka Wolnego

Katowice, 11. 12. (Tel. wł.) — Marszałek sejmu śląskiego mec. Wolny padł ofiarą nieszczęśliwego wypadku, spadłszy z pierwszego piętra w restauracji hotelu Europejskiego w Katowicach. P. Wolny doznał złamania dwóch żeber oraz naruszenia mózgu. Mimo to, stan jego, zdaje się, nie jest groźny.

W obronie aresztowanych Żydów

Wilno, 11. 12. (Tel. wł.) Do rektora uniwersytetu wileńskiego, prof. Januskiewicza, zgłosiła się delegacja Żydów, żądając interwencji w sprawie zwolnienia studentów Żydów, aresztowanych pod zarzutem usiłowania zabójstwa w czasie zajęć listopadowych. Rektor odniósł się bardzo życzliwie do postulatów żydowskich i natychmiast udał się do wojewody. Interwencja ta pozostała bez skutku, gdyż aresztowani Żydzi pozostają do dyspozycji władz sądowych.

Ślad po nich zaginął

Gdynia, 11. 12. (Tel. wł.) Osiem tygodni temu tutejszy „sanacyjny“ związek b. zawodowych podoficerów delegował do Warszawy swoich członków: Basgena i Junga celem nabycia od władz wojskowych urządzeń maszynowych do wielkiej stolarni, którą związek chciał w Gdyni założyć. W stolarni miały być wyrabiane skrzynie wszelkiego rodzaju, na które jest popyt w tutejszym porcie. Panowie Basgen i Jung podobno maszyny za-

kupili, ale do Gdyni nie wracają i nie dają o sobie znaku życia. Nikt w Gdyni nie wie, co się stało z nimi, pieniędzy i maszynami.

Przeniesienie „karne“ za polskość

Morawska Ostrawa, 11. 12. (PAT). Wielkie poruszenie wywołało wśród kolejarzy zarządzenie władz kolejowych, na mocy którego przeniesiono z Czeskiego Cieszyna do Bogumina 24 kolejarzy, wśród nich 22 Polaków, posiadających dzieci do szkół nieczeskich.

Tutejsza prasa polska, która tę wiadomość przynosi, wyraża nadzieję, że kompetentne władze zarządzenie to cofną, tembardziej, że przeniesienie dotyczy wyłącznie ludzi posiadających w samym Czeskim Cieszynie lub okolicy swoje realności.

Przeniesienie

Warszawa, 11. 12. (Tel. wł.) — B. wicewojewoda stanisławowski Witold Zbikowski został przeniesiony do ministerjum spraw wewnętrznych na stanowisko naczelnika wydziału. (w)

Zderzenie autobusu z pociągiem

Wiedeń, 11. 12. (PAT). Z Celja donoszą, że wczoraj przed południem z powodu silnej mgły nastąpiło zderzenie między przepelnionym autobusem pasażerskim a pociągiem osobowym. Skutkiem zderzenia 7 osób zginęło na miejscu a wiele zostało ciężko rannych. W czasie przewożenia rannych do szpitala zmarły jeszcze 3 osoby, tak, że ogólna liczba ofiar tej katastrofy wynosi dotychczas 10 osób. Ponadto w szpitalu przebywa znaczna liczba ciężko rannych.

Przechwycenie papierów komunistycznych

Warszawa, 11. 12. (Tel. wł.) — Policja otrzymała wiadomość, że komuniści warszawscy przesyła do Gdańska znaczny transport dokumentów i t. zw. bibuły. Dzięki obserwacji udało się przechwycić ten transport. Aresztowano komunistę niejakiego Dera Rysia. Okazało się, że przesyłka zawiera cenne materiały archiwalne.

Argument

Lipsk, 11. 12. (PAT). W demokratycznej „Neue Leipziger Zeitung“ ukazał się artykuł von Nek-a za zniesieniem kary śmierci. Jako argument przytacza on znany proces Jakubowskiego.

Artykuł ten zaopatrzył autor karykatura, przedstawiająca Jakubowskiego z głową w ręku, przed trybunałem, który orzeka zwolnienie go od winy i kary.

Zwycięstwo rządu angielskiego

London, 11. 12. (Tel. wł.) Izba gmin odrzuciła 439 głosami przeciwko 44 wniosek Partii Pracy o wyrażenie votum nieufności dla rządu.

Sen. Borah przeciw rewizji długów wojennych

Waszyngton, 11. 12. (PAT). Sen. Borah złożył w senacie oświadczenie, w którym wypowiedział się przeciwko rozszerzeniu moratorium Hoovera oraz przeciwko rewizji długów wojennych.

Strajk powszechny w Saragosie

Saragosa, 11. 12. (PAT) Rozpoczął się tu strajk powszechny. Doszło do starć między strajkującymi a policją. Wymieniono zgórą 300 strażników. 1 osoba została zabita, a wiele odniosło rany. Policja dokonała licznych aresztowań.

Zgodność między Reichswehrą i hitlerowcami

Berlin, 11. 12. (PAT.) Według „Vorwärtsu“ naczelne władze hitlerowskich oddziałów szturmowych rozlokowane są systematycznie w tych samych miejscowościach, w których znajdują się okręgowe komendy Reichswehry.

Tendencją władz naczelných organizacji hitlerowskiej w polityce personalnej jest utworzenie stałej i ściślejszj łączności między dowództwem oddziałów szturmowych i dowództwem jednostek Reichswehry.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 208.50 zł. gotówką 207.46 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.36 zł. gotówką 173.02 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 11. 12. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parvelt Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ciężkości: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg. (119.1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w. h.); 5) jęczmienia poznańskiego i pomorskiego 66 kg. a) 68 kg.; 6) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne	
Zyto 580 tonn par Poznań . . .	27.25
Uspodobienie spokojne	
Pszenica 90 tonn par Poznań . .	24.75
Uspodobienie spokojne.	
Ceny orientacyjne	
Jęczmień a) 64—66 kg.	20.75—21.75
Jęczmień b) 38 kg.	22.25—23.25
Uspodobienie słabe.	
Jęczmień browarowy	25.50—27.00
Uspodobienie słabe.	
Owies	24.25—24.75
Uspodobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	39.50—40.50
Uspodobienie spokojne.	
Mąka pszena 65% wł work.	37.25—39.25
Uspodobienie spokojne.	
Otręby żytnie	16.50—17.00
Otręby pszenne	15.00—16.00
Otręby pszenne (grube)	16.00—17.00
Rzepak	33.00—34.00
Gorzyczka	35.00—42.00
Groch Victoria	25.00—29.00
Groch Folgera	30.00—34.00
Ziemniaki fabr. za kfl %	0.00—0.20

Ogólne uspodobienie spokojne. Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 15 tonn, owsa 15 t.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11. 12. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebraństwa giełdowego była bez zmiany.

Z papierów państwowych obniżyla się ponownie 5 proc. pożyczka konwersyjna, notując 39.50 — 38.50 w tranzakcjach. 4 proc. pożyczkę inwestycyjną poszukiwano po 78.— bez oddawców. Z obligacyj komunalnych płacono za 7 proc. obligacje mieszkaniowe 88 proc., również za 8 proc. obligacje m. Poznania z 1927 i 1929 roku po 92 proc., zaś 8 proc. obligacje z 1926 r. notowano 92.— w tranzakcjach. Ponadto handlowano 8 proc. listy zastawne Zach. Pol. T-wa po 90.— w placeniu. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. zauważono większy spadek w 8 proc. listach dolarowych starych, które notowały 74.—, 75.— w tranzakcjach, natomiast 8 proc. listy dolarowe amortyzacyjne handlowano po 69.— w placeniu, 6 proc. listy żytnie handlowano po 14.— w tranzakcjach.

Akcje bankowe względnie przemysłowe bez obrotu i notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
 5% Pożyczka konwersyjna 39½ 38½% +
 7% obligacje mieszek m. Poznania 88% P.
 8% obligacje m. Poznania z 1926 r 92% +
 8% obligacje m. Poznania z 1927 r 92% P.
 8% obligacje miasta Poznania z 1929 r. 92.—% P
 8% listy zastawne Zach. Pol. Tow. Kredyt.
 Mieszk. w Poznaniu 90% P.
 8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 74—75% +
 8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 69% P.

(Kurs w złotych):

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 14.— +
 Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 11. 12. 1931 r.

Waluty **Gotówka**
 Dolarzy St. Zjedn. tr. 8.90½, sp.: 8.92½, kup. 8.88½.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed	kup.
Gdańsk	173.70	174.13	173.27
Holandja	360.75	361.65	359.85
London	29.75	29.88	29.67
Nowy Jork czek	8.917	8.937	8.897
Nowy Jork kabeł	8.924	8.944	8.904
Praga	26.41½	26.48	26.35
Paryz	35.07	35.16	34.98
Szwajcaria	173.90	174.33	173.47
Berlin	211.15		

Tendencja niejednolita.

Papier. wartościowe i obligacje:

3% pożyczka bud.	29.76	29.60
4% pożyczka inwest.		77.50
4% pożyczka inwest. szt. ser.		84.50
5% pożyczka kotw.		40.00
5% pożyczka kol. konw.		40.00
4% prem. dol.	42.50	42.25
7% pożyczka stabil.	52.60	51.25

Tendencja na pożyczki niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 104.00—105.00

Tendencja mocniejsza.

Komentarz.

Tendencja na dzisiejszej giełdzie była dla walut niejednolita, dla akcji mocniejsza, dla listów zastawnych przeważnie słabsza. Na rynku akcyjnym obracano większe partie Bankiem Polskim po kursie 104.— 105.—

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oileste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 11. 12. 1931 r.

Pszenica march 75—76 kg.	209.00—211.00
Tendencja spokojna.	
Zyto march 72—73 kg.	187.00—190.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień	151.00—164.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	147.00—150.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	131.00—139.00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszena	27.25—31.25
Tendencja: spokojna.	
Mąka żytnia 70%	26.15—28.15
Tendencja spokojna.	
Ospa pszena	9.50—9.75
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	10.00—10.50
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	23.00—30.00
Groch drobny ładalny	24.00—27.00
Groch pastewny	17.00—19.00
Peluszka	17.00—19.00
Bób	16.50—18.00
Wyka	17.00—20.00
Lubin niebieski	11.00—12.50
Lubin złoty	13.00—15.00
Kuchy iniane 37%	12.00—12.20
Kuchy z orzecha ziemnego	12.00—12.10
Kuchy mielone (maczka)	12.10—12.20
Wytłoki suche paryt Berlin	6.10—6.20
Srót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—10.30
Srót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—10.80
Płatki ziemniaczane	12.50—12.70
łącznie z workiem.	
Ogólna tendencja niejednolita.	

Uśmiech do obcego towaru

niechaj ci za każdym razem przypomni

Ży głodnego dziecka bezrobotnego robotnika polskiego!

Więc kupuj towar wyrabiany przez polskiego robotnika.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

zw 10 545a

POZNAŃ
 ulica Rzeczypospolitej 1.

Szczegóły procesu więźniów brzeskich

O wczorajszym dniu procesu więźniów brzeskich podać jeszcze należy następujące szczegóły:

Wnioski prokuratury

Już drugi dzień rozprawy poświęcił sąd wnioskowi co do dokumentów. Po otwarciu posiedzenia wczorajszego, wystąpił z wnioskiem prok. Rauze. Oskarżyciel domagał się załączenia do akt sprawy decyzji sądu apelacyjnego w Krakowie, z dn. 3 lipca 1930 roku, zarządzającej konfiskatą „Naprzodu”. Decyzja ta ma zaprzeczać twierdzeniu p. Haeckera, jakoby „Naprzód” nie został pociągany do odpowiedzialności z art. 65 (w zaborze austriackim) kodeksu karnego.

Drugi wniosek oskarżyciela dotyczy załączenia do akt wyroku sądu okręgowego w Radomiu, który to wyrok skazywał świadka w procesie brzeskim, Władysława Dobrocha, z art. 129 k. k. za wygłoszenie dn. 10 czerwca 1929 r. przemówienia podburzającego w Opławie (mówca miał mówić o nieplaceniu podatków i uchylaniu się od służby wojskowej). Wyrok się uprawomocnił i Dobroch niebawem ma rozpocząć odsiadanie kary.

Adw. Berenson: A na ile skazany?

— Na dwa lata.

Trzeci wniosek dotyczy kwestji omawianego na procesie przemówienia pos. Ciołkosza w Berlinie.

— Obrona — dowodzi prokurator — oświadczyła, że założy do akt sprawy pismo berlińskie „Der Abend”. Obrona tego nie zrobiła i ja to zrobię. W artykule tego pisma znajdujemy takie sprawozdanie z mowy pos. Ciołkosza:

„Polska demokracja uważa dotychczasową politykę, uprawianą przez rząd w stosunku do mniejszości narodowych, za fałszywą. Dla nas, mieszkańców dzielnicy krakowskiej, problem Pomorza jest bardzo odległy i jesteśmy skłonni przyznać dostęp do morza bez zajmowania obszaru ziemi”.

Czwarty wniosek ma obalać twierdzenie osk. Ciołkosza, jakoby nie był karany. Prokurator składa sądowi odpis wyroku. Oskarżony mocą tego wyroku skazany został za to, że podczas wyborów w r. 1922. gdy p. Witosa był premierem, zorganizował w Tarnowie pochod współ z niejakim Żarskim. Na czele pochodu niesiono manekin przedstawiający Witosa, wiszącego na szubienicy i opatrzonego numerem 8. Sąd, wydając wyrok, uznał manifestację Ciołkosza za obrazę rządu polskiego.

Adw. Berenson: A na ile został za to skazany?

— Zdaje się, że na 4 miesiące.

Osk. Ciołkosz: Nie, na 100 złotych grzywny.

Piąty wniosek oskarżyciela publicznego dotyczy sprawozdania procesu Sądu Najwyższego z dn. 1 listopada 1931 roku. Sprawozdanie to zawiera wyliczenie spraw protestów wyborczych i list pierwszego prezesa z maja 1930, z którego wynika, że ministerstwo sprawiedliwości interwenjowało w sprawie jaknajszerszego załatwienia protestów wyborczych.

Adw. Sterling: Z jakiej daty jest ten list?

— 26 maja 1930.

— A więc w 30 roku przyspieszono protesty wyborcze z 26 roku!

Szósty wniosek prokuratora dotyczy legitymowania pos. Korfantego w drodze do Krakowa, w okresie zjazdu „centrolewu”. Na dowód tego legitymowania oskarżyciel przedkłada list województwa, zawierający oświadczenie co do legitymowania w Trzebini pos. Korfantego przez Różańskiego i Ziolkowskiego.

Adw. Berenson: Ten dokument pochodzi z okresu tej rozprawy.

Siódmy wniosek oskarżenia jest pismem z 18 listopada r. b., stwierdzającym, że na gruncie niejakiego Jastalskiego, sympatyka „centrolewu”, odkopano skrzynię z karabinami maszynowymi. Skrzynię tę znaleziono już podczas procesu więźniów brzeskich.

Wnioski obrony

Adw. Berenson: Czy prokuratura załącza także „czarną brozurę”, czy też wycofuje się z zarzutów?

Prok. Rauze: My jej nie składamy.

— Więc jakim to sposobem jest o tem mowa w akcie oskarżenia i dlaczego na tę okoliczność byli badani świadkowie?

Przewodniczący: Widocznie prokuratura uważa to za niepotrzebne.

— Ty my wyreczyjmy urząd prokuratorski.

Przewodniczący: Czy obrona gotowa jest już do wniosków uzupełniających?

Adw. Sterling: Obrona wnosi o odroczenie składania przez nią wniosków do chwili zapoznania się z dokumentami, świeżo załączonymi przez urząd prokuratorski.

Adw. Berenson: Ponieważ prokuratura nie załączyła do akt „czarnej broszury” (interpelacja w sprawie Brzeźcia z przedmową p. Vanderveldego), ja ją składam. Zwracam uwagę, że jest w niej i tekst polski, a więc w wiceminister Stamirowski, jeśli nie władza obcemi językami, będzie mógł się z jej treścią zapoznać.

Dalej obrońca składa numer „Kurjera Porannego” z 13 kwietnia 1930 r., zawierający komunikat urzędowy o aresztowaniach brzeskich.

Adw. Graliński przedkłada dokumenty, dotyczące osk. Bagińskiego i Putka. Osk. Kiernik składa sprawozdanie Najwyższej Izby Kontroli Państwa, egzemplarze „Gazety Warszawskiej” i „Robotnika”, oraz program stronnictwa „Piast”. Adw. Ujazdowski składa 8 wywiadów p. Piłsudskiego i 13 wyroków uniewinniających p. Sawickiego. Adw. Benkiel przedkłada sprawozdanie nadzwyczajnej komisji sejmowej do zbadania zająć z oficerami na terenie Sejmu i prosi o zażądanie z Sejmu pełnych aktów, ponieważ prokurator wyraził się, jakoby zeznania świadka Sawickiego były mylnie zaprotokołowane przez komisję.

Adw. Benkiel składa też wnioski klubu sejmowego P. P. S. w sprawie napadu frakcji P. P. S. na lokale TUR-a i szereg innych dokumentów. Adw. Sterling prosi sąd o załączenie do akt broszury, drukowanej w Krakowie, a zarzucającej oskarżonymi posłom z P. P. S. obronę systemu faszystowskiego w Polsce.

Prok. Grabowski: To jest nielegalna broszura.

— Ja nie wiem, by była skonfiskowana, za to wiem, że jest szeroko kolportowana.

Adw. Rudziński wnosi o załączenie do akt numeru „Robotnika” i „Naprzodu”, w których jest tekst przemówienia p. Piłsudskiego na herbatce w Belwederze zaraz po zamachu majowym. Adw. Szumański przedkłada 17 numerów pisma „Nowa Kadrowa”. Kierownikiem tego pisma jest p. Antoni Jakubowski, członek komitetu głównego Ligi Mocarstwowej, wiceprezes „Federacji”, prezes okręgu warszawskiego Związku Legionistów i prezes Związku Podoficerów Rezerwy. Obronca prosi o ustalenie, że tel. 33488, podany jako redakcyjny, jest jednym z 2 numerów Klubu Urzędników Państwowych. Adw. Szumański odczytuje niektóre artykuły „Nowej Kadrowej”, nawołujące do zamachu na konstytucję.

Zapomniane dokumenty

Prok. Rauze zawiadamia sąd, iż przed chwilą od sędziego Demanta nadeszła kilka dokumentów, które nie zostały załączone do akt przez zapomnienie. Wśród tych dokumentów jest kilka ulotek w sprawie manifestacji z 14 września w Katowicach, podpisanych przez „centrolew” i Stronnictwo Narodowe, a także „biuletyn informacyjny” nr. 1, odbity na powielaczu którego nie można było znaleźć, gdy orzekać miał o nim biegły p. Pisarkiewicz.

Adwokaci Berenson i Sterling wypowiadają się przeciwko załączeniu tego ostatniego, tak opóźnionego, dokumentu, przyczem proponują w razie załączenia go do akt o powołanie w charakterze biegłego — prezesa Związku Drukarzy, p. Szczuckiego.

Adw. Honigwill prosi sąd o zażądanie z Trybunału Stanu akt sprawy przeciwko b. min. Czechowiczowi. Aplikant Goldfarb w imieniu pos. Witosa oświadcza, że oskarżony nie otrzymał listu od p. Jana Dębskiego, a tymczasem w protokole oględzin jest odbitka fotograficzna takiego listu. Historję tego listu nazywa p. Goldfarb „tajemnicą skrzynki pocztowej”. Adw. Landau, wobec złożenia przez urząd prokuratorski pisma „Abend” zastrzega sobie prawo przedłożenia sądowi dodatkowych wniosków co do ustalenia charakteru przemówienia w Berlinie oskarżonego Ciołkosza.

Po przerwie przewodniczący oznajmia, że otrzymał listy od gen. Rosji, oraz redaktorów: Haeckera i Korolewicza w sprawach osobistych i z tych względów uważa za zbędne dołączać je do aktów sprawy.

Następnie adw. Sterling w długim wywodzie oponuje przeciwko

dołączeniu do aktów sprawy dokumentów, złożonych przez prok., masyzynopisu biuletynu nr. 1, który znalazł się po czterech dniach u sędziego. Niewiadomo przez kogo został on napisany, jak również niewiadomo, kto dopisał ręką, a nie na maszynie „biuletyn informacyjny nr. 1”. Poza tem należy stwierdzić, że protokół ekspertyzy, dokonany w śledztwie mówi o biuletynach drukowanych, a nie pisanych na maszynie. Dołączanie do aktów pism prokuratora sądu okręgowego w Radomiu o znalezieniu w Zagrożdzone zakopanej w ziemi broni jest niedopuszczalne ze względu na to, że są to zapiski dochodzenia. Pismo prokuratora sądu apelacyjnego w Krakowie, wyszczególniające sprawy przeciwko oskarżonym nosi datę z października 1930 roku i wobec tego niewiadomo, czy sprawy te zostały osądzone. Uniemożliwia to dołączenie tego pisma do aktów sprawy.

Adw. Graliński prosi o zaprotokołowanie, że wspomniany wykaz dotyczy przestępstw politycznych, a nie pospółnych.

Posel Kiernik zaznacza, że wykaz zawiera spis spraw, objętych aktem oskarżenia w niniejszej formie.

Prok. Grabowski wyjaśnia, że sędzia śledczy Demant omyłkowo zostawił u siebie masyzynopis biuletynu nr. 1 i dopiero dziś go znalazł. W dalszym ciągu prokurator prosi o załączenie do aktów wszystkich dokumentów, przez siebie złożonych. W sprawie dokumentów, złożonych przez obronę, prokurator nie oponuje, a prosi tylko o wyłączenie prywatnych listów o wystąpieniach zagranicą posła Ciołkosza.

Po replice adw. Sterlinga, adw. Berenson prosi o możliwość powołania się na całość „Czarnej Broszury”.

Adw. Landau prosi o dołączenie do aktów odpisu listu Międzynarodowej federacji studentów do posła polskiego w Berlinie, w sprawie wystąpienia Ciołkosza zagranicą oraz o powołanie szeregu świadków na ustalenie charakteru tych wystąpień.

Prok. Rauze oznajmia, że chciałby się dowiedzieć od posła Ciołkosza, jaka jest treść uchwał międzynarodówki w sprawie polskich granic.

Posel Ciołkosz: Postanowiłem, ze względów zasadniczych, nie odpowiadać na pytania prokuratorów, gdyż już swego czasu zapędzono mnie w matnię.

Prok. Rauze: Nie zamierzam gwałcić sumienia oskarżonego i jego zasad. Pytanie to zadałem w tym sensie, by je skierował sąd do oskarżonego.

Przewodniczący: Pytanie uważam za nieistotne.

Decyzje sądu

Po półgodzinnej przerwie sąd postanowił nie włączać do aktów pism prokuratora sądu okręgowego w Radomiu, listów w sprawie wystąpień Ciołkosza, aktów Trybunału Stanu w sprawie Czechowicza i aktów komisji śledczej o najściu oficerów na Sejm. Oddalono również wniosek adw. Landaua o powołanie nowych świadków. Pozostałe dokumenty zostały załączone do aktów sprawy.

O powołanie nowych świadków

Adw. Śmiarowski oznajmia, że w związku z włączeniem do aktów procesu bombowego i o wypadki 14 września, prosi, aby prokurator wymienił zeznania tych świadków z tamtych spraw, na które się chce powoływać i postawił wniosek o powołaniu ich na rozprawę. Jeśli prokurator nie postawi takiego wniosku, to my go postawimy, chyba że nastąpi reasumpcja uchwały sądu w sprawie włączenia do akt procesu bombowego i o wypadki 14 września.

Prok. Grabowski oznajmia, że nie postawi takiego wniosku i ma zamiar powoływać się tylko na wyroki w tamtych sprawach.

Ekspertyza

Przewodniczący oznajmia, że decyzja w tej sprawie zostanie ogłoszona później, a tymczasem odbędzie się ekspertyza biuletynu nr. 1.

Biegły Pisarkiewicz podchodzi do stołu sędziowskiego i oznajmia, że przedstawiony mu w śledztwie egzemplarz masyzynowej odbitki biuletynu nr. 1, nie jest tym samym, który mu okazano obecnie. Na egzemplarzu, okazanym w śledztwie, poczynił ekspert znaczki i zakreślenia ołówkiem czerwonym, których niema na okazanym egzemplarzu. Ekspert

stwierdza, że nie jest to również jedna z odbitek jednego i tego samego egzemplarza, ponieważ na okazanym egzemplarzu niema charakterystycznego skrzywienia litery „i”, co stwierdził ekspert przy ekspertyzie, przeprowadzonej w śledztwie.

Sąd sędzia Demant wziął egzemplarz zaginionego biuletynu — niewiadomo.

Przewodn. ogłasza treść ekspertyzy i sąd udaje się na naradę nad wnioskami adw. Śmiarowskiego.

Zamknięcie przewodu

Po przerwie przewodniczący ogłasza, że wniosek obrony o powołanie nowych świadków został odrzucony. Ten sam los spotkał wniosek o ograniczeniu możliwości powoływania się na akty procesu bombowego i o wypadki 14 września tylko do wyroków.

Po ustaleniu przy pomocy książki telefonicznej, że redakcja „Nowej Kadrowej” mieści się w gmachu min. spraw wewnętrznych, przewodniczący oznajmia o godz. 5-ej po poł., że przewód sądowy został zamknięty, a następne posiedzenie sądu odbędzie się we wtorek, dnia 15 b. m. o godzinie 9-ej rano.

Z Stronnictwa Narodowego

Wielkie zebranie w Kórniku

W niedzielę, dnia 6 b. m. odbyło się w Kórniku wielkie zebranie polityczne zwołane przez zarząd miejscowego koła Stron. Narodowego przy udziale zgórą 500 osób. Zebraniu przewodniczył p. T. Hakowski, wiceprzewodniczący Koła.

Sprawozdanie poselskie zdawał poseł okręgu p. Józef Kawecki. Po referacie kilkakrotnie oklaskiwanym postawiono p. posłowi szereg zapytań, na które udzielał wyczerpujących odpowiedzi.

W wyniku zebrania jednomyślnie uchwalono szereg rezolucyj a mianowicie: protest przeciwko poruszaniu za granicą sprawy rewizji granic naszych na zachodzie, poparcie dla stanowiska młodzieży akademickiej, która podjęła walkę z odżydzeniem naszych uczelni wyższych, przyczem uczczono przez powstanie pamięć zamordowanego przez Żydów w Wilnie akademika s. p. Stanisława Waclawskiego, nadto wyrażono współczucie dla b. więźniów posłów w Brzeźciu.

Na wniosek p. Hakowskiego zebrani z wielkim przekonaniem wyraził pełne zaufanie dla polityki Klubu Narodowego i dla posłów swego okręgu.

Na zakończenie p. Fr. Laube podniósł sprawę rozwiązania rady miejskiej w Kórniku, na co odpowiadał poseł Kawecki, apelując do burmistrza miejscowego, by nareszcie w imię interesów obywatelskich zaprzestał walki z obywatelstwem miasta Kórnik, którego wyrobienie polityczne i gospodarcze stoi na wysokim poziomie.

Na zakończenie odśpiewano „Boże coś Polskę”, poczem przewodniczący zamknął to poważne zebranie.

Dymisja rządu japońskiego

Berlin, 11. 12. (Tel. wł.) Donoszą z Tokio: Gabinet podał się do dymisji. Jak się zdaje, dymisja rządu spowodowana została raczej trudnością wewnętrzną, gospodarczą, niż zawikłaniami dyplomatycznymi. Jest możliwe, że dotychczasowa polityka Japonji wobec Chin nie ulegnie żadnej zmianie.

Kryzys - troski

a skutki ich, wypadanie włosów.
Chcesz się przed tem uchronić?
Używaj

Mia

jedyny skuteczny i szybko działający środek

Oryginalne tylko z firmą

Henryk Żak - Poznań

DZIAŁ GOSPODARCZY Reumatyzm i Przeziębienia

Patryjotyzm w stosunkach gospodarczych

Podajemy poniżej skróty przemówienia założyciela korporacji — studentów poznańskiej Wyższej Szkoły Handlowej „Laconia”, wygłoszonego podczas uroczystości obchodu pięćdziesiąt lat korporacji, jako przyczynę charakterystyczną nastrojów panujących wśród młodzieży przygotowującej się do wejścia w życie gospodarcze. Można stąd czerpać wiele otuchy na przyszłość. (Red.)

Obecny kryzys wywołany został nadprodukcją i związaną z nią ostrą walką o rynki zbytu. Handel światowy skurczył się do minimum. Natomiast na widowiskach zjawiają się powrotnie dawno zapomniane merkantylistyczne zakazy i nakazy. Jeżeli zaś dodamy wszelkiego rodzaju dumping: walutowy w Anglii, towarowy w Sowietach, oraz oryginalny i podstępny niemiecki dumping kredytowo-finansowy, łatwo przekonamy się, iż zamiast pożądanego porozumienia świat wchodzi w nowy okres dziejów, który do pewnego stopnia nazwać można okresem wojującego nacjonalizmu gospodarczego. W tym okresie trwałej i niezawodną podstawą jakiegakolwiek pomysłu gospodarczego może być tylko rynek wewnętrzny.

Taka perspektywa gospodarcza dla Polski nie jest groźna. Przeciwnie, planowe i staranne opracowanie zaniechanego u nas rynku krajowego nie tylko zrównoważy dotychczasowe wątpliwe korzyści deficytowego eksportu, lecz niewątpliwie pozwoli oprzeć naszą przyszłą ekspansję gospodarczą na trwałych i realnych podstawach.

Konieczność rozwoju naszego kraju pod względem gospodarczym zmusiała prawie wszystkie korporacje akademickie, zwłaszcza korporacje, istniejące przy akademickich studiach handlowych i gospodarczych. Hasło to jest jednak zbyt ogólnikowe i wymaga pewnego uzupełnienia. Z punktu widzenia interesów narodu polskiego, jedynego, prawnego właściciela przestarzałej ziemi polskiej, nie jest obywatelską, w czyich rękach znajdują się mają wszelkie dobra materialne i placówki gospodarcze. Korporacja „Laconia” w swojej deklaracji ideowej podkreśla wyraźnie, że skądinąd konieczna dla mocarstwowego stanowiska Polski ekspansja gospodarcza, to tylko wtedy zapewni narodowi polskiemu i państwu trwałe korzyści i znaczenie w świecie, o ile równolegle z nią nastąpi ekspansja narodowa.

Dzisiaj przemysł i handel w 80 proc. znajduje się w rękach obcych, większość wrogich, w każdym razie w rękach, które z polską racją stanu nie mają absolutnie nic wspólnego. Kto wie, może właśnie dlatego Polska do dziś dnia nie posiada jednolitej polityki gospodarczej, uwzględniającej żywotne interesy polskiego narodu. Unarodowienie przemysłu i handlu zdaje się być największym zagadnieniem gospodarczym Polski współczesnej.

W związku z tym uważamy, iż należy stanowczo przeciwstawić się wszelkim próbom inwestowania w Polsce obcych kapitałów, zwłaszcza kapitałów niemiecko-żydowskich. Uznajemy konieczność dopływu do Polski kapitałów zagranicznych, jednakże jedyną właściwą formą finansowania naszego życia gospodarczego przez obcy kapitał są pożyczki, a nie inwestycje. Zresztą sprawa ta była rozpatrywana z punktu widzenia nauki przez wybitnych polskich ekonomistów z prof. Rybarskim na czele i została przesądzona na korzyść pożyczki.

Wiemy, iż czeka nas praca ciężka, zmuszą nas do niebezpiecznej. Zawód kupca lub przemysłowca, który z natury rzeczy powołany jest do gromadzenia coraz to większych zasobów materialnych, stale narażony jest na ogromne niebezpieczeństwo zasklepienia się w ciasnej skorupie dorobkiewiczostwa. I robienia pieniędzy wszelkimi sposobami, nie wyłączając takich, które stoją w wyraźnej sprzeczności z interesami społeczeństwa i państwa. Mówi się dzisiaj np. bardzo dużo o walce z zalewem żydowskim. Jak można pogodzić sumienie i wyrobienie obywatelskie z postępowaniem jednostek, którzy z jednej strony również podkreślają konieczność i gotowość podjęcia tej walki, a z drugiej zawierają np. cichą spółkę z Żydem, dając swoją firmę i ułatwiając im samym penetrację gospodarczą żydostwu wzamian za wątpliwą jakość korzyści materialnej. Albo np. sprowadzanie i zachwalanie liczej tandety zagranicznej np. niemieckiej i odbieranie tem samem robotnikowi polskiemu pracy i

chleba i tylko dlatego, że na tym towarze można zarobić parę groszy więcej.

To jest jedna strona medalu. Obecnie po 13 latach niepodległości w niektórych przedsiębiorstwach handlowych prowadzi się jeszcze korespondencję z odbiorcami pochodzenia niemieckiego w języku niemieckim, pomimo że obawy, by klient przypadkiem się nie obraził i nie poszedł do konkurencji. Komentarze są zbyteczne. Jedną bardzo poważną tutejszą instytucją handlową, znajdującą się w statycznych stosunkach handlowych z Gdańskiem pewnego dnia zdecydowała załatwiać wszelką korespondencję z Gdańskiem wyłącznie w języku polskim. Wprawdzie ze strony niektórych członków zarządu wysunięto obawę, że podobny krok może zniechęcić firmę gdańską do utrzymywania dalszych stosunków handlowych, narzucając przeto przedsiębiorstwo na utratę dość poważnych zysków, jednakowoż ostatecznie zwyciężył słuszny pogląd, że firmie gdańskiej powinno zależeć na polskim rynku odbiorczym i dlatego zerwania stosunków handlowych obawiać się nie należy.

Zgodnie z przewidywaniami firma gdańska nie tylko nie zrezygnowała z dalszej współpracy, lecz w przepisany czas nadesłała odpowiedź i to, co za niespodzianka, w języku polskim!

Jakże w odmiennym świetle przedstawia się jedna bardzo poważna fabryka, wprawdzie znajdująca się w pewnej zależności od niemieckiego koncernu, jednakże oficjalnie mianująca się czysto polską wytwórnią i obsługująca wyłącznie polski rynek od-

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Odsetki pobierane przez fundusz bezrobocia.** Pomimo obniżenia wysokości odsetek za zwłokę, pobieranych przez skarbnictwo państwa, jak i przez instytucje ubezpieczeń społecznych fundusz bezrobocia w dalszym ciągu pobiera odsetki w wysokości 2 proc. w stosunku miesięcznym. Sfery gospodarcze, które już kilkakrotnie występowały w tej sprawie do min. pracy i opieki społecznej, zamierzają ponownie przedstawić min. konieczność zrównania wysokości odsetek za zwłokę, pobieranych przez fundusz bezrobocia z odsetkami, pobieranymi przez inne zakłady ubezpieczeń społecznych.

(p) **Zawieszenie podatku przemysłowego od obrotu przy eksporcie świeżych jagód leśnych, grzybów i przelotu.** Min. skarbu zawiesiło pobór podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od transakcji eksportowych świeżymi jagodami leśnymi, świeżymi grzybami i przelotem (*Antyllis vulneraria*), dokonanych w okresie od dnia 1 stycznia 1931 r. — Ulgi powyższe będą stosowane pod warunkiem, że eksport powyższych artykułów wykazany będzie prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi. Nadto fakt wywozu zagranicę winien być udowodniony deklaracjami celnymi względnie ich odpisami.

Z KRAJU

(k) **Sejmik Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie.** W dniu 9 grudnia b. r. w lokalu Resursy Obywatelskiej odbył się sejmik Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie. Obrady, które zgromadziły około 160 delegatów ze wszystkich stron kraju, zajął p. Sew. Czetwertyński, powołany następnie na przewodniczącego obrad. Sprawozdanie Związku za r. 1930 złożył dyr. J. Szymdyt. Po obrazowaniu kryzysu światowego, który w roku 1930 uległ zaostreniu i związanego z tym kryzysem przesilenia gospodarczego w Polsce dyr. Szymdyt przedstawił stan spółdzielczości w kraju, podając, że ogólna ilość spółdzielni związkowych wzrosła o 27 i wynosiła w r. 1930 — 659. Liczba członków we wszystkich spółdzielniach związku podniosła się w ciągu roku ze 185.040 do 193.118, pogotowie kasowe: kasa i banki wzrosło w tym samym czasie z 10.161.318 zł. do 15.101.614 zł., sumy bilansowe z 224.853.441 zł. do 295.117.351 zł., udziały — z 20.714.286 zł. do 26.093.983 zł., rezerwy — z 6.047.008 zł. do 9.183.091 zł., wkłady — z 77.022.669 do 104.004.127., wierzyciele z 79.619.800 zł. do 110.645.802 zł., nieruchomości — z 59.247.125 zł. do 84.240.041 zł., straty z — 926.601 do 1.016.770 zł., zyski — z 1.673.821 zł. do 1.808.730 zł. W dalszym ciągu dyr. Szymdyt omówił rozwój poszczególnych dziedzin spółdzielczości, jak to

Obecna pora roku — okres ciągłych i nagłych zmian pogody zagraża zdrowiu wszystkich. Dlatego też na ogólne zainteresowanie zasługuje list p. Antoniego Garmczarka. Lódzki Miedzian 22, w którym pisze m. in.: od lat czterech cierpię na reumatyzm. Gdy tylko miała nastąpić zmiana pogody czułem cierpienia. Leczyłem się w najmniejszy sposób, lecz niestety bez skutku. Niedawno temu czytałem w gazecie o Togalu i choć mało miałem zaufania do tego środka, to jednak zakupiłem jedno pudełko. Już po zajęciu zawartości tegoż poczułem znaczną ulgę w bólach stawów przy naciskaniu palcami. Zachęcony tym rezultatem zacząłem regularnie zażywać Togal trzy razy dziennie po 3 tabletki. Bóle w stawach zupełnie znikły i nie odczuwam już wcale zmiany pogody. Ponadto p. G. uzupeł-

bioreczy. Otóż celem przypodobania się panom dyrektorom z Berlina, czy Hamburga, firma ta nietylko prowadzi korespondencję z polskimi odbiorcami przeważnie w języku niemieckim, lecz nawet wydaje okólniki dla personelu fabryki, składającego się wyłącznie z Polaków, w języku niemieckim. Dyrektorem tej fabryki jest Polak. To jest już naszym zdaniem szczytem serwilizmu i defetyzmu. Jeżeli sami siebie nie będziemy cenili i szanowali, ktoż nas uszanuje i oceni? Nie, do Wielkiej i Mocarstwowej Polski nie tędy droga!

Brat korporancka nie posiada jeszcze bezpośredniego i decydującego wpływu na kształtowanie się naszych stosunków intelektualnych i gospodarczych. Narazie urabia charakter, pielęgnuje cnoty obywatelskie i poważnie przygotowuje się do roli, jaka jej przyspaść ma w udziale. Ale przyjdzie niebawem kolej i na nią. Wtedy będzie miała okazję udowodnić, że prawdziwa miłość ojczyzny nie wyczerpuje się w bohaterstwach czynnych, lecz także objawiać się powinna w szanowaniu życia codziennego. Polska ma prawo domagać się, by we wszelkich poczynaniach na wszystkich polach pracy, nie wyłączając dziedziny gospodarczej, kierowano się szczerym i rozumnym patryjotyzmem zgodnie z dewizą „Laconia”: „Tibi et gloriae tuae, Patria”. Stefan Kinowski.

spółdzielni kredytowych, spółdzielni rolniczo-handlowych, spółdzielni rolniczo-przemysłowych, spółdzielni mieszkaniowych i budowlano-mieszkaniowych oraz różnych, działających rady i zarządu oraz czynności instruktorsko-rewizyjne. W następnym punkcie porządku dziennego prezes p. A. Kleniewski wygłosił referat na temat „Spółdzielczość wobec kryzysu”. Następnie prof. dr. Taylor w bardzo ciekawym referacie omówił charakter współczesnego kryzysu finansowego w Polsce oraz środki zaradcze. Na tem zakończono pierwsze zebranie plenarne, poczem odbyło się szereg zebrań wydziałowych. Na zebraniach wydziałowych przyjęto szereg wniosków, które zostały przedstawione do zatwierdzenia drugiemu zebraniu plenarnej. Drugie zebranie plenarne rozpoczęło się o godz. 5 popołudniu. Pierwszy zabrał głos dr. W. Seydlitz, który w nieobecności chorego dyrektora A. Legisa, złożył sprawozdanie z działalności Banku Związku Spółek Zarobkowych.

(k) **Nadzory i upadłości w okręgu bydgoskim.** Na ogólną ilość upadłości w okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy, wynoszącej na koniec września b. r. — 33 upadłości, przypadają na przedsiębiorstwa handlowe 21, przemysłowe 7, inne natomiast 5. W ostatnim kwartale wzrost upadłości był znacznie mniejszy, gdyż wyniósł cyfrę 7, w porównaniu do 15 upadłości w II kwartale b. r. Podobnie i liczba nadzorów, wykazująca w I kwartale b. r. znaczny przyrost, bo 8 nadzorów, w następnych kwartałach przyniosła tylko po 2 nadzory, tak że ogólna ilość nadzorów w okręgu Izby pod koniec kwartału b. r. wyniosła 12.

(k) **Wprowadzenie w obieg artykułów żywności fałszywie oznaczonych.** W ostatnich czasach ukazała się w handlu w opakowaniach kartonowych sól kuchenna pod nazwą „chemicznie czysta sól stołowa”, za którą pobierane są wygórowane ceny. Jak stwierdzono, jest to sól warzona z saliny w Wieliczce, wprawdzie najczystsza stołowa, jednak nie chemicznie czysta. Ponieważ zawarte w opakowaniach napisy wprowadzają w błąd kupującego, min. skarbu zarządziło ściganie tego rodzaju przekroczeń przez organy policji państwowej i kontroli skarbowej.

(k) **Dostawy artykułów dla instytucji państwowych i samorządowych krajowego pochodzenia.** Min. przemysłu i handlu stwierdziło, że przy dostawach najmniejszych artykułów dla instytucji państwowych i samorządowych nie bywa przestrzegany warunek, aby dostarczane towary były wytwarzane z półfabrykatów i surowców krajowego pochodzenia. mimo że analogiczne towary polskie dorównują i odpowiadają zagranicznym. Tego rodzaju traktowanie sprawy dostaw wpły-

nie wyleczył przy pomocy Togalu swą małżonkę z następstw ciężkiej grypy i niema wprost słów pochwały dla skuteczności działania Togalu. Podobne doświadczenia poczyniło wiele cierpiących, którzy z najlepszym skutkiem przyjmowali Togal przeciwko reumatyzmowi podgrze bólem nerwowym i głowy oraz przeziębieniom. Togal bowiem nietylko usmierza ból, lecz w naturalny sposób usuwa pierwotną chorobotwórcę. Nieszkodliwie dla serca, żołądka i innych organów. Gdy inne środki zawodły nawet w chronicznych wypadkach osiągnięto przy zastosowaniu Togalu nadszkodliwe pomysłowe rezultaty. Przeszło 6000 orzeczeń lekarskich! Tysiące udreconych odzyskało dzięki Togalowi swe zdrowie. Spróbujcie więc sami! dziś jeszcze leczą za darmo tylko Togal. We wszystkich aptekach. nw 7482

wa ujemnie na zatrudnienie przemysłu krajowego zarazem obciąża bilans handlowy zbędnym importem. Wobec powyższego minister skarbu zarządził, aby przy zawieraniu umów na dostawy stawiano dostawcy kategorię warunek dostarczania artykułów produkowanych przy stosowaniu przedewszystkiem półfabrykatów i surowców krajowych przycemu władze i urzędy skarbowe, zawierające umowy o dostawę obowiązane są żądać przedstawienia dowodów, że dane artykuły są rzeczywiście krajowego pochodzenia zarówno pod względem źródła zakupu jak również i wyprodukowania.

(k) **Z przemysłu naftowego.** Cena ropy uległa w ostatnim miesiącu nieznacznej obniżce; kopalnie uruchomiły parę nowych szybow. W rafineriach nastąpiło lekkie ożywienie stanu wytwórczości, które jrozmiary spadły jednak o 10 proc. w porównaniu z ub. rokiem. Na zwiększeniu produkcji korzystają głównie rafinerie niezarzeszone, albowiem poprawiły swój stan zatrudnienia o 45 proc. w porównaniu z ub. rokiem. Równocześnie obniżyła się jednak konsumpcja krajowa o 5 proc. Sytuacja eksportowa po przejściowym ożywieniu na początku września nie doznała zasadniczej poprawy. Toczące się od dłuższego czasu rokowania o zreorganizowanie przemysłu naftowego nie dają prawdopodobnie pożądanego wyniku, a pesymiści twierdzą, że organizacja przemysłowa stanie się koniecznością. (l)

Z ZAGRANICY

(z) **Otwarcie konferencji rolniczej państw Europy środkowej i wschodniej.** W czwartek nastąpiło w Sofji otwarcie konferencji przedstawicieli państw rolniczych Europy środkowej i wschodniej. Konferencję otworzył bułgarski prezes rady ministrów i minister spraw zagranicznych. Mu-chanow, witając przybyłych przedstawicieli państw i życząc konferencji powodzenia. Na wniosek przewodniczącego delegacji rumuńskiej, przewodniczącym konferencji obrany został minister rolnictwa Bułgarii p. Giszef. Następnie zabrał głos przewodniczący delegacji polskiej, minister rolnictwa p. Janta-Pończyński, który złożył hołd królowi Borysowi i wyraził przekonanie, iż konferencja zyska pełne powodzenie w swych pracach. Po przemówieniu przewodniczącego delegacji polskiej głos zabierali przewodniczący wszystkich delegacji państw, reprezentowanych na konferencji, poczem dokonano wyboru członków 4-ch komisji, które natychmiast przystąpiły do opracowania programu narad. W ostatniej chwili Estonia zadeklarowała swój udział w konferencji, przysyłając swego przedstawiciela. Oczekiwane jest przybycie przedstawiciela Ligi Narodów, który w konferencji weźmie udział w charakterze obserwatora oraz delegata Międzynarodowego Instytutu Rolnego w Rzymie.

(z) **Straty Banku Francuskiego na spadku funta.** Wskutek deprecjacji funta Bank Francuski poniósł stratę w wysokości 2½ miljarda fr. franc. Obecnie rząd francuski postanowił pokryć tę stratę w ten sposób, iż dostarczy Bankowi Francuskiemu bonów skarbowych wartości odpowiadającej stratom funtowym. Fakt pomocy rządowej uzasadnia się stanowiskiem zajętem poprzednio przez Bank Francuski, który wstrzymywał się z polecenia rządu francuskiego z sprzedażą waluty angielskiej, aby przez nadmierną podaż funta szterl. nie utrudniać roli Banku Angielskiego.

(z) **Upadłości banków amerykańskich.** Federal Reserve Board opublikował cyfry upadłości banków amerykańskich w latach 1928—1930 i w 10 miesiącach 1931. Według tych danych zamknięto w r. 1928 491 banków, o łącznych depozytach 139 milj. dol.; w 1929 — 642 (234 milj.); w 1930 1.345 (865 milj.), a w pierwszych 10 miesiącach r. b. rekordową cyfrę 1.753 banki o depozytach 1.462 milj. dol. W jednym tylko październiku liczba upadłości bankowych wyniosła 512 (568 milj. dol. depozytów), wobec 305 (237 milj. dol. we wrześniu r. b. Sfery bankowe rzypuszczają, że liczba upadłości w listopadzie i grudniu będzie znacznie mniejsza.

(z) **Kanada nie przyjmuje przekazów zagranicznych.** Kanadyjskie urzędy pocztowe zawiadomiły publiczność, że skutkiem gwałtownych wahań walutowych nie będą przyjmować przekazów zagranicznych. Rozporządzenie to nie obejmuje przekazów do Wielkiej Brytanii, Szwecji, Norwegii i kilku jeszcze państw o bardziej ustalonej walucie.

POPIERAJĄCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Uroczyste nabożeństwo

z powodu 1500-lecia soboru w Efezie.

W niedzielę staraniem arcybiskupiego seminarjum duchownego odbędzie się w kościele farnym o godz. 17 specjalne nabożeństwo z okazji 1500-lecia soboru w Efezie. Nabożeństwo to celebrować będzie J. Em. Ks. Kardynał Prymas, a kazanie wygłosi ks. dr. Kiciński.

Piękną tę uroczystość uświetni śpiew chóru katedralnego, który wykona pod batutą ks. prof. Gieburowskiego p. in. „Ecce Sacerdos Magnus” Brucknera, „Ave Maria” Hallera, „Bogaroźnica”, „Pod Twoją Obronę”, „Te Deum” i t. d. Przy organach zasiądzie p. A. Klichowski. (z)

Falszywe 20-złotówki

Należy mieć się na baczność, gdyż kursują w Poznaniu

W ostatnim czasie pojawiły się w obiegu fałszywe dwudziestozłotówki, naogół dobrze podrobione i posiadające nawet znak wodny. Na pierwszy rzut oka nie zwracają one specjalnej uwagi, tylko papier jest trochę słabszy i łatwiej się gnije; wielkość natomiast odpowiada oryginałowi, lecz dobór farby nieco inny. Głowa znaniarki jest trochę zamazana i bład ten należy uważać jako charakterystyczniejszy szczegół fałszyfikatów, które poza tem mają kolor niebieski, różniący się od oryginału.

W związku z temi fałszerstwami na prowincji dokonano już aresztowań w Szamotułach i Czarnkowie. Zdaje się jednak, że jeszcze nie wytopiono całej szajki „fabrykantów”. W głównej mierze ujęto osobników zajmujących się rozpowszechnianiem fałszyfikatów.

Wobec tego, że w Poznaniu podrobione 20-złotówki pojawiły się już w większej ilości, należy publiczność ostrzec przed fałszerzami, którzy przy wyrażeniu ewentualnych wątpliwości oświadczają, że otrzymali je dopiero niedawno z poczty. Takie twierdzenie przyczynia się do wzbudzenia zaufania i niejednokrotnie podstęp udaje się. (k)

Pod naporem kry

Zawalił się nowy most w Brodnicy

Nasz korespondent z Torunia (wd) donosi:

W środę wieczorem około godz. 20 w Brodnicy na Drwęcy runął nowy most betonowy. Most ten miał być w najbliższych dniach oddany do użytku publicznego, wykończono przy nim ostatecznie prace.

Katastrofa nastąpiła pod naporem kry, gęsto płynącej na Drwęcy. Utworzył się zator przed rusztowaniem, wskutek czego woda w krótkim czasie spiętrzyła się i pod jej naporem środkowa część mostu runęła. Na szczęście stało się to już po ukończeniu w dniu tym pracy przez robotników, tak, iż wypadek nie pociągnął za sobą ofiar w ludziach.

Most mierzył 15 m. długości i 10 m. szerokości, a budowany był kosztem województwa.

Ofiary ślizgawki

8-letni chłopiec zginął. — Dzielní młodzi ratownicy.

W Fabjanowie utonął w stawie 8-letni uczeń Zygmunta Ignaszczaka z Kotowa, syn pracownika kolejowego. Chłopiec powracając ze szkoły, poszedł na ślizgawkę na staw właściciela oberży p. Andrzeja Ratajczaka w Fabjanowie. Pod nieostrożnym dzieckiem załamał się lód i Zygmunt utonął. Dopiero po pewnym czasie p. Ratajczak znalazł torbę szkolną z książkami nad brzegiem stawu. Tknięty ziem przeczuciem przeszukał staw przy pomocy t. zw. bosaka i wyłowił ciało. Wszelkie zabiegi lekarskie nie odniosły już żadnego skutku.

Wogóle kronika ostatnich dni notuje kilką podobnych wypadków, na szczęście nie zakończonych tragicznie.

Więc w Nakle, załamał się na lodzie przystani drzewnej p. Baerwalda 16-letni Alfons Grigul. W pobliżu miejsca wypadku było kilku uczniów nakielskiego gimnazjum. Przynotni chłopcy rzućili tonącemu sznur i wyratowali nieostrożnego młodzieńca.

W Poninie, na miejscowych stawach ślizgało się kilku chłopców na sankach przy czym dwaj synowie p. Sztula wjechali z sankami w przerebel. Bawiący u kolegi uczeń gimnazjum kościańskiego Zygmunt Malinowski wy dobył z wody obu chłopców. Pomimo, że lód był bardzo słaby, Malinowski podzołgał się ku tonącym i po bohatersku wyratował ich sam narażając się poważnie. (k)

KALENDARZYK

Piątek, 11 grudnia 1931.

Słońce: wschód 7.53 — zachód 15.38 — długość dnia 7 godzin 45 min
Księżyc: wschód 10.32 — zachód 17.08 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Piątek, godz. 7 rano Temperatura powietrza niska minus 3 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 4 st. Cels. najniższa minus 4 st. Cels.
Przewidzenia pogody na sobotę: Pogoda naogół bez zmian, mroźno, z opadami śniegami.

Kal. rzk.: Damazy — jutro Aleksander M. Kal. słow.: Wojmir — jutro Wolidar.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr. 59, 1 p. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem. Stary Rynek 41. — Apteka św. Piotra. ul. Półwiejska 1. — Apteka św. Marcina. ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka Śródecka. Rynek Śródecki 1.
Willa: Apteka „Fortuna”. Górna Winda nr. 96. — Apteka przy Bramie Wiledeckiej. Górna Winda 3.

Lazarz: Apteka p. Plucisńskiego. ul. Marszałka Focha narożnik ulicy Niegołewskich.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza. ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską”. ul. Dąbrowskiego 76
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Walne zebranie roczne Tow. Przyjaciół Młodzieży Gimn. św. Jana Kantego** odbędzie się w niedzielę, dnia 13 bm o godzinie 5 po południu w auli gimnazjum przy ul. Strzeleckiej nr. 29, na które P. T. Rodziców i Opiekunów uczniów zaprasza Zarząd Porządek obrad obejmuje sprawozdanie Zarządu. Komisji Rewizyjnej, dyskusję, wnioski, wybór Zarządu i Komisji Rew.

— **Sodalicja Panien Urzędniczek,** W niedzielę 13 bm. o godzinie 18 zebranie towarzyskie na sali sod u Oo. Jezuitów.
— **Katolickie Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu,** Uroczyste zebranie protestacyjne przeciw projektowi związków małżeńskich odbędzie się w poniedziałek 14 bm. o godz. 20 w Domu Królowej Jadwigi. — Zgłoszenia dzieci po zmarłych członkach przyjmuje p. Kasztelan, pl. Bernardyński 2 i p. Mokarski, Grobla 6.

WYKŁADY

— **Wrażenia z podróży do oaz Sahary.** W niedzielę 13 bm o godz. 17 w sali 17 Collegium Minus wygłosi znany podróżnik dr. Jan Czekalski niezwykle interesujący odczyt, ilustrowany licznymi oryginalnymi przeżyciami oraz zdjęciami dokonanymi w r. 1931, w czasie ostatniej swej bytności w najstraszniejszej i pełnej tajemnicy pustyni Sahary. Przedsprzedaż biletów w składzie cygar p. Zygarłowskiego, ul. Gwarna, oraz w dniu odczytu przed wejściem na salę
— **Polscy taternicy na szczytach Alp.** Odczyt pod powyższym tytułem, bogato ilustrowany pięknymi zdjęciami z własnych wypraw na szczyty alpejskie, wygłosi prezes Polskiego Tow. Tatrzńskiego Oddz. Poznańskiego p. dr. T. Smoluchowski w sobotę 12 bm. o godz. 18 w sali Śniadeczek, Collegium Medicum, przy ul. Fredry.
— **Na obóz letni dla 23-ej Drużyny Harcerskiej.** W sobotę 12 bm. o godz. 19 na auli III Szkoły Wydziałowej na Wildzie p. inż. Perkinny wygłosi odczyt urozmaicony przeżyciami, na temat: „Wrażenia z podróży po Europie, Brazylii i t. d.”.

ZYCIE SOKOLE

— **Zebranie Gniazda Poznań XII** odbędzie się o godzinie 19.30.

WYSTAWY

— **Gwiazdkowa Wystawa Robót Kobiecich** cieszy się wielką frekwencją zwiedzających. Zachęcamy w dalszym ciągu Panie do korzystania z naszej wystawy przy zaopatrzeniu się w prezenta gwiazdkowe. Wystawa otwarta codziennie od godz. 11—18 aż do 18 grudnia

włącznie w sali Cechu budowniczych „Strzecha”, ul. Sew. Mielżyńskiego.

KOMUNIKATY RÓZNE

— **Koło Śpiewackie Polskie w Zabikowie** urządzi na niedzielę 13 bm o godzinie 18 przedstawienie amatorskie oraz występ śpiewaczy.

— **Zwiedzanie miasta Poznania.** W niedzielę 13 bm Polskie Tow. Krajoznawcze organizuje wycieczkę w celu zwiedzenia romańskiego kościółka Sw. Jana, który od 8 wieków patrzy na dzieje naszego miasta i dzieli jego losy. Muru jego są mozaiką czasów. Każda niemal epoka wycisnęła na nim swoje piętno — Jednocześnie wycieczka zwiedzi kościół św. Małgorzaty i kościół św. Kazimierza z klasztorem OO. Reformatorów przy Zakładzie Głuchoniemych Zbiórka na Ryńku Śródeckim przy tramwaju o godzinie 11-tej.

— **W sprawie przedstawienia „Hulla di Bulla”.** W afiszach teatralnych Teatru Polskiego zaszła omyłka w sprawie przedstawienia farsy „Hulla di Bulla”, urządzanego staraniem Tow. Wydawniczego „Polska Armia Błękitna”. Przedstawienie rozpoczyna się nie o godz. 2-ej po południu, jak przez omyłkę zaznaczono w afiszu, lecz o godz. 4.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Należy usuwać śnieg z chodników.** Wobec nastania pory zimowej przypomina się właścicielom, zawiadawcom i stróżom domów obowiązujące przepisy policyjne o usuwaniu śniegu i lodu z ulic. Chodniki powinny być zawsze czyszczone ze śniegu i lodu, szczególnie po śniegicy. W czasie gołoledzi winny chodniki i jezdnie codziennie, do godziny 8 rano oraz każdorazowo po nastaniu gołoledzi, być posypane piaskiem lub popiołem albo trocinami. Śnieg winien być składany na chodnikach przy ściekach ulicznych, a wywożony na plac w pobliżu ulicy Lubrańskiego (Śródkka). Otwory kanalizacyjne i hydranty wodociągowe muszą być wolne od śniegu i lodu. Zakazane jest urządzenie ślizgawek na chodnikach lub jezdniach.

— **Z wystawy kanarków.** W sali restauracji Zamkowej odbyła się od 6 do 8 bm wystawa kanarków, której otwarcia dokonał dyrektor Ogrodów Miejskich p. Wł. Marciniec. Wystawa cieszyła się ożywioną frekwencją. Pierwszą nagrodę uzyskał p. W. Kaczmarek, drugą p. W. Obecny, trzecią p. M. Białas, czwartą p. Fr. Grupa, piątą p. N. Chudziak, szóstą p. Fr. Józwiak, siódmą p. K. Jurga, ósmą p. J. Wolny, dziewiątą p. St. Piotrowski, dziesiątą p. A. Zandecki i jedenastą p. St. Pawełczak. Powyższe nagrody uzyskano z klasy własnego chowu W klasie powszechnej pierwszą nagrodę zdobył p. Fr. Józwiak, drugą p. M. Białecki, trzecią p. N. Chudziak, czwartą p. St. Piotrowski
Wystawę zorganizował Wielkopolski Zw. Hodowli Kanarków w Poznaniu. (z)

— **Z targu.** Dnia 11 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,60—3,90 zł; masła mleczarskiego 4,00—4,40 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,40—2,70 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 26—28 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,80 do 2,00 zł; słoniny wędzonej 2,80—2,80 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wółowiny 1,20 do 2,20 zł; cielęciny 1,20—2,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 3,00 do 5,00 zł; geś 8,00—11,00 zł; para gołębi 1,50—1,80 złotych; para kurapat 3,00 złote; królik 2,00 zł; bażant 4,50 zł; zając 6—7 zł; za ryby: 1 kg karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 3,20—3,60 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 1,20—2,60 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 3,60—4,00 zł; 1 kg leszcza 2,40 zł; 1 kg suma 2,40 zł; 1 kg szczupaka 2,80—3,00 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej Płacono za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,70 złotych; szpinaku 30 groszy; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kg bobu 1,20 zł; główka zielonej salaty 10 do 20 groszy; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg kalarepy 0,20 zł; 1 kg marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 0,70—1,00 zł; brukselki 0,60 zł; owoce: 1 kg jabłek 0,30—0,90 zł; gruszek 0,60 do 1,00 zł; winogron 1,00—2,40 zł; ziórawin 2,00 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,40 do 3,00 zł; łaskowych 2,60—5,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybow suszonych 4,00—8,00 zł. — Targ ożywiony, dowozy duży, zwłaszcza drobiu, dzicyzny i ryb. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Dwa zamachy samobójcze.** Przy ul. Spokojnej 27 jeden z powracających mieszkańców znalazł późnym wieczorem broczącego we krwi bezdomnego Aleksandra Przybysza. Miał on poderżniętą żyłką lewą rękę w celu samobójczym. Desperata, który już po raz drugi targnął się na życie, przewieziono pogotowie ratunkowe do lecznicy miejskiej. — W dniu dzisiejszym targnęła się na życie Leokadia K., mieszkająca przy ulicy Kilińskiego 11. Odkreśliła ona kurki gazowe, usiłując zacządzać się. W stanie nieprzytomnym przewieziono ją do szpitala Przemienienia Pańskiego. Powód rozpaczliwego kroku nie jest znany. (k)

Dla oczyszczenia krwi pójcie rano przez kilka dni z rządu szkiankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zapaść w aptekach i drogerjach. nw 7-78

KRONIKA POLICYJNA

— **Napad na ul. Mickiewicza.** Dwaj nieznanymi osobnicy napadli p. Malinę Wójcikównę, mieszkającą przy ul. Kraszewskiego 6, przy czym wydarli jej z ręki torebkę z zawartością 40 zł i zbiegli (k)

— **Ograny w pociągu.** Na dworcu poznańskim ujęto niejakiego Stefana Matycha z Gniezna (ul. Zielona 4) pod zarzutem oszukiwania gry. Matycha wspólnie z dwoma niestwierdzonymi jeszcze osobnikami jechał z Leszna do Poznania i rozpoczął grę w t. zw. blaszki z pewnym obywatelom z prowincji, któremu odebrał w ten sposób 500 zł. Ponadto szulerzy zabrali swemu partnerowi z kieszeni portfel z dokumentami i niestwierdzoną ilością gotówki. (k)

— **Włamywacze przyjeżdżają samochodem.** Jednej z ostatnich nocy nieznani zлочyńcy włamali się do Mleczarni Spółdzielczej w Ośniszczewku (pow. inowrocławski). Rabusie rozpruli tam kasę ogniową i zabrali 100 zł gotówki. W dochodzeniach stwierdzono, że kasiarze przyjechali samochodem od strony Aleksandrowa i odjechali w tym samym kierunku. (k)

— **Napad bandytów.** W Bydgoszczy przy ul. Batorego 1. dwóch nieznanymi osobników napadło właściciela sklepu, 76-letniego Roberta Budera, terroryzując jego siostrę. Rabusie zażądali po 30 zł gotówki, a po otrzymaniu jej zbiegli, groząc napadniętym zemstą, jeżeli zameldują policji. Zastraszeni starszuczkowie przez dłuższy czas nie meldowali o zajęciu wladzom, robiąc to dopiero na interwencję innych osób. Napad dokonano już w dniu 19 listopada rb. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— **Rogoźno.** (Osobiste.) Srebrne gody małżeńskie obchodzili w Rogoźnie p. Stanisław Nowak z żoną Heleną z Kuehnów.

— (Kradzież.) P. Walentemu Michalewiczowi w Parkowie skradziono większą ilość wyrobów mięsnych. Sprawców kradzieży ujęto.

— (Występ Koła Śpiewaczego.) Koło Śpiewacze w Rogoźnie urządzi w dniu 10 stycznia występ muzyczny - wokalny z przedstawieniem amatorskim. Czysty zysk uzyskany z imprezy przeznaczony na bezrobotnych miasta Rogoźna.

— (Zjazd.) W dniu 6 bm. odbył się w Rogoźnie doroczny zjazd okręgowy Kat. Tow. Robotników Polskich. Na zjazd przybyli liczni delegaci.

— (Liczba bezrobotnych.) W Rogoźnie znajduje się obecnie 319 bezrobotnych. Z tej liczby zasiłek pobiera załedwie 130 bezrobotnych. Komitet walki z bezrobociem wytyża swe siły, ażeby dopomóc chociaż najbardziejniym. (ske)

— **Międzychód.** (Z Tow. Gim. „Sokol”) W ub tygodniu odbyło się roczne walne zebranie Tow. Gimn. „Sokol”. Po załatwieniu formalności i udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi, przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli pp.: prezes — dr Stanisław Kubczak, wiceprezes — Bronisław Witkowski, skarbnik — Leon Wyrwa, sekretarz — Edmund Górny i naczelnik — Florjan Bartkowiak.

— **Rozdrażewo.** (Ze Stow Mi Polek.) Na zew Związku stanęło Stow. Młodych Polek po raz trzeci do konkursu przysposobienia rolniczego. Dokonywano licznych wizytacji zespołów, zebrali konkursowych, oraz wspólnych zwiedzeń. Konkursistki do pracy swej stanęły z wielkim zapałem, by zadanie swe spełnić jak najlepiej. Przytoczenie kilka cyfr będzie dowodem, że pracą konkursową, ucząc staranniejszej uprawy, można osiągnąć bardzo wysokie plony: Jedna z druchien zebrała z 250 mtr. kw. t. j. 1/10 morgi — 927 kg czyli 18 centnarów i 54 funtów ziemniaków, a buraków pastewnych 2118 kg, czyli 42 centni i 36 funtów. — Po obliczeniu plonu z ogródka warzywnego jedna konkursistka miała 125,20 zł przychodu, rozchodu 18,80 zł, pozostało 106,40 zł czystego dochodu z 100 mtr. kw. stارانей uprawy i pielęgnacji. Wszelkie druchny posiadające ziemię, powinny w przyszłym roku stanąć do konkursu. Przez konkursy trafiły druchny do przekonania rodziców i starszego społeczeństwa. Owoce swej pracy przedstawiło stowarzyszenie na wystawie okręgowej, w której konkursistkom wręczono 6 nagród oraz piękny aparat radiowy jako nagrodę dla stowarzyszenia (ss)

— **Wolsztyn.** (Teatr.) Zespół czolowych artystów sceny poznańskiej, który w ostatnim czasie z wielkim powodzeniem odegrał komedję „Roxy” w naszym mieście, zaprezentuje tym razem w poniedziałek 7 grudnia w sali Grand Hotelu nadzwyczają dowcipną komedję najwielkiego aktora i autora Marjusza Maselskiego „Koniec i początek”. Olibryzmyńskiego „Koniec i początek” nie powodzenie tej komedji na wszystkich scenach ma swoje uzasadnienie w bardzo wąskiej treści, pobudzającej do śmiechu nawet najbojowniejszego widza. Bilety wcześniej nabywać można w przedprze-

Kepno. (Nowa mleczarnia.) W Łaskach (pow. Kępno) powstała mleczarnia pod firmą „Mleczarnia Spółdzielcza”, spółdzielnia z odpowiedzialnością ograniczoną. Członkami zarządu są pp. dyr. Kausz i Idzi Złobinski.

(Kurs dla naczelników S. M. P.) W Kępnie odbył się kurs dla naczelników Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej powiatu kępińskiego, w którym wzięło udział 34 druhów i to z Baranowa 16, Grębanina 1, Kępna 5, Kierzna 1, Osin 4, Slupi pod Kępem 5, Turków 1 i Piasków 3. Kursem, który zorganizował zarząd okręgu kępińskiego S. M. P. kierował naczelnik okręgowy druh Józef Borowski.

(Miesiące propagandy Śląska.) W ubiegłym tygodniu odprawione zostało w kościele parafialnym uroczyste nabożeństwo z okazji „Miesiąca Propagandy Śląska”, przy udziale władz państwowych, delegacji towarzystw ze sztandarami i licznej rzeszy wiernych. Mszę św. celebrował ks. prob. Nowacki, wygłaszając jednocześnie okolicznościowe kazanie. Po południu odbyła się wieczornica, składająca się z referatu, śpiewów dziatwy szkolnej i deklamacyj.

(Dla bezrobotnych.) Komitet miejski niesienia pomocy bezrobotnym zorganizował w niedzielę, dnia 6 bm., zbiórki ulicznej, która powiększyła fundusz Komitetu o 131 zł. Zbiórki przeprowadziło Tow. gimn. „Sokol”.

(Kradzieże.) Pewnemu Żydowi, wracającemu dnia 3 bm. z jarmarku w Ostrzeszowie Wlkp., skradli niewykryci dotąd sprawcy z wozu 15 par butów, mieszczących się w skrzyni. Robotnikowi dominjalnemu Rokicie w Rogaszycach (pow. Ostrzeszów), skradziono z kurnika 21 kur. Rolnikowi Janowi Wieczorkowi w Rogaszycach, skradziono z płemni większą ilość marchwi, brukwi i ziemniaków. Śledztwo w toku.

(Pożar.) Dnia 4 bm. nad ranem w buchli w Podzameczu pożar, który zniszczył dach nad domem p. Kaspra. Ogień przenosił się następnie na stodołę sąsiada, gospodarza Pilarskiego, która spłonęła doszczętnie. Spalony został z wozem, sianem i sieczkarką. Ogólne straty wynoszą około 4000 zł.

(Kradzieże.) Z mieszkania p. Stefana Kędzińskiego w Biskupicach zab., pow. Ostrzeszów, skradli niewykryci dotąd sprawcy biżuterję, cbiwie i garderobę, o ogólnej wartości 1300 zł. Dochodzenia w toku.

(Zabawa w bronią.) Piętnastoletni Hieronim Kaczmarek znalazł w mieszkaniu rodziców swych w Feliksowie browning, przy którym wraz z kolegami począł manipulować. Nagle padł strzał i ugodził jednego z chłopców w dłoń, a drugiego, Adolfa Niemandę, w zebro i watrobie. Przywołany lekarz z Kępna polecił odwieźć ciężko rannego chłopca do szpitala powiatowego w Kępnie, gdzie mimo natychmiastowej operacji zmarł. (ck.)

Z POMORZA

Tuchola. (Z Tow. Kupców.) Na zebraniu miejscowego Tow. Kupców Samodzielnych, pod przewodnictwem p. Janeczkińskiego, nastąpiło sprawozdanie delegatów pp. Maćkowskiego i Libery z odbytego zjazdu Kupiectwa w Świeciu. Bardzo ożywiłą dyskusję wywołała sprawa likwidacji jarmarków kramnych, przyczem się okazało, że większość kupców sprzeciwia się temu projektowi.

(Nieugięty ojciec.) Rządki w swym rodzaju fakt zaszedł ostatnio w Tucholi, gdzie rolnik Papierowski z Zalesia przyjął swego syna na policję, oddając go w ręce władz, gdyż był on wspólnikiem włamania do chlewa rolnika Barwika w Zamastem, gdzie dokonano kradzieży. (tts)

Chojnica. (Z życia towarzystw.) W środę odbyło się zebranie miejscowego Tow. Powst. i Wojaków pod przewodnictwem prezesa p. Pawłowicza. P. major Nieborak miał wykład na temat: „Wojacy i wojskowość w Polsce średniowiecznej”. Uchwalono urządzić wieczorek gwiazdkowy dla biedniejszych członków i ich rodzin.

(Z Tow. Młodzieży.) Na zebraniu Stow. Młodzieży Męskiej wygłosił wiceprezes tegoż referat o szkodliwości alkoholu i walce z pijactwem. Uchwalono urządzić wieczorek gwiazdkowy. Ks. patron Borzyszkowski mówił na temat: „Kim będziesz?”

Na ostatnim zebraniu miejscowego Tow. Mężczyzn Katolików, po aktualnym przemówieniu ks. kanonika Makowskiego, uchwalono rezolucję, potępiającą jak najostrejszy projekt komisji kodyfikacyjnej, zamierzający wprowadzić w Polsce śluby cywilne i t. d. (tts)

Świecie. (Budowa bekoniarni.) Kosztem około pół miliona złotych buduje firma „Standard Bacon” w Świeciu wielką bekoniarnię, mającą rozmiarami i urządzeniem przewyższyć wszystkie dotąd w Polsce istniejące. Bekoniarnię wybudowano na gruncie rzeźni miejskiej tuż przy stacji kolejowej. Obecnie pracuje się nad zainstalowaniem maszyneryj i urządzeniem wnętrza, poczem niezwłocznie nastąpi uruchomienie nowego przedsiębiorstwa w którym szereg ludzi znajdzie stałą pracę.

(Zgon stuletniej staruszki.) W Branicim, wiosce osadniczej w powiecie świeckim, zmarła w ostatnich dniach staruszka Wilhelmina Koszmal w wieku 100 lat i 8 miesięcy. Zmarła była najstarszą osobą w okolicy.

(Z posiedzenia Rady Miejskiej.) W piątek 4 bm. wieczorem odbyło się w Ralszynie posiedzenie Rady miejskiej. Wybrano dwóch członków do rady Komunal-

nej Kasy Oszczędności, a to w osobach pp. Fr. Domachowskiego i Jelenia. Jako nowy członek do Magistratu wszedł p. Kosakowski. Uchwalono dodatkowy budżet miasta, zgodnie z wnioskiem Magistratu. (Osobiste.) Dotychczasowy naczelnik Urzędu Skarbowego p. Culicki został przeniesiony na podobne stanowisko do Nowogomiasta; do Świecia przybył p. Henryk Tytułski z Nowogomiasta. (tts)

Gdynia. (Dla samotnych kobiet.) Zarząd Schroniska Misji Dworcowej, mieszczący się w domu braci Menn przy szosie Gdańskiej, postanowił w miarę posiadanych wolnych łózek dawać nadzwyczajnie tanie noclegi nie tylko przejeżdżającym, ale również przebywającym w Gdyni bezdomnym samotnym kobietom i dziewczętom. Zgłaszać należy się do kierowniczk Schroniska.

(Ujęcie szajki złodziei okrętowych.) Tutejsza policja ujęła trzech łazików: Stanisława Tomczyka, Michała Chomolukę i Mieczysława Grzybowskiego, którzy systematycznie obrabiali w porcie zagraniczne i polskie statki.

(Dyr. Goldhar ostatecznie ustępuje.) Komisarz rządu p. Zabierowski oświadczył na konferencji prasowej w dniu 9 bm., że dyrektor M. T. K. w Gdyni, p. Goldhar, przebywający obecnie w Szwajcarii, nie powróci już na zajmowane stanowisko. Miasto pertraktuje z Tow. Komunikacji Autobusowej w Poznaniu na temat przejęcia przez Gdynię wszystkich udziałów w M. T. K.

(Ostateczna decyzja w sprawie budowy gmachu K. K. O.) W ograniczonym przetargu na budowę gmachu Kom. Kasy Oszczędności w Gdyni wzięto pod rozwagę oferty trzech firm: dwóch z Gdyni i jednej z Warszawy. Zatwierdzenie decyzji rady nadzorczej K. K. O. nastąpi po powrocie komisarza rządu z zagranicy, około 20 bm.

(O nazwę dla części szosy Gdańskiej.) Znalezienie jakiegokolwiek mieszkańca Gdyni jest trudne, bo domy przy ulicach nie są numerowane i poza tym bardzo wiele ludzi mieszka w różnych barakach i szalazach, rozrzuconych nie tylko na peryferiach. Szczególnie trudno znaleźć jednak kogoś, kto mieszka na szosie Gdańskiej, ponieważ dostając się na szosę Gdańską od strony dworca kolejowego, nie wie się, czy poszukiwani należy rozpocząć w kierunku lewym, czy prawym. Nierzadkie są wypadki, że szuka się mieszkańca szosy Gdańskiej za gmachem Szkoły Morskiej, a tymczasem poszukiwany mieszka w przeciwnej stronie, w kierunku Orłowa. Władze miejskie, jeżeli ogólną zmianę nie teraz nie mówiącej nazwy szosy Gdańskiej chowają sobie na później, to już teraz winne celem niewprowadzania ludzi w błąd i nienarządzania im na zbędne spacery, zmienić nazwę zachodnio - północnej części szosy Gdańskiej chociażby na „Szosę Chylońską”. (S. B.)

Cykl wykładów o morzu

Po wykładach „Morze w literaturze polskiej” prof. dr. Pollaka i „Stosunek dziejowy Polaków do morza” prof. dr. Tymienieckiego wygłosi następnym na temat „Polska i morze — a Polska zachodnia” dr. Walenty Winid. Wykład odbędzie się we wtorek, dnia 15 grudnia, o godz. 20 w sali 17 Collegium Minus.

Wykład ten, sprowadzający kwestię morza w życiu Polski na grunt nam najbliższy, na ziemie zachodnie, wygłosi młody geograf, odznaczony zaszczytnie przez Uniwersytet Poznański za swe prace naukowe Prelegent podczas niedawnego swego pobytu w Anglii i Ameryce miał możliwość naoczego przekonania się, jak ważnym współczynnikiem polityczno - gospodarczym w życiu państwem jest morze. To też wykład jego zapowiada się nadzwyczaj interesująco i niewątpliwie ściągnie na salę nie tylko członków Ligi Morskiej i Kolonjalnej, lecz niemniej członków korporacji studenckich, związanych z morzem i Pomorzem, oraz żądną wiedzy młodzież.

Kurs podkuwania koni

w Szkole Kucia Koni w Krotoszynie

Wielkopolska Izba Rolnicza podaje do wiadomości że następny kurs kucia koni w szkole Kucia Koni w Krotoszynie rozpocznie się w pierwszych dniach stycznia 1932 r. Na kurs przyjmują się kowale, którzy ukończyli przynajmniej 19 lat życia i posiadają świadectwo czeladnicze dla zawodu kowalskiego. Zgłoszenia przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza — Poznań, ul. Mickiewicza 33.

Do zgłoszeń należy dołączyć: 1. świadectwo czeladnicze, 2. metrykę urodzenia, 3. świadectwo moralności, 4. życiorys własnoręcznie napisany, 5. 30 zł. wpisowego.

Z Tow. Przemysłowych

Tow. Przemysł „Jedność” pod wezw. św. Antoniego w Poznaniu, urządziło w niedzielę 6 grudnia rb. na sali „Łoża” przy Grobli przedstawienie amatorskie na cel gwiazdkowy dla wdów i sierot po zmarłych członkach Tow.

Program był urozmaicony i przeplatany deklamacjami, monologami, kupletami oraz dwoma wesołymi sztukami. Całość wypadła dobrze i sprawiła na widzach dodatnie wrażenie, za co amatorów nagrodzono rzesistymi oklaskami. W przerwach przygrywała Orkiestra Bratniej Pomocy Miejskich Zakładów Światła i Wody.

Czysty dochód przeznaczony został na cel wyżej wymieniony. Amatorom, którzy do powyższego programu się przyczynili należy się wdzięczność i szczerze uznanie.

SKRZYNKĄ DO LISTÓW

J. L. Nie słyszeliśmy dotąd ani o takim biurze, ani o takiej sprawie. (OK)

Etzet. Nazwiska matki nie znamy. Wschowa — Fraustadt. (K)

M. M. Nie możemy obliczyć, nie więdząc ile Pani w tym czasie składek wpłaciła. Według naszego zdania niema powodu do odwołania. (K)

W. Sk. Adresów nie znamy. (K)

W. I. stały czytelnik. Nie obowiązuję. (K)

P. Zb. Lubomirski. O jakie towarzystwo chodzi Panu? (K)

C. G. K. K. Należy zwrócić się o wydanie paszportów do Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publ. a o wizy do odpowiednich konsulatów. (K)

M. J. P. Podręczniki lekkiej atletyki Humana, Jana Barana i I.; można je nabyć w księgarni. (K)

S. Sz. Wyrok ważny tylko dla sprawy, dla której był wydany. Musiałby Pan wdrożyć nowy proces. Uważamy jednak, iż powinien Pan dotrzymać warunków umowy, zawartej przecież dobrowolnie. (K)

M. W. Pannań. Otrzymają zasiłek albo z kasy chorych, albo z funduszu bezrobocia. (K)

B. C. Stary Rynek. Niema takiego podatku. (K)

K. J. Nie wiemy, czy taka fabryka istnieje. Radzimy zapytać się w Izbie Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31. (K)

Aleks. Radzimy zwrócić się do Min. Pracy i Opieki Społecznej, Wydział pośrednictwa pracy i walki z bezrobociem, Warszawa, ul. Długa 38-40. (K)

Stała abonentka. Ziemiaki takie mogą nie nadawać się na pokarm, bo nie mogą być smaczne i zapewne wywołują niestrawność. (K)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: E. P., Poznań z podziękowaniem za otrzymaną łaskę z prośbą o dalsze, 5 zł; — J. Kotzur, Poznań (Niegolewskich 8) 20 zł; — Urszulka Puttkamer z prośbą o zdrowie, 3 zł; — Elżbieta Hedyrychówna za wystąpienie, 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 327,75 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: St. Ch. 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 49 zł.

Na bezrobotnych: P. G., Krzesiny, 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 40 zł.

Na dzień Sokoła: 19 zł przekazano na konto P. K. O. 205 211 dn. 4. 12. 31.

KSIĘGI STANU GWILNEGO

Zgony:

Wacław Bolewicz, robotnik, 42 l. Urszula Janiszczakówna 4 m. 3 d. Ewa Majówna 2 minuty. Stanisław Dera, uczeń malarski, 18 l. Zofja Krystkowiakowa z d. Federowiczówna, wdowa, 58 l. Franciszek Józefowski 2 m. 22 d. Antoni Kaczmarek, robotnik, 19 l. Janina Kalicka 2 l. 7 m. 22 d. Zenon Nowacki 2 l. 6 m. 22 d. Zofja Goralczykówna, słuźąca, 34 l. Jadwiga Palczewska z d. Dzieciuchowiczówna, wdowa, 82 l. Marjan Turostowski, uczeń fryzjerski, 19 l.

Józefa Czajka z d. Ostrowska, 63 l. Marja Kaźmierczakówna 2 m. 3 d. Agnieszka Kowalewska z d. Borowska, wdowa, 68 l. Stanisław Izydorczak 30 minut. Andrzej Jakubiak, robotnik, 72 l. Emilia Wojciechowska z d. Synoracka, wdowa, 53 l. Władysław Hedinger, dyrektor banku, 45 l. Stanisława Michalakowa z d. Dąbkiewiczówna, 65 l. Marja Heinze, uczennica szkolna, 9 l. Aleksander Laskowski, uczeń szkolny, 6 l. Witold Karczycki 2 m. 5 d. Józef Brzostowski, inwalida wojskowy, 23 l. Franciszka Krupka z d. Korecka, wdowa, 75 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego Poznań - Łazarz. Lektje śpiewu odbywają się we wtorki i piątki od godz. 20 w nowej sali „Wiktorja”, Rynek Łazarzki nr. 18. Ze względu na zbliżający się występ chóru uprasza się wszystkich czynnych członków o regularne uczęszczanie na lekcje.

Koło Absolwentek VI Szkoły Wydz. Zebranie informacyjne odbędzie się w piątek, 11 bm o godz. 19.30 w czytelni.

Koło Śpiewu „Gędźba”, Poznań. Zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę 12 bm o godz. 19.30 w świetlicy Sokoła, ul. Obornicka. Lektje śpiewu odbywają się w niedzielanki i środy od godz. 19.30 do 21.30 w świetlicy Sokoła.

K. S. „Sparta”. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę 12 bm o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

„Canaria”, Tow. Hodowców Kanarków i Ochr. Ptaków Leśnych w Poznaniu.

Zebranie plenarne w niedzielę, dnia 13. b. m., o godz. 10-tej przed poł., w lokalu p. Jarockiej, ul. Maszalarzka 8.

Tow. Samodzielnych Handlarzy Okrężnych. W niedzielę 13 bm odbędzie się o godz. 16 zebranie u p. Ograbowicza, ul. Słusarska 6.

Tow. Krawców. Zwyczajne zebranie odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godz. 15 w lokalu p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4.

Koło Śpiewu im. Moniuszki. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godz. 17 w Domu Rzemieślniczym

Związek Instalatorów, Blacharzy i Monterów. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 13 bm o godz. 11 w sali zebrania u p. Ograbowicza przy ul. Słusarskiej 6.

Związek Cech, Czeladzi Ciesielskich na Wlkp. w Poznaniu. Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę 13 bm o godz. 11 w lokalu p. Koniecznego, ulica Maszalarzka 2.

RECITAL TANECZNY MARCELI HILDEBRANDT.

Marcela Hildebrandt, młoda, wysoce utalentowana tancerka plastyczna. Poznanianka, która przed kilku dniami występowała z wielkim powodzeniem w Berlinie w „Schumannsaal”, da się poraż pierwszy poznac szerszej publiczności — i wystąpi w Poznaniu w nadchodzącą niedzielę, dnia 13 grudnia b. r., o godz. 12 w pol., w teatrze „Słońce”. Marcela Hildebrandt na swym niedzielnym recitalu tanecznym wykona szereg kompozycji muzycznych Szopena, Bacha, Beethovena, Debusszego, Prokofieffa, oraz Scriabina.

Ci, którzy mieli sposobność widzieć pełne poezji i piękną tańce Marceli Hildebrandt, — rökują młodej tancerce wielką przyszłość. Jak już czytaliśmy w piśmiech poznańskich, Marcela Hildebrandt bezpośrednio przed wyjazdem na recital berliński tańczyła w Poznaniu wobec zaproszonych znawców i krytyków i odniosła wielki sukces. Spodziewać się należy, że podobne powodzenie mieć będzie na swym niedzielnym recitalu w „Słońcu”.

Niedzielnym występ młodej, tak wysoce utalentowanej tancerki wywołał wielkie zainteresowanie w najszerzych sferach towarzyskich naszego miasta, czego dowodem, że zaraz w pierwszym dniu po ogłoszeniu występu sprzedano znaczną część biletów.

Bilety po cenach najniższych są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrebrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38. zw 12 281/2

Atrakcją światła Bożego Narodzenia będzie niewątpliwie pra-premiera „BOŻE NARODZENIE”, misterjum ludowe w 3ch obrazach ze śpiewami i baletem prof. Michała Świerzyńskiego, w wykonaniu chóru Tow. Śpiew. „Akord” Poznań-Żejcze, ze współudziałem miejscowej orkiestry Bratniej Pomocy Zakładów Miejskich, która ukaże się w dniu 27 grudnia 1931 r. na sali Ogrodu Zoologicznego. Próby wokalne, muzyczne i baletowe dobiegają końca. zw 12 283/4

NORA NEY w „NOWOŚCIACH”

z powodu wielkiego powodzenia wystąpi tylko jeszcze 3 dni we wspaniałej rewii!!! Wobec olbrzymiego sukcesu występów NORA NEY w otoczeniu znakomitego zespołu rewjowego, dyrekcji najmłodniejszego kino-teatru-rewji „Nowości” udało się przedłużyć gościnnie sławnej polskiej gwiazdy filmowej jeszcze tylko na 3 dni!!! — A więc tylko dziś, jutro i pojutrze ostatnia sposobność zobaczenia w „Nowościach” najwikszej rewji sezonu p. t. „Hello! Tu Nora Ney!” Na ekranie: „Dzieweczka z pudełkiem”. Początek: 5, 7 i 9 wiecz. zw 12 280

Teatr Polski

DZIS — „Sarajewo 1914” (Ceny popularne) Sobota 12. 12. „Ich synowa”. Niedziela, 13. 12. po południu „Sarajewo 1914”. (Ceny znizone.) Niedziela, 13. 12. wiecz. „Ich synowa”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Biletv wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIS — „Lekkomyślna siostra”. Sobota, 12. 12. „Wierny mąż”. Niedziela, 13. 12. o godz. 3.30 po południu „Złote serduszko” — bajka dla dzieci. Ceny znizone. Niedziela, 13. 12. wiecz. „Vivat Academia” (Stary Heidelberg). Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr operetkowy „Uśmiech”

DZIS — „Czar walca”. Sobota, 12. 12. „Kraina uśmiechu” — występ gościnnie Haliny Szmolcówny. Niedziela, 13. 12. o godz. 3 po poł. „Kraina uśmiechu” — ceny znizone. Niedziela, 13. 12. wiecz. „Czar walca” — występ gościnnie Haliny Szmolcówny. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

Wl. Brackiego — „Kajzer” Macieja Wlerzbińskiego DZIS — Wolsztyn Sobota — Leszno (po poł. „Pięćoramiennne serce” Ł. Orwicza, wiecz. „Kajzer”).

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZE ŚWIATA WIEDZY

W NAUKOWYM POZNANIU

Polskie Towarzystwo Chemiczne odbędzie dziś, w piątek dnia 11 grudnia b. r. o godz. 19, LXXXIII posiedzenie w sali wykładowej Zakładu Chemii Farmaceutycznej w Gmachu Chemii przy ul. Grunwaldzkiej 14. Na porządku dziennym — wykład prof. dr. Alfonsa Krause p. t. „O strukturze i polimerizacji ortowodorotlenku żelazowego”.

Towarzystwo Geograficzne odbędzie w sobotę dnia 12 grudnia b. r. o godz. 18 w sali Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej (Waly Wazów 25) zebranie z odczytami: prof. dr. Stanisława Pawłowskiego p. t. „Port Algierski” i dr. Józefa Czekalskiego p. t. „Miasto Algier”. Odczyty będą ilustrowane przezroczkami. Wstęp wolny dla członków i wprowadzonych gości.

POZNAŃSKI ODCZYT O KSIĄŻCE WILEŃSKIEJ

Na ostatnim posiedzeniu poznańskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego p. dyrektor Turkowski z Wilna wygłosił odczyt p. t. „Nowe źródła do dziejów życia duchowego w Wilnie w XIX st.”. Prelegent, gromadząc materiały do dziejów książki w Wilnie, wertował stare, wysortowane druki, w starym, opuszczonym budynku, znajdującym się na podwórzu firmy wydawniczej Józefa Zawadzkiego. Pomiedzy niemi odnalazł bardzo ciekawe archiwum tej księgarni. Wśród papierów, zbutwiałych od wilgoci, udało się odszukać cztery tysiące listów literatów i uczonych. Archiwum to przeniósł p. Turkowski do gmachu Tow. Przyj. Nauk. w Wilnie i zajął się jego uporządkowaniem i spisaniem zeszytów. — Omówieniu zawartości tych zbiorów był poświęcony poniedziałkowy odczyt. Prelegent na wstępie zwrócił uwagę na doniosłość odkrycia dla ogólnego rozwoju kultury badań nad historią książki, a następnie przedstawił w krótkim, lecz bardzo interesującym zarysie dzieje książki Zawadzkiego i jej roli w rozwoju życia kulturalnego. Sama postać Józefa Zawadzkiego jest niezmiernie ciekawa. Rodzina jego pochodziła z powiatu Wilkomirskiego na Litwie, lecz już ojciec przeniósł się do Wielkopolski, osiadł w Koźminie, był jakiś czas burmistrzem, i ożenił się tutaj z siostrą tamtejszego proboszcza. Rodzina żony wspierała potem finansowo przedsiębiorstwo jego syna w Wilnie. Józef Zawadzki założyciel księgarni, kształcił się w szkołach w Rydzynie, a następnie praktykował u najlepszych księgarzy w Poznaniu i Wrocławiu. Zdobywszy gruntowną wiedzę w swym fachu przenosi się do Wilna, które na początku wieku XIX odgrywało bardzo poważną rolę w ruchu wydawniczym nie tylko na Litwie, lecz w całej Polsce, zajmując około roku 1800 pierwsze miejsce pod względem produkcji księgarskiej w kraju, a później aż do połowy stulecia drugie miejsce na rynku księgarskim. W roku 1804 Zawadzki zostaje oficjalnym księgarzem i „typografem” Uniwersytetu Wileńskiego. Uporał się z nadzwyczajnymi trudnościami technicznymi Zawadzki, który przeszedł dobrą praktykę księgarską, rozpoczyna ożywioną działalność w swym fachu. Przez trzy pokolenia firma utrzymuje się w tych samych rękach i oddaje wielkie zasługi na polu narodowym i kulturalnym. Cały szereg prac naukowych i utworów belletrycznych ukazało się dzięki jej zabiegom. Firma nie ograniczała się do druku książek, ale również wydawała śpiewniki i liczne zbiory sztychów. Zawadzki i jego następcy specjalnie popierali i zabiegali o wydawnictwo czasopism naukowych nie tylko w Wilnie, ale i w innych miastach. — Dzięki jego staraniom został założony „Pamiętnik Warszawski”, on też brał udział w powstaniu „Pamiętnika Lwowskiego”. Z powodu ożywionej działalności wydawniczej korespondencja firmy jest bardzo obfita. Znajdują się tam ciekawe listy ks. Adama Czartoryskiego, generała ziem podolskich, Lelewela, Grodecka, następnie Edwarda Raczyńskiego, Kraszewskiego, Korzeniowskiego, Pługa i wielu innych.

Kończąc swój niezmiernie interesujący odczyt, skreślony na szerokim podłożu kulturalnym, prelegent nawoływał do rakanania dziejów książki a szczególnie: inwentaryzacji archiwów księgarskich.

K. Ch.

PRZESZŁOŚĆ MÓWI...

RUINY ZAMKU W BOLESŁAWCU

Podczas inwentaryzacji dzieł sztuki w powiecie kępińskim zbadany został stan zachowania ruin starego zamku w Bolesławcu. Ruiny te znajdują się w dość dużej odległości od miasteczka tej nazwy, w okolicy niższej, tuż nad Prosną, na usypanym, sztucznym pagórku. Z dawnej warowni pozostała ośmioboczna baszta, resztki murów obwodowych i ślady fundamentów wewnętrznych zabudowań fortecznych. Najlepiej zachowała się baszta, przypominająca kształtem Mysią Wieżę w Kruszwicy. Nie wchodzi ona w obręb murów obwodowych lecz stoi wewnątrz prostokąta, jaki one tworzą, a raczej tworzyły. — Wejście parterowe prowadzi do wyraźnie zasklepionej sali, bez przejścia na wyższe piętra. Właściwe wejście do baszty, dziś niedostępne, znajduje się na wysokości pierwszego piętra, i połączone było dawniej mostkiem z murami. Wchodziło się tamtędy do sali wyższej niż parterowa, zamkniętej u góry żebrowem, ośmiobocznym gotyckim sklepieniem. Wieża ta umocniona była i odnowiona w górnej części przez właścicieli pobliskich Siemianowic krótko przed wojną światową. W południowej części wzgórze fortecznego widoczny jest lejący się w terenie, kryjący przypuszczalnie fundament drugiej, mniejszej baszty, wchodzącej w obręb murów obronnych.

Już w XIII wieku znajdował się na tem miejscu zamek, według niemieckiej jednak inwentaryzacji Kohtego pochodzą te ruiny z późniejszego zamku, zbudowanego dopiero w XV wieku. Dowodem na to ma być późno-gotyckie wiązanie cegieł (czołówka i wozówka naprzemian), spotykane dopiero w wieku XV.

Wiązanie to, znane w Niemczech pod nazwą polskiego wiązania, spotyka się u nas znacznie wcześniej i zachodzi w Toruniu w kościele św. Jakóba już w r. 1309. Upada więc, wobec tego, twierdzenie Kohtego i datę powstania zachowanego w szczątkach zamku należy przenieść na wiek XIV na czas panowania Kazimierza Wielkiego. Dawniej istniejący tam zamek był według wszelkiego prawdopodobieństwa drewniany.

Dr. W. D.

Poznań.

W MUZEUM ZIEMI KALISKIEJ

Z Kalisza donoszą nam:

Dawne muzeum kaliskiego towarzystwa krajoznawczego zostało złączone z muzeum pomocy szkolnych i przejęte przez magistrat m. Kalisza, który dał lokal i opiekę. Obecnie mieści się ono w gmachu magistrackim i zajmuje cztery pokoje. W pierwszym rzędzie stoją zbiory bar. Graeego z sieradzkiego. Są więc sukmany i stroje kobiece, chusty, dzbany i misy używane przez tamtejszą ludność i typy ludowe, które swego czasu były reprodukowane na pocztówkach. Muzeum posiada okazy miejscowej fauny i flory, dalej dział wykopalisk: urn, łzawnic i zdjęć przekrojów grobów. Znajdują się także kilka halabard, włóczni, mieczy i zbroi. Jako zabytek pozostały także wyciągi z genealogii kaliskich rodzin szlacheckich, sporządzone swego czasu przez archiwistę kaliskiego, Józefa Szaniawskiego. Cennym i ciekawym okazem jest biblioteczka botaniczna, złożona z szeregu pudełek drewnianych, każde z innego drzewa. Pudełka te są zrobione w kształcie książek, których okładka jest sporządzona z kory, wewnątrz z przekroju drzewa, a w pudełeczkach wewnątrz zamieszczonych jest popiół, trociny, oraz zasuszone kwiaty, liście i owoce.

W działach nieregionalnych napotyamy zbiory przywiezione z Dahomeju przez Szolc-Rogoznińskiego, wyroby japońskie, chińskie, kilka cacek porcelanowych saskich i t. p. Poza tem istnieje dość obszerny dział przyrodniczy i liczny zbiór odznak i rysunków legjonowych. Życzyłoby sobie należało, aby tak pięknie zapoczątkowany dział regionalny rozwijał się i obok sieradzkich przechowywał skromniejsze już nieco stroje Kaliszan. Co do pamiętek wojskowych, to jeżeli trudniej o zabytki dawnych pułków kaliskich, to niechajby znalazły się bodaj jakieś pamiętki po tych pułkach, które za czasów Polski odrodzonej w Kaliszu się formowały, a temi były 29 p. strzelców kaniowskich, oraz 2 i 27 p. ułanów. (J. St.)

STARE MAŁOWIDŁA W SPISKIM KOŚCIOŁKU

Z Krakowa piszą nam:

U stóp Tatr, na Spiszu, między Lewoczą a Czwartkiem leży mała wioska, Drawiec lub Drawce, zwana też przez niemiecko-węgierskich Spiszaków — Darocz, Drautz. Ma ona kościółek, pod wezwaniem św. Elżbiety, ciekawy, jako pamiątka historyczna i zabytek sztuki. Niewielka to budowla gotycka, o fasadzie, przeciętej dwiema późnemi szarpami. Typ budowli nosi cechy spiskiego gotyku XIV wieku, w wielu szczegółach zbliżone do polskich kościołów z czasów Kazimierza Wielkiego. Część kapłańska kościółka jest jeszcze starsza sięga bowiem XIII wieku. Czas ten odpowiada sprowadzeniu na Spisz zakonu św. Antoniego. Zakonnicy przybyli tu po napadach tatarskich i poświęcili się pielęgnowaniu chorych na „różę”, która panowała epidemicznie. Źródłem zarazy była, według kronik, źle mielona mąka, to też Antonicy zajęli się przemiałem zboża i wypiekaniem białego chleba. Zakon wybudował klasztor i pierwotny kościół w Drawcu około roku 1238.

Przebudowany w XIV wieku kościółek został w roku bieżącym poddany gruntownej restauracji. W czasie robót, której kieruje p. Köszegey, malarz i historyk sztuki, konserwator i naczelny dyrektor regionalnych muzeów spiskich, odkryto w kościółku starożytne, bardzo interesujące malowidła ściennie. Na wschodniej ścianie presbiterjum, po usunięciu ołtarza, znaleziono dwa obrazy: jeden z nich przedstawia Zwiastowanie, drugi — Ukrzyżowanie. Na ścianie północnej odkryto malowidło, czterometrowej długości, stanowiące cykl czterech obrazów. Przedstawiają one sceny z życia św. Antoniego eremity, będącego patronem Zakonu, w którego posiadaniu był kościółek.

Odkrycie starożytnych trzynastowiecznych malowideł zainteresowało żywo miłośników starej sztuki. Dla polskiej publiczności jest ono interesujące ze względu na silne wpływy historyczne i kulturalne, wiążące dawne Spisz z Polską. (oz)

Nowe odkrycie w Bazylice Wileńskiej. Z Wilna piszą nam: W czasie dalszego badania fundamentów w Bazylice naffiono pomiędzy czwartym a piątym filarem na sklepieniu grobowiec. Z gruzów wydobyto kilka fragmentów renesansowej płyty z czerwonego marmuru, a dalej fragment płyty z czarnego marmuru oraz gzymsy i profile nagrobkowe. Pod płytami znajdowały się żelazne okucia trumny kościoła człowieka w starszym wieku, resztki szat jedwabnych i dwa złote pierścienie. Szczątki te świadczą, że odkryto grób biskupa. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa jest to grób biskupa Walerjana Protasewicza, zmarłego w roku 1580. Szczątki poddane zostaną dokładnym badaniom naukowym. (kw)

Z przeszłości Dżisny. Pisemko młodzieży gimnazjalnej w Głębokiem w 3 zeszytach przynosi opis pieczęci miasta Dżisny, oraz 2 legendy, przywiązane do jego okolic. Jedna o „Czornej łące” związana jest ze wspomnieniem walk ze Szwedami gdzie po stoczonym potyczce krew zamiast wody w strumieniu płynęła, a teraz oczywiście „straszny”. Druga legenda mówi o „wółczych dole” i opowiada o przygodzie pijanego grajka, co wpadł w zasadzkę wraz z wilkiem i, ratując się od pożarcia, grał mu bez przerwy, aż go wyratowali z opresji przechodnie. Życie młodzieży ilustruje sprawozdanie z wycieczki nad jezioro Narocz, oraz żartobliwy wierszyk „Zale sztubaka”. (J. St.)

Pisma nadesłane

„**Tęcza**”. Zesz. 49 Treść: I. Stein: „O drodze najpotężniejszego z instyktów” — J. L.: „Hetman sprawy polskiej”. — S. W.: „Czy rzeczywiście zmierzają do zniszczenia?” — F. Klein: „Malarz radości życia”. — Dr. M. Wojciechowska: „Wiedza o powieści nauczyciela czytania powieści”. — W. Tasnyki: „Łużycka doła i niedola”. — S. Dedio: „Willla Hadrijana w Tivoli”. — S. Miłkowska-Iwańska: „Krzyż Primavery”. — Tęczowa droga. — Światłocienie. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — Wśród książek. — Powieść i nowela. — Redakcja: Poznań, Al. Marcinkowskiego 22.

„**Przegląd Księgarski**”. Nr. 24 Treść: Sprawozdanie Zarządu Głównego Z. K. P. z działalności w roku 1931. — Sprawozdanie Zarządów Kół z działalności w roku 1930—1931. — R. Mainguet: „Reglamentacja sprzedaży książek”. — Sprawy podatkowe. — Adres Redakcji: Warszawa, ul. Hortenski 4.

ŻYCIE KULTURALNE

LITERATURA

Jubileusz Tetmajera. Z Warszawy piszą nam: W sobotę 12 grudnia odbędzie się, jak już donosiliśmy, w Teatrze Wielkim uroczysty obchód 45-lecia literackiej pracy Kazimierza Przerwy-Tetmajera. Program wieczoru ku czci twórcy „Skalnego Podhala” zapowiada się nader interesująco. Rozpocznie go wiersz napisany na tę uroczystość przez Leopolda Staffa. Słowo wstępne wygłosi prezes Związku Podhalan gen. Galica. Na estradzie przewiną się wybitne siły artystyczne: Mięczyński Frenkiel Malicka Modzelewska, Werwińska Jaracz Dygas Osterwa Gruszczynski Białkowski wystąpi w pełnym zespole chór „Harfy” zespół solistów orkiestry operowej i balet dyr. Zajłcha. (lw)

NAUKA

Ze Związku Bibliotekarzy Polskich. Kolo wileńskie odbyło posiedzenie z referatem p. S. Lisowskiego pt. „Biblioteki rosyjskie. Cz. II.”

MUZYKA

„**Casanova**” w Beogradzie. Na repertuar opery beogradzkiej wejdzie niedługo Różyckiego „Casanova” w którym rolę tytułową odśpiewa b. tenor opery poznańskiej, p. Drabik. Temi dniami urządzili w Beogradzie koncert śpiewacy warszawscy pp. Trembicki, Mossakowski i Gołębiowski.

TEATR

„**Bożek pod mikroskopem**”. Z Pragi donoszą nam: Znany dramaturg rosyjski Jewreinow (którego sztuki były grane w Polsce, jak „To co najważniejsze” i „Teatr wieczystej wojny”) napisał nową sztukę. Treść jej to historia uczonego który jest zaciekłym racjonalistą, nie chce słyszeć nic o... miłości sprowadzając ją do rzędu chimery i nonsensów. Tymczasem sam nie wie, że kocha się w jednej ze swoich uczennic. Przebiegła dziewczyna doprowadza go wreszcie do małżeństwa w ten sposób, że każe mu udając chorego, przedsięwziąć na sobie niebezpieczną operację. W chwili gdy trzeba wziąć za nóż, uczony przekonywa się że jednak miłość istnieje — i następuje małżeństwo. Bożek miłości zatrzymał nad mikroskopem. (pp)

AMATORSKIE TEATRY POLSKIE WE FRANCJI

Amatorski ruch teatralny wśród Polaków, zamieszkujących we Francji, ma swą centralę w „Związku Polskich Towarzystw Teatralnych we Francji”. Związek ten istnieje od roku 1924, a należy doń obecnie przeszło 200 kół, rozrzuconych po wszystkich koloniach polskich. Pracujących kół odgrywa w życiu Polaków na emigracji poważną rolę, daje im rozrywkę i podtrzymuje ducha narodowego za pośrednictwem żywego słowa, płynącego ze sceny.

Na pracę amatorskich zespołów najlepszy pogląd da zestawienie wiadomości z kilku środowisk emigracyjnych.

W Vesines-Chalette, gdzie kolonia polska liczy około tysiąca rodzin, towarzystwo amatorskie urządza przedstawienia w wielkiej sali fabrycznej. W sali tej grają też Francuzi i kolonia emigrantów rosyjskich. W ciągu dwu lat istnienia towarzystwo wystawiło dziesięć sztuk. Powoli zapopatrjuje się we własne rekwizyty i kostjumy, stwarzając sobie coraz lepsze warunki i mocniejsze podstawy istnienia.

W Froyes Ste Savine sekcja teatralna istnieje już od roku 1926 i liczy 25 członków. Wystawiono w tym czasie 34 sztuki. Emigranci chętnie uczęszczają na przedstawienia i nieraz liczba widzów dochodzi do 350.

Kolonia polska w Cagnac liczy około 3 tysięcy osób. Towarzystwo teatralne istnieje tu od trzech lat i liczy 40 członków. Przedstawienia urządza się w sali kopalnianej W Le Creuset zespół amatorski, złożony z 27 osób istnieje od 1925 roku. Urządzono w tym okresie istnienia 49 przedstawień. Publiczność na przedstawienia uczęszcza chętnie, ale amatorzy pracują w trudnych warunkach i po pracy w kopalni nawet raz na tydzień ciężko jest ofiarować wolny czas na próby. W Amiens istnieje od roku 1926 kolo amatorskie im. A. Fredry, złożone z 18 członków. Wystawiło ono 18 sztuk. Zakupiło już sporo własne hkostjumy.

Największym powodzeniem cieszą się u publiczności wesole komedje, sztuki ludowe, ze śpiewami i tańcami i sztuki patriotyczne. Do najpopularniejszych i najczęściej przez amatorów granych należą: „Karpaccy górale”, „Błazek opętany”, „Lobzowanie”, „Chłopi arystokracji”, „Skalmierzanki”, „Consilium facultatis”, „Werbel domowy”, „Ulicznik warszawski”, „Kościuska”, „Kto im izy powróci”, „Kościusko pod Raclawicami”.

Mimo ciężkiej pracy zawodowej i trudności przy organizowaniu przedstawień — jednak trudne do pokrycia wydatki kulturalnego klerownictwa brak kosztów itd. — amatorzy nie ustają w pracy i chwile odpoczynku chętnie poświęcają na pracę w zespołach teatralnych. (Lz)

Organizm ludzki wobec zakażenia

Przyrównujemy bardzo często i trafnie ustrój nasz do olbrzymiego mechanizmu o niezliczonej ilości oddziałów, kół, śrub i trybów, który ujawnia zadziwiająco rozległą skalę czynnościową. Ważne tak dla całości, jako też nienagannego funkcjonowania tej skomplikowanej maszyny, która odznacza się wielką czułością i wrażliwością, są naturalnie sygnały alarmowe na wypadek grożącego niebezpieczeństwa i środki ochronne przed defektami różnego rodzaju. Ten dział zaś zajmuje tak okazałe miejsce w rozległym systemie naszego organizmu, że mogłyby mu go, — znowu naturalnie w przenośni, — pozazdrościć najbardziej nawet nowoczesne zakłady, techniczne, czy też inne.

Jednym z urządzeń zachowawczych i obronnych jest stała armia, rekrutująca się z białych ciałek krwi (lenkocytów). Są one równocześnie znakomitymi detektywami, srogimi policjantami i nieustraszonymi żołnierzami. Nie ma wśród nich mowy o rozbrojeniu. Przeciwnie ich nieustanne, ostre pogotowie sprawia, że bitna ta armia jest każdej chwili gotowa do zaciełej walki z wrogimi zarazkami chorobotwórczymi, gdziekolwiekby o nie wtargnęły do ustroju.

Na powierzchni ciała widzimy takie wzmagania się w razie zanieczyszczenia rany, — bramy wejścia do wnętrza organizmu, — materiałem, który zawiera drobnoustroje. Rana nie chce się goić, ropieje. Właśnie ta ropa, to liczne zastępy nieustraszonych żołnierzy, którzy — dosłownie — pożarli wdzierających się do twierdzy nieprzyjaciół, ale swoją bohaterkę przepłacili śmiercią. Walka wre, aż do zwycięstwa jednej z stron. Bakterie rozmnażają się, ale ustrój ludzki broni się coraz to nowymi ofcami swych obrońców. W razie ich zwycięstwa, rana się oczyszcza i zarasta. W przeciwnym przypadku gdy wróg jest zbyt liczny i jadowity, twierdza kapituluje, a zakażenie rozszerza się gwałtownie.

W razie wtargnięcia zarazków na innej drodze, czy to przez nos lub usta, czy przez ukąszenie pasorzytów różnego rodzaju, odbywa się proces podobny. Organizm mobilizuje wszystkie siły obronne i stacza walkę, nie poddając się odrazu najjadliwшему nawet zarazkowi. Wróg, ze swej strony, znajdując pozycję dogodną, rozmnaża swe siły do generalnego ataku. Dla tego też to przygotowanie nazywamy okresem wylegania, z łacińska inkubacji, który dla różnych drobnoustrojów jest różny, zależnie od tego, ile im czasu potrzeba do rozmnożenia się. Naogół powiedzieć można, że inkubacja jest tem krótsza, im silniejszy jest zarazek.

Powiedzieliśmy jednak, iż organizm się broni, a więc wybitną rolę odgrywa także w okresie wylegania odporność ustroju. Jakość i ilość sił zmobilizowanych do obrony decyduje o tem, czy i w jakim czasie zarazek ta dalece zdoła się rozmnożyć, by zapanować nad organizmem, co równa się wybuchowi właściwej choroby. Zrozumiałem jest, że im słabszy ustrój, tem krótszy jest okres inkubacji.

Faktem jednak jest, że człowiek od chwili wtargnięcia czynnika infekcyjnego już go ma w swym organizmie, a co gorsze, że może już zakażać, nie mając sam ani poczucia, ani objawów choroby. Jest „nosicielem zarazków” i wielce niebezpiecznym dla swego otoczenia, specjalnie, gdy zarazek wtargnął do jamy nosowo-gardzielowej, skąd przy kaszleniu i kichaniu łatwo rozpozna go „nosiciel” w sąsiedztwie. Zdarza się czasami, że okres inkubacyjny nie łączy się z żadnymi odchy-

leniami w zdrowiu zakażonego. Wybuch choroby następuje potem nagle po niespostrzeżonym przejściu dni kilku, lub kilkunastu nawet od wtargnięcia zarazka. Zależy to naturalnie od wrażliwości danego człowieka, która może odznaczać się nawet tak wybitną odpornością, że niema nietylko żadnych objawów inkubacji, ale że nawet sam przebieg choroby jest tak lekki, iż — teraz rzeczywiście już — chorzy nie zauważają na sobie jej objawów.

Czasami znowu zarazek ginie i nie przychodzi wogóle do wybuchu choroby. W innym przypadku jednak możemy już w czasie wylegania mieć objawy pewne, które nazywamy zwastanami czyli prodromalnymi (łac. prodromus-przodownik). Nie są one charakterystyczne dla żadnej choroby infekcyjnej, a objawiają się w uczuciu zimna, dreszczu, bólu głowy, łamaniu po kościach, odurzeniu, braku humoru, a u namiętnych palaczy nawet tem, że, jak to sami określają, papieros im nie smakuje.

Przy typowym przebiegu choroby infekcyjnej istnieją jednak dla czasu inkubacyjnego pewne okresy, które ustalono na drodze obserwacji i doświadczeń dla całego szeregu najczęstszych chorób zakaźnych. I tak okres od zarażenia się do wybuchu choroby wynosi: dla błonicy (difterji) 2—8 dni, dla odry 8—10 dni (zazwyczaj 14 dni), dla koluszu 3—14 dni, dla zapalenia płuc tylko 5—8 godzin, dla ospy 13 dni, dla zakażonego zapalenia opon mózgowych 4—5 dni, dla grypy 1—4 dni, dla świnki (zapalenie infekcyjne ślinianki przyusznej) 4—25 dni, dla róży 1—2 dni, dla czerwonki (dysenterji) 3—8 dni, dla duru (tyfusu) brzuszno-go 10—21 dni, tyle także dla duru plamistego, dla rzeżączki 1—4 (wyjątkowo do 8 dni), dla kiły 20—25 dni, dla wrzodu miękkiego 48 godzin.

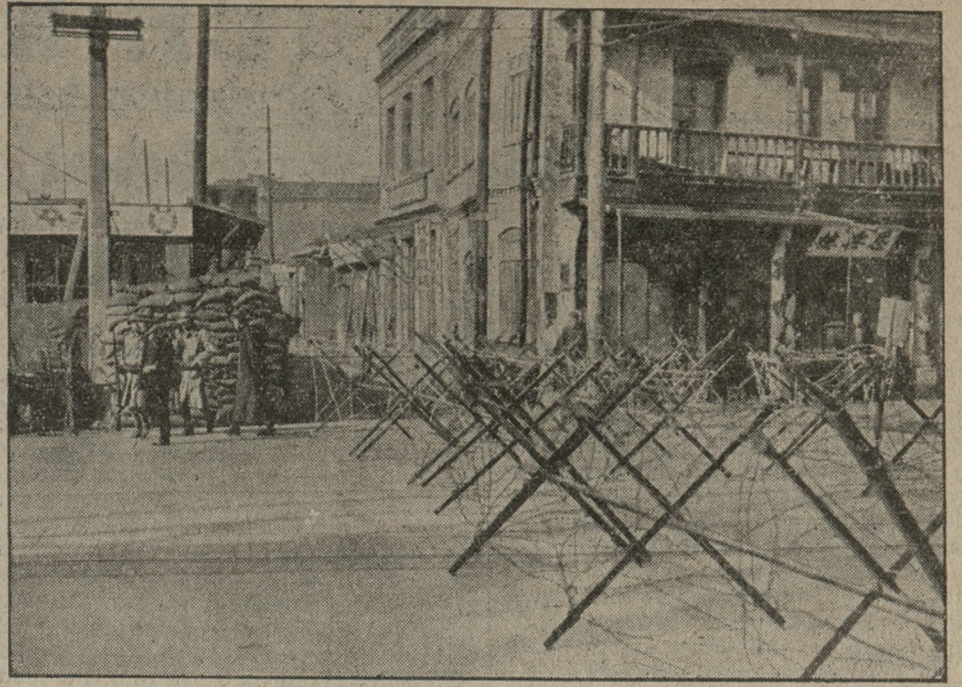
Znajomość okresu inkubacyjnego jest ważna ze względu na możliwość wczesne i skuteczne zastosowanie środków, któreby pomogły organizmowi w walce z zarazkiem, aby stłumić sprawę zakażenia w zarodku, lub osłabić jej wybuch. I tak naprzykład przy wściekłości (wodowstręcie) szczepienie ochronne pomaga tylko, o ile się je zastosuje w okresie wylegania zarazka, — 60 dni i dłużej, — możliwie wczesnie po ukąszeniu. To samo zachodzi przy tępcu przyrannym (okres inkubacji 2—60 dni). Z powodu czego stosuje się profilaktycznie surowicę przeciwczą przy najlżejszym podejrzeniu, że rana zeknąła się z ziemią lub nawozem końskim, gdyż zawierają one bardzo często owe zarazki.

Co do zaraźliwości chorób infekcyjnych, to ogólnie stają się one groźne dopiero z chwilą wybuchu właściwej choroby. Jedne są wówczas tylko krótki czas zaraźliwe, inne wymagają do przeniesienia na zdrowego pośredników, ktorými są pasorzyty, jak przy durze plamistym wszy, opite krwią chorego. Bardzo długo natomiast zachowuje zaraźliwość szkarlatyna. Cały okres luszczania się jest niebezpieczny, mimo, że dziecko jest na pozór zdrowe. Difterją można się zarazić już w czasie inkubacji, przez cały czas choroby i w okresie ozdrowienia. Świnka zaraźliwa jest już 4—5 dni przed wybuchem mjej objawów. Zaraźliwość odry znika dosyć szybko, kiedy natomiast przy durze brzuszno-gardzielowym ozdrowienieca długi czas zawierają mnóstwo zarazków, tak że może on bezwiednie przez szereg lat być „nosicielem zarazków, sam będąc zdrowym, co jest bardzo ważne przy zwalczaniu epidemji duru brzuszno-gardzielowego. Medyk.

Wielkość przekraczających kilkakrotnie wielkość naszej ziemi. Środek tych plam wydaje się ciemniejszym, chociaż świeci się 500 razy jaśniej, niż księżyc w pełni, i wykazuje niższą temperaturę, niż otoczenie.

Chromosfera tworzy niejako atmosferę ciała słonecznego. Składa się ona z gazów płonących, przeważnie z wodoru, świeci się czerwono i przedstawia obraz palącego się stepu. Wznoszące się prądy i burze miotają masy gazów chromosferycznych daleko przez granice normalne. Warstwa świetlna oznaczona nazwą korona, o zmiennej wielkości i formacji, jaśniej u spodu najintensywniej, lecz nie jaśniej niż księżyc w pełni.

Czy promienie warstwy korony uważać należy za materiał o pochodzeniu słonecznym, wyrzucany w przestrzeń przez ciśnienie promieniowania, jest jeszcze przypuszczeniem nierozwiązanem, ma przecież za sobą dużo prawdopodobieństwa. Szybkość początkowa tych cząstek musiałaby przekraczać 600 km. na sekundę, ażeby drobiny korony uciec mogły przed siłą przyciągania słońca. W. i E.

Rozwój wypadków na placu boju w Mandzurji obudził wielki niepokój wśród ludności chińskiej. Na zdjęciu widzimy przygotowania obronne w Tienzinie z obawy przed nadejściem Japończyków.

Skutki og'oszeń niemoralnych

(KAP) Jedna z holenderskich agencji prasowych (K W P) ogłasza następującą wiadomość z Warszawy:

Współczesny kryzys ekonomiczny doprowadza ludzi do tego, że sprzedają swoje dusze Bardziej jednak smutnym jest, gdy trzeba czytać w dziennikach ogłoszenia, w których rodzice ofiarują do sprzedaży na własność więcej dającego male swoje dzieci. Szczytem jednak barbarzyństwa jest, że niektórzy rodzice oświadczają przy tem, że dziecko ich nie jest chrzczone, przez co krąg „amatorów” znacznie wzrasta. Co się z nieśmiertelną duszą dziecka dzieje, — jest tu sprawą poboczną.

Zwracaliśmy już nieraz uwagę na niemoralne ogłoszenia w niektórych dziennikach, do których należy zaliczać i oferty na wyzbywanie się dzieci. Może przykład powyższy, przedstawiając nas w takim świetle wobec zagranicy, wpłynie uzdrawiająco i przyczyni się do zaniechania ogłoszeń o wymianie dzieci.

Największy gmach szkolny

posiada miasto Milwaukee, które słynne było dotąd w Stanach Zjednoczonych jako największe centrum przemysłu browarskiego. 12 piętrowy gmach nowej szkoły powszechnej mieścić będzie 12 000 uczniów i uczenie w ciągu dnia i 9 000 na kursach wieczornych. Szkoła ta posiada własną piekarnię, własną fryzjernię, stację elektryczną i drukarnię. Personal nauczycielski szkoły składa się z 237 nauczycieli i nauczycielek.

Z ruchu T. C. L.

Komunikaty zarządu głównego

Dla łatwiejszego kontaktu z członkami T. C. L. i zwolennikami ruchu oświatowego umieszczać będzie zarząd główny T. C. L. w Poznaniu w odciskach tygodniowych komunikaty w prasie ziem zachodnich.

T. C. L. w Radjo Poznańskim

W przededniu rocznicy sienkiewiczowskiej 14 listopada, wygłosił dr. Bochenek z ramienia zarządu głównego wykład o Sienkiewiczu w Radjo Poznańskim.

Od drugiej połowy grudnia odbywać się będą w Radjo wykłady oświatowe z ramienia T. C. L. i podawane będą krótkie komunikaty.

Lustracje w listopadzie

Zarząd główny przeprowadził w listopadzie lustracje następujących komitetów powiatowych T. C. L.: w Kostrzynie (10.11.), we Wrześni (12.), w Rawiczu (17.), w Kępnie (18.), w Poznaniu na Lazarzu (20.), na Głównej (27.) i na Wildzie (28. listopada). Uczestniczyli w zebraniach jako delegaci zarządu głównego ks. dyr. Ludwiczak, dr. Bochenek, a w Poznaniu dr. Bochenek i sekretarz Wiercholski. Mimo trudności gospodarczych chęć do pracy oświatowej się wzmacnia, rośnie i ofiarność. W niektórych powiatach czytelnictwo bardzo ożywione.

Wykłady z obrazami świetlnymi p. Dresslera o Czechosłowacji

Znakomity literat i dziennikarz, rodowity Czech, wygłosi staraniem T. C. L. wykłady z przeźrocami na temat „Malownicza podróż po Czechosłowacji” w następujących miastach Wielkopolski: w Opalenicy (13 grudnia), w Środzi (15 grudnia), w Jarocinie (16 grudnia), w Pleszewie (17 grudnia), w Ostrowie (18 grudnia), w Odolanowie (20 grudnia), w Ostrzeszowie (21 grudnia), w Kępnie (19 grudnia). Spodziewać się należy, że p. Dressler zainteresuje mocno społeczeństwo wielkopolskie.

Afiszowe wieców oświatowych i wykładów z przeźrocami.

Aby umożliwić poszczególnym komitetom reklamę i propagandę wieców oświatowych i odczytów z obrazami świetlnymi, może zarząd główny poszczególnym komitetom i czytelnikom odstąpić gotowe afisze, wielkości 47 X 31 cm po 10 gr za sztukę. W afiszach tych wystarczy w wolnych miejscach wpisać tylko czerwonym lub niebieskim ołówkiem miejsce datę, temat i wykładowce. Cena przystępna n. p. za 50 afiszy tylko 5.— zł.

„Przegląd Oświatowy”.

Organ T. C. L. wyjdzie w grudniu w zwiększonej objętości i będzie wychodził od nowego roku w nowej szacie regulaminie co drugi miesiąc. Prenumerują go z obowiązku wszystkie biblioteki które uiszczą prenumeratę roczną w kwocie 5.— zł. W Przeglądzie pomieszczają się będzie obok komunikatów wskazówek o wypożyczeniu książek recenzji i materiałów wykładowych również przejawy życia komitetów Poznańskiego, Śląska i Pomorza, i dlatego upraszamy o nadawanie wiadomości o ruchu T. C. L. w poszczególnych powiatach.

Wieczór współczesnych kompozytorów polskich

z Ewą Bandrowską jako solistką.

X. koncert symfoniczny Orkiestry stoł. m. Poznania odbędzie się w niedzielę dnia 13 b. m. wiecz o godz. 8 w Teatrze Wielkim. Na koncercie tym wykonane zostaną wyłącznie utwory współczesnych kompozytorów polskich jak X. Wacława Gieburowskiego, Zygryda Kasserna, Stefana Poradowskiego, Tad. Szeligowskiego, Mieczysława Mierzejewskiego i Łabuńskiego. Program koncertu otwiera „Symfonia II. Stef. Poradowskiego, poczem nastąpi wiele ciekawych „koncert na sopran” z tow. orkiestry Zygryda Kasserna. Part solowy odśpiewa znakomita sopranistka p. Ewa Bandrowska, której każdorazowe pojawienie się na estradzie przyjmowane zostaje nicmiłknieciami oklaskami. Oprócz koncertu z orkiestrą odśpiewa p. Bandrowska pieśni Mierzejewskiego, Szeligowskiego, i Łabuńskiego. Z dalszych nowości usłyszymy Szeligowskiego Suite „Kaziuki” na orkiestrę i X. Gieburowskiego „Magnificat” na sopran solo, kwartet solowy chór i orkiestrę. Współdział w wykonaniu utworu „Magnificat” biorą: pp. Ewa Bandrowska sopran solo, Linda Kamińska sopran, Marja Trampczyńska alt, Stanisław Roy tenor, Roman Heising bas. Chóry: Poznańskie Towarzystwo Oratoryjne.

Bilety w cenie 50 gr. do 3.— zł w składzie cygar A. Szejnbrowski, ul. Gwarna.

Zebranie Stronnictwa Narodowego

Koło Śródmieście

Plenarne zebranie naszego koła odbędzie się we wtorek, 15 bm Referat na temat „Blaski i nędze obecnej Polski” wygłosi

adwokat p. dr. Szalb

Zebranie to odbędzie się o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego św. Marcina 65. Zarząd.

Jak wygląda powierzchnia słońca

Powierzchnia słońca otoczona jest daleko sięgającymi strefami, dostrzegalnymi dla gołego oka jedynie w czasie zupełnego zaćmienia słońca, gdy księżyc tłumi jasne światło słoneczne. Strefy te nazywamy chromosferami i koroną.

Lecz już od roku 1868 naukowe badania chromosfery odbywają się za pomocą spektroskopu, zasadzającego się na analizie spektralnej. Widoczną normalnie oświetloną stronę słońca uważa większość badaczy słońca za skondensowane gazy słoneczne. Temperaturę powierzchni ocenia się na 5 900 stopni, ciężar gatunkowy jest 27 i pół razy większy od ciężaru ziemi. W teleskopie powierzchnia słońca wygląda ziarnkowata. „Ziarnka” te, z których najdrobniejszych mają 200 km. średnicy, wirują z szybkością 40 km na sekundę.

Po obu stronach równika aż do szerokości 40 stopni, powstają grupami bardzo zmienne plamy słoneczne o rozma-

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Dzielo miłosierdzia w rękach kobiet

Na „Wesołem Miasteczku”.

Nachmurzona, zapadana niedziela. Wiatr sprzeciwia się ze wszystkich stron wąskim przesmykiem, tak wąskim, że parasola rozprostować nie można, przemykamy się wzduż plotu, odgradzającego szkołę powszechną od pawilonów wystawowych na terenie dawniejszych ogródków działkowych u wylotu ulicy Niegolewskich. Wchodzimy do wnętrza pawilonu, otacza nas z miejsca gromada uśmiechniętych dzieciaków. Biedne to i biedziutki, ale pełne ufności, bo przyszły panie komitetowe, więc napewno wyniknie stąd coś dobrego. Tak samo myślą widocznie i starsi, bo pojawiają się tu i tam ze swoich przepierzeń i uśmiechają się również. Ten uśmiech dobrej woli w obrębie ostatniej nędzy, najczęściej niezastudzonej, jest może najgłębszą i najtragiczniejszą impresją „Wesołego Miasteczka”. — Pukamy do drzwiczek, skleconych kunsztownie z różnych szczątków desek, tektury, gazet, szmat. Małeńkie wnętrza. Ponieważ pawilon który oglądamy jest jedynym ze „starszych”, to znaczy wcześniej zamieszkały niż inne, więc niejedno z wnętrza posiada już podłogę i pulap drewniany; są tu już także piecyki z prawdziwymi kominami. Duszno, ciemno, smutno, ubogo, a przecież? ... Dziwnie chwytają za serce i rozczula prawdziwie słowiańska dobroduszość i wrodzone naszej rasie zamilowanie do dekoracji wnętrza. A więc ktoś miał wśród znajomych malarza i pociągnął różową farbą, (która zresztą uschnąć nie chce), ścianę glinianą, żeby jakoś wyglądała weselej. Kobiety wystrzygły z gazet, ze szczątków zdobytych gdzieś tapet z ręcznych obrusików na półki i stoly, we wzorowym porządku poustawiały swój małeńki, nędzny dobytek, tu i tam nawet książkę można zauważyć leżącą na łóżku. Wprawdzie pościelenie są prawie czarne, bo nikogo nie stać na zbyt częste pranie, ale ludzie ci wszyscy przyzwyczajeni do pewnej stopy życiowej, i tu nawet wnoszą kulturę własną i własną przemyślność i ciężkim, krwawym trudem starają się umożliwić sobie życie, wzniesić się z nizin ostatecznego upokorzenia.

Inne, później zamieszkałe pawilony wyglądają gorzej. Są więc izby bez podłóg, tylko wyłożone astrychem, lub cegłą. Nie mają one również i sufitów, tylko daleki, wysoki strop hali wystawowej, gdzie wiatr hula, jak chce, a przez boczne, pozabawione szyb — okna — deszcz pada prosto do łóżek... Największą plagą świeżo zamieszkałych przepierzeń jest brak kominów.

Panie komitetowe.

Panie komitetowe obiecują interwencję u odpowiednich czynników o szybki przydział starych skrzyń od towarów, z których mieszkańcy układają sobie mozolnie podłogi; również jest nadzieja, że może będzie wolno rozebrać jeden z bezużytecznych pawilonów i zdobyć stamtąd szyby, które narazie wiatr wyblaja — i oprawić je szczelnie tu, gdzie mieszkają ludzie, żeby ochronić ich od deszczu i śniegu. No i kominy, zamiast zardzewiałych rur, sterczących we wszystkich kierunkach z pomiędzy cienkich ścianek.

Jest godzina obiadowa, spieszymy do kuchni. W stojącym osobno, byłym pawilonie Cukrownictwa urządzono prowizoryczną salę udekorowaną gałązkami świerkowymi. W jednym końcu sali okienko, przez które szafarka wydziela porcję. Rzędem długim stoją cisi i spokojni mężczyźni, kobiety, dzieci z garneczkami, dzbankami, blaszankami. Samotni, nie mający rodzin, spożywają obiad na miejscu, przy długich drewnianych stołach. Porządek panuje tu wzorowy, panie zapisują, kontrolują, udzielają informacji. Raz po raz zjawia się ktoś bardzo ubogi i zatroskany, który nie posiada legitymacji na obiad, więc czekać musi do końca kolejki, jeżeli pozost. coś w kotle dostaną obiad i ci także, którzy jeszcze nie zostali tu przydzieleni: dymiący, tłusty rosół z makaronem, kawał mięsa i grubą pajdę chleba. W niedzielę wydzielono 643 obiady. — Sympatyczne wrażenie robią tu t. zw. „porządkowi”, t. j. kilku mężczyzn z pomiędzy bezrobotnych, którzy bezinteresownie, lecz bardzo sumiennie i chętnie pełnią obowiązki stróżowania. Pomagają rodzicie-

lać, kontrolować, zapisywać, a nocą pilnują spiżarni, przejęci swoimi czynnościami i szczęśliwi możliwością pełnienia obowiązków i pokładaniem w nich zaufaniem.

Biednymi i bezrobotnymi na „Wesołem Miasteczku” zajmuje się „Parafjalny Komitet Niesienia Pomocy Biednym i Bezrobotnym” na św. Łazarzu, a jego głównym wydziałem wykonawczym jest miejscowe Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Wydziałem obiadów zajmuje się Komitet Tanich Kuchen im. arch. Dalbora z panią Czubkową na czele, prócz tego jednakże gimn. im. Ad. Mickiewicza dostarcza codziennie z szkar dobrowolnych uczniów kilkaset bułek, przeznaczonych na śniadanie dla biednych dzieci. Wojsko zwozi bezinteresownie węgiel ze składnicy na Wildzie i dożywia zubożałą inteligencję. Dalej barcerki ko niedzielę gromadzą dziewczęta w świetlicy Kuchni bawiąc się z nimi i pouczając je, a wzorowo urządzona ochronka pani Posadzowej jest może jednym z największych dobrodziejstw ubogiej i opuszczonej dziatwy.

Serdeczna i rozumna opieka kobiet uwydatnia się na każdym kroku i z dnia na dzień polepsza dolę biednych i bezrobotnych. Kogoż tu wymienić z pośród pań miłosiernych, gdy jest ich tyle i pracują tak gorliwie? Z pośród wielkiej liczby ofiarnych pań najbardziej znane przez biednych są: przewodnicząca Wincentek lazarzyńskich radczyni Milewska i zastępczyni jej pani Eliza Kurnatowska. Na czele sekcji charytatywnej stoi p. Seweryna Zółtowska, propagandą zajmują się pani redaktorowa Jarochońska, skarbowością mecenasowa Przeszaszewska, szatnią pani Różańska, sekcją imprez profesorowa Dębińska, sekretarzuje pani Zieglerowa, zubożałą inteligencją opiekuje się hr. Ronikierowa. — Prócz tych władz naczelnych istnieją jeszcze panie okręgowe i panie „czynne”, pełniące różne dyżury nieraz szereg godzin z rządu i na terenach wystawy i w biurze parafjalnym z ramienia Tanich Kuchen, Caritasu, Ogniska, Narodowej Organizacji Kobiet itp. itp. między wielu innymi więc: pp. Czarnecka, Chrzanowska, Drewniakowa, Głowacka, Gumowska, Michalska, Piechowiakowa, Navratilowa, Mikołajewska, Maciejewska, Lisińska, Kaczmarkowa, Koczowska, Krajewska, Węgrzynowiczowa, Talejkowa, Trąpczyńska, Krzyżagórska, Szukałowa, Ujejska, Załachowska, Zóltowskie Helena i Seweryna itd. itd.

Szybka pomoc.

Praca społeczna na terenie powyższym rozwija się coraz pomysłniej. Jednakże wszystko co dzieje się dotąd, nie wystarczy. Potrzeba jeszcze wielkiego wysiłku i pomocy różnych firm, czy osób prywatnych, aby ludziom tam zamieszkałym dostarczyć czy to materiału budulcowego na podłogi i sufity, czy cegieł, cementu, lub piecyków, mebli, sprzętów, aby mogli urządzić się jakoś na miesiące zimowe. Niejedno, co zbywa w innych warunkach — tu może być jeszcze zużyte doskonale, chodzi tylko o to, żeby dobrą wolą biednych ludzi uznać i poprzeć i dać im choć możliwość pracy wokół własnych, najpilniejszych potrzeb. Nie trzeba również całego ciężaru pracy i odpowiedzialności społecznej pozostawić tylko pewnej liczbie najbardziej ofiarnych pań, ale muszą napływać do pomocy coraz to nowsze i świeższe siły, gdyż robota jest uciążliwa, a trwać będzie długo. Niechże więc kobiety polskie tym razem staną na poziomie swego zadania i wypełnią do końca podjęte dzieło miłosierdzia.

Ochrona pracy kobiet

Przeglądając sprawozdania z konferencji Sztokholmskiej Open Door International, której główne uchwały omawiałam w poprzedniej korespondencji, odnosi się wrażenie, że tworzą tę międzynarodową kobietę, nie znającą na własnej skórze, co to ciężka praca fizyczna, głód i zdzieranie zdrowia w pracy, a z drugiej strony — nie zastanawiające się nad tem, jak karleje rasa, gdy niema ustaw o ochronie pracy, ani nad tem, że każda ochrona ma swoje dobre i złe strony. Wprawdzie dyskusja przed ostatecznym sior-

mułowaniem wniosków była bardzo gorąca, jednak ostatecznie przyjęto je jednomyślnie. Wrażenie powyższe jest tem silniejsze, że mieliśmy w r. bież. konferencję w sprawach pracy, na której okazało się, że uczestniczki jej należą niemal wyłącznie do sfer pracodawczyń, a nie pracobiorczyń. Był to kongres Wiedeński Międzynarodowego Związku Kobiet, pracujących zawodowo w przemyśle i handlu (Federation of business and professional Women), na którym jednego z wniosków delegatki Polskiego Związku Kobiet pracujących w handlu i biurowości nie przyjęto nawet w komisji wniosków, a żądał on poparcia uchwał kongresu wniosku polskiego, złożonego w Genewie o stworzenie przy Międzynarodowym biurze pracy komisji do badań warunków pracy kobiet, jej wydajności w związku z walką o zasadę równej płacy za równą pracę itd. Podczas dyskusji okazało się właśnie, że w większości krajów do Związków kobiet pracujących zawodowo należą właścicielki przedsiębiorstw, a nie pracownice, jak to jest u nas.

Co się tyczy innych jeszcze uchwał konferencji Open Door International, to poza uchwałą o żądaniu równej płacy za równą pracę, należy przytoczyć jedyną świetnie umotywowaną uchwałę w sprawie bezrobocia, mianowicie potępienie podwójnej miary w pojęciu, że bezrobocie może być rozwiązane przez usuwanie kobiet, a szczególnie mężatek z pracy. Uchwalała ta wręcz uderza w sedno, mówiąc, że pozbawianie mężatek prawa do pracy zarobkowej, wykluczanie ich z liczby, mających prawo do zapomóg na wypadek bezrobocia, wreszcie odbieranie kobietom emerytur z chwilą wyjścia za mąż, stanowią poprostu kary za zawarcie małżeństwa, co jest niemoralne.

Rozważając sprawę ochrony pracy kobiet, należy — sądzę — stać na tem stanowisku, że ustawodawstwo ochronne może mieć swoje złe strony, ale brak ochrony sprowadza jeszcze gorsze skutki, poprostu dlatego, że kobiety stanowią element, łatwiej dający się wyzyskiwać. Co zaś tyczy się owych świadczeń socjalnych na rzecz macierzyństwa, to nie są one bynajmniej zbyt obciążeniem przemysłu w czasach normalnych. (Ciekawe szczegóły co do sytuacji w Polsce zebrała p. Leśniewska w swej pracy: „Ochrona macierzyństwa robotniczy w przemyśle polskim”) — nie możemy zaś wychodzić jedynie z punktu obecnego kryzysu, przy którym żaden warsztat nie wytrzymałby nietylko świadczeń socjalnych, ale nawet podatków państwowych, bo — stojąc bezczynnie lub pracując z przerwami. To są czasy wyjątkowe. Ale czy w czasach dobrobytu, rozwoju, gwałtownego rozrostu warsztatów w wieku XIX były jakieś dobrowolne świadczenia na rzecz zatrudnionych robotników? Nic podobnego. Wyjątki jedynie troszczyły się o to. Wystarczy czytać historię przemysłu, nietylko historię rozwoju partii robotniczych, by się o tem przekonać, jaka była dola kobiet i dzieci.

Protesty przeciw ochronie pracy kobiet mogą wychodzić nawet od samych kobiet pracujących, przykładem — Szwecja, ale trzeba też brać pod uwagę różnicę ogólną dobrobytu Szwecji i takich krajów, które — jak Polska — nie mają dla ludności robotniczej takich warunków zdrowotności (domy mieszkalne, higiena, odżywianie, sport), któreby zrównoważyły brak ochrony ustawowej. Przytem Szwedki głównie powoływały się na robotnice swego przemysłu elektrycznego, który pracuje w zupełności innych warunkach, niż inne rodzaje fabryk.

Sądzę, że gdyby na konferencji Sztokholmskiej była przedstawicielka Japonii, to i ona — by protestowała przeciw ochronie pracy kobiet, bo tam według statystyki z r. 1923 pracuje w kopalniach pod ziemią 60 000 górniczek, któreby z punktu stracily pracę, gdyby Japonia przyjęła Konwencję Waszyngtońską. — Protestowałyby prądki japońskie, bo jest ich w fabrykach 61 000, a nietylko ochrona macierzyństwa, ale nawet 8 godzinny dzień pracy ani 46 godzinny tydzień tam nie obowiązuje (wolny jest co 11 dzień). To jednak, co byłoby wodą na młyn Open Door International, nie może być uważane za ideal, do jakiego należy dążyć, tembardziej, że nie ulega wątpliwości, iż z chwilą zniesienia ochrony pracy kobiet, i u nas byłoby takie fakty, jak w Japonii: przyjmo-

wanoby kobiety do pracy masowo, placąc im niższe — niż mężczyznom — stawki.

Mówiąc nawiasem, jedna z działaczek socjalistycznych (Ciekarka) oświadczyła mi, że już teraz bezrobocie mężczyzn doprowadza do niesłychanego przeciążenia pracą kobiet. Te bowiem chwytają się każdej pracy, więc piorą, chodzą na posługi itp. a gdy wracają zmordowane do domu muszą znów rodzinę obsłużyć, ugotować, oprać, sprzątnąć, cerować, łątać, że za prócz tego ponoszą jeszcze trud macierzyństwa więc życie takie wyniszcza je do niemożliwych granic, sprawdzając różne choroby wycieńczające i śmierć przedwczesną lub czyniąc z nich ruiny niezgodną do życia.

Z. Zaleska.

Warszawa.

Praca społeczna a studentki

Pod tym tytułem ukazał się bardzo sympatyczny artykuł podpisany „Studentka” w nowym dwutygodniku poznańskim: Głos Akademicki. Akademicka młodzież żeńska opowiada się w tym artykule przedewszystkiem za pracą charytatywną i w krótkim zarysie podaje jej program. Studentki chcą więc pracować w parafjalnych komitetach dla bezrobocia, w biurach zajmujących się opieką nad emigrantem polskim, wśród bezdomnych na terenach byłej Wystawy Krajowej, w Białym i Czerwonym Krzyżu, w ochronkach, żłóbkach, szpitalach. Pełne dobrej woli i zapału nie wyrzekając się bynajmniej intensywnej pracy naukowej w seminarjach, laboratorjach, na wykładach pragną jednakże czas dotąd przeznaczony na rozrywkę wypełnić obecnie robotą społeczną. „Nie mamy bogactw i pieniędzy” — pisze studentka — niemamy ich złożyć na ołtarzu służby publicznej, ale możemy jej oddać całą zasób dobrej woli i szlachetnego wysiłku”.

Ten apel ze strony żeńskiej młodzieży akademickiej należy przyjąć z całą sympatją i uznaniem i życzyć studentkom, żeby droga przez nie obrana przyniosła im dużo zadowolenia, a społeczeństwu pożytek.

Ze strony starszego społeczeństwa kobiet usiłowania te młodzieży spotkają się z pewnością z poparciem.

Sądzimy, że dalsze numery „Głosu Akademickiego” przyniosą program pracy narodowej i społecznej.

Liczba kobiet pracujących w przemyśle sowieckim stale się zwiększa

Leninград (Centropress). — W ostatnim czasie daje się w Rosji sowieckiej zauważyć, że w przemyśle sowieckim pracuje coraz to więcej kobiet, podczas gdy liczba kobiet pracujących w gospodarstwie domowym stale się zmniejsza. Według sprawozdania okręgowej komisji planowej w samym tylko Leningradzie w gospodarstwie domowym zatrudnionych jest 250 000 kobiet, co przez wspomnianą komisję uważano jest za objaw nienormalny. Już przed dłuższym czasem organa naczelné wy-stosowały do organizacji spółdzielczych i kulturalno-towarzystwisk dyrektywy, jak należy zorganizować sieć jadalni komunistycznych, przytułków i żłóbków dziecięcych w tym celu, aby kobiety mogły poświęcić się pracy w przemyśle. Organizacja jednakowoż do dyrektywy wtych się nie zastosowały. Zamiast 20 jadalni otwarto tylko 10. Tak samo nie zorganizowano odpowiedniej ilości przytułków dla dzieci, których zadaniem miało być uwolnienie kobiety od obowiązku opiekowania się dzieckiem, tak aby wszelki czas poświęcić mogła pracy w przemyśle. Obecnie kwestja zasilenia kadr kobiet pracujących w przemyśle wysunięta została znów na pierwszy plan. Poczyniono odpowiednie starania, aby przedsiębiorstwa potrzebujące kobiet do pracy postarały się o wybudowanie kulturalno-towarzystwisk instytucji, które zajęłyby się opieką nad dziećmi matek, które pracować będą w przedsiębiorstwach przemysłowych. W najbliższym czasie ma być opublikowany wykaz zatrudnień, które będą dostępne dla kobiet i poczynione będą starania aby kobiety w poszczególnych zawodach mogły nabyć kwalifikacji lub kwalifikacje dotychczasowe uzupełnić.

Akcja antypolska Żydów w Ameryce

Sjonistyczny „Nasz Przegląd“ donosi za pośrednictwem Żydowskiej Agencji Telegraficznej, że w Ameryce Żydzi odbyli szereg zebrań i wieców w sprawie „zajść antysemitycznych“ w Polsce. W Montrealu odbył się wiec, na którym przemawiali Żydzi kanadyjscy, członkowie parlamentu. W Meksyku uchwalono rezolucję „piętnującą“ akcję antyżydowską. W Cleveland przedstawiciele 25 organizacji żydowskich zwołali wiec, na którym protestowano „przeciwko ostatnim, jak również przeciwko przeszłemu prześladowaniu Żydów w ogóle“. Żydzi z Cleveland uważali za właściwe poskarżyć się na Polskę przed amerykańskim ministrem spraw zagranicznych,

Stimsonem, do którego wysłali odpowiednie pismo.

W Nowym Jorku odbyło się zebranie komitetu żydowsko-amerykańskiego pod przewodnictwem dr C. Adlera. Stwierdzono na tem zebraniu, że komitet „jest zaniepokojony z powodu wzrostu ruchu bojkotowego w Polsce“ i domagano się, by Żydzi byli „z całego serca (!) przyjmowani w życiu politycznym i gospodarczym Polski“.

Rzecz charakterystyczna: na konferencji rozważano także „niepokojące tendencje pokrzywdzenia ludności żydowskiej, które dały się zauważyć ostatnio w Ameryce“.

Pracownicy samorządowi

W dniu 5 bm. odbyło się nadzwyczajne plenarne posiedzenie rady naczelnej Związków Pracowników Samorządowych, w skład której wchodziły związki zawodowe pracowników samorządu wojewódzkiego, powiatowego, oraz gmin miejskich i wiejskich.

Głównym tematem obrad było wydane zarządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych w przedmiocie zmniejszenia budżetów Związków Komunalnych na rok 1932/33 o 30 procent, w którym to zarządzeniu ministerstwo wskazuje na możliwość odebrania wypracowanego dodatku komunalnego pracownikom samorządowym.

Rada zajęła stanowisko, że dodatek komunalny, raz przyznany pracownikom samorządowym na podstawie art. 21 rozp. P. Prez. Rz. P. z dnia 30 grudnia 1924 (Dz. Ust. Nr. 118 poz. 1073) stanowi integralną część uposażenia pracownika, wobec czego to dobre nabycie prawo nie może być pracownikowi cofnięte bez jego zgody. Cofnięcie dodatku komunalnego bez zgody pracownika jest zmianą warunków uposażenia, co w zasadzie jest równoznaczne z rozwiązaniem stosunku służbowego przez pracodawcę bez winy pracownika. Rozwiązanie stosunku służbowego z pracownikami pociągnie dla poszczególnych związków komunalnych nieobliczalne straty finansowe. Na podstawie ustawy o umowie o pracy, oraz na podstawie obowiązujących statutów emerytalnych, pracownicy musieli by otrzymać odpowiednią odprawę. Rada uchwaliła więc, wskazując na groźbę Związkowi Komunalnym skutki, wystąpić do ministerstwa spraw wewnętrznych z memorjałem, ilustrującym niebezpieczeństwo i sytuację Związków Komunalnych w razie skorzystania z zaleceń ministerstwa.

Ponadto uchwalono pouczyć ogół pracowników samorządowych, w jaki sposób należy bronić słusznie nabytych praw. Niezależnie od tego postanowiono zwołać do Warszawy kongres wszystkich pracowników samorządowych, w celu ustosunkowania się zarówno do omówionej sprawy, jak i co do projektów ustaw: 1) o nowelizacji rozporządzenia o uposażeniach w samorządzie, 2) o prawach i obowiązkach pracowników samorządowych, 3) o odpowiedzialności dyscyplinarnej pracowników samorządowych.

Rada naczelna Związków Pracowników Samorządowych wyłoniła postulat, domagając się przy nowelizacji rozp. o uposażeniu — zagwarantowanego minimum uposażenia, podwyżki uposażeń obecnie najniższej płatnych pracowników (pomocników sekretarzy gminnych), oraz aby ustawa dyscyplinarna przewidywała instancję kasacyjną w postępowaniu dyscyplinarnym. (PAS.)

Protest restauratorów poznańskich

Wzburzenie z powodu opłaty do patentu i podwyższenia cen na piwo

W lokalu Jaszka przy ulicy Kraśzewskiego odbyło się zebranie Tow. Restauratorów na m. Poznań i okolicę. Obradom przewodniczył prezes p. Piossek. Zebranie miało przebieg nadzwyczaj gorący. Albowiem chodziło o sprawę opłaty do patentu akcyzowego. Zebrani zarządzeniem tem — jak mówią całkiem niesłusznym — czują się wielce dotknięci, albowiem opłaty nowej, obowiązującej już od 1. 1. 1932 roku, nie będą mogli z powodu ciężkiego położenia materialnego uiścić. Dopłata ta, zarządzona przez Magistrat, może doprowadzić licznych restauratorów do ruiny. Życie restauratora jest i tak obecnie bardzo nędzne, a nowy ten cios nie wielu niesie.

Dalszym punktem obrad była

sprawa podwyżki piwa uchwaloną przez browary. Na zebraniu dowodzą, że podwyżka ta jest niesłuszną — restauratorzy wobec lichej konsumpcji nie godzą się na nią, choćby kwestję postawiono nawet na ostrzu noża.

Po ostrej i dość burzliwej dyskusji, wybrano delegację złożoną z 5-ciu osób, która dziś udała się do Związku Browarów, domagając się cofnięcia tej uchwały. W razie odmowy, gotowi są restauratorzy aż do pozytywnego skutku nie prowadzić piwa w ogóle. Wobec tego, o ile nie dojdzie do obopólnej ugody, restauracje pozabawione będą zupełnie piwa. (z)

Apel do kupiectwa

Szczycimy się tem, że w Poznańskim drobny tylko odsetek Żydów zamieszkuje wśród nas. Odporność społeczeństwa polskiego wstrzymuje poczęści dalszy napływ tego niepożądanego elementu. To też zdawaćby się mogło, że niema innych dróg, któreby wiodły ich do dzielnic zachodnich. My tak myślimy, a jednak jest inaczej. Element żydowski sprytny i przebiegły obiera sobie i inne drogi, aby nas osłabiać.

W ostatnich czasach zapytywano nas często, dlaczego nasz rodzimy handel popiera fabryki i towary żydowskie. Oto dowiadujemy się, że często kupiectwo nasze nie wie z kim ma do czynienia i że w tym wypadku tylko częściowo ponosi winę. Dlatego uważamy za swój obowiązek wyświetlić, które fabryki, o ile chodzi o branżę cukrową, gwałtowny robia najazd na Poznań, województwo i Pomorze. Firma „Hazel“ ze Lwowa jest całkowicie w rękach Żydów galicyjskich. Właścicielami tej firmy są Zydz Hammer i Zimmer, dlatego też skrót „Hazel“, bo obawiają się ujawnić swoje nazwiska. Tak samo i druga lwowska fabryka „Branka“. Jej głównym dyrektorem i właścicielem jest Żyd Brandstädter ze Lwowa. A że „Plutos“, fabryka czekolady w Warszawie jest także na wskroś żydowską, która się przed laty nawet tem chepiła i zaznaczała, że zatrudnia tylko samych Żydów, o tem winien wiedzieć każdy kupiec.

Obecnie rozpoczyna najazd na Wielkopolskę fabryka „Alfa“ z Warszawy. Właścicielami tej fabryki są wyłącznie Żydzi. Wkrótce podamy dokładne nazwiska właścicieli tych fabryk, które dążą do tego, aby wyprzeć wyroby wyprodukowane polskim robotnikiem i polskim kapitałem w Polsce zachodniej. Kupiectwo nasze winno posiadać tyle ambicji i własnej dumy, by towaru żydowskiego nie udostępniać publiczności. Kupiectwo nasze nie powinno godzić się z tem, że żydowscy przedstawiciele przekraczają ich progę. Zarobkami z kupiectwa naszego osiąganymi, kują Żydzi broń przeciw społeczeństwu polskiemu.

Zw. Samoobrony Społecznej „Rozwój“ w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 24.

Komunikaty „Rozwoju“

Podajemy nazwiska osób, które przyczyniły się do zażydzenia naszego miasta:

Wacława Neymanówna, Al. Marcinkowskiego 16, administratorka domu przy Wielkich Garbarach 45 (właścicielka Bolandowa mieszka w Krakowie) wydzierżawiła mieszkanie Żydowi Mortkowiczowi. Zajmowane dotąd przez niego mieszkanie przy Małych Garbarach 7a. niewątpliwie teraz też dostanie się współwyznawcom.

Stankunowicz, który sprzedał kamienicę przy ul. Żydowskiej Żydom Trzaskalom, zabiega o kupno domu w tej dzielnicy miasta. Czy

Polawiacze „młodych“.

znów w celu sprzedania go Żydom? Baczność właściciele domów.

Szelągiewicz, krawiec przy Wielkich Garbarach 43, odnajmuje pokój Żydowi S. Zwerglingerowi, zajmującemu się „leczeniem“. Znachorem powinna się zająć także Izba lekarska.

Kryszkiewicz Paweł, właściciel domu przy Starym Rynku 56, wydzierżawił Żydom lokal handlowy w kamienicy swej przy Wielkich Garbarach 33. Kryszkiewicz — jak nam oświadczył — uważa akcję „Rozwoju“ za bezcelową i zbyteczną, z którą też nie ma potrzeby się liczyć.

Chmielnikowski Stanisław i administrator tegoż Kurowski otwierają Żydom podwoje kamienicy przy ul. Wronieckiej 1-2. Oprócz oddania im lokalu handlowego na parterze, wynajęli Żydowi Jakubowiczowi ubikację na I. piętrze. Żydzi oszpećili front domu swoistymi malowidłami, na co zwracają nam uwagę z kilku stron. A może i komisja budowlana zainteresuje się temi wyczynami nalewkowskimi.

Szczygieł, właściciel domu przy ul. Kochanowskiego 17, wydzierżawił mieszkanie Żydowi Marmurowi. Czy p. Szczygieł, stosownie do przyrzeczenia usunie Żyda?

Żydzi a nazwiska polskie

W mieście naszym osiedlają się chętnie Żydzi o wybitnie polskich nazwiskach jak: Płocki, Jakubowski, Jakubowicz, Kotlarz i t. d., co dezerjentu kupujących. Najpewniejszym drogowskazem do firm chrześcijańskich to godło, wywieszane w oknach wystawowych polskiego, zrzeszonego kupiectwa. Należy bacznie uważać, do kogo zanosimy głos ciężko zapracowany.

SPORT

Hokej

Sekcja hokejowa na trawie AZS. Walne zebranie odbędzie się w niedzielę 13 bm., o godz. 10.15 w lokalu AZS — Zamek Wartownia.

Hokej na lodzie

Mecz Poznań i Śląsk odbędzie się nieodwołalnie w niedzielę o godz. 12 w Katowicach. Reprezentacja poznańska wyjeżdża w sobotę w nocy w podanym przez nas składzie tylko z Karaśkiewiczem zamiast Leśniaka.

Klub Sportowy „Korona“ organizuje w porozumieniu z P. O. Z. H. L. sekcję hokeja na lodzie. Treningi odbywać się będą na ślizgawce K. S. „Korona“ przy ul. Niegolewskich, urządzonej według najnowszych wymagań pod okiem fachowych instruktorów. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat K. S. „Korona“ (T. Wosiek St. Karwowskiego 24 od godz. 16 do 17).

Komisja egzaminacyjna P. O. Z. H. L. przeprowadziła wczoraj egzamin na sędziów okręgowych. Przed wspomnianą komisją w składzie pp.: prezes Gregorowicz, wiceprezes Karolczak, kpt. sport, Piotrow-

ski B. oraz sędzia Piotrowski Zb., zdali egzamin pp.: Pantofliński, Derela, Kędzia i Ludwiczak.

Pływanie

Ilość klubów w naszym okręgu w ub. sezonie zasadniczo pozostała bez zmian. Rozwiązane „Ostr. Tow. Pływ.“ oddało swych członków „Ostrowi“, która w przyszłym roku stworzy specjalną sekcję. Stwierdzić natomiast należy znaczne wyrównanie się poziomu klubów, z których dziś już każdy posiada kilku dobrych zawodników. Pod względem sportowym i ruchliwości prym trzyma nadal „Unja“, mimo straty szeregu cennych sił. Na drugie miejsce wysunęła się głównie dzięki Antkowiakównie „Warta“, spychając tem samem dotychczasowego wicemistrza „Schwimmverein“ na trzecie miejsce, a „P. T. P.“ na czwarte. Silny w konkurencjach panów „HCP“ nie posiadając zawodniczek zadowolili się piątą lokatą. Zkolei przed pozostałymi poznańskimi klubami wysunęła się młoda sekcja krotoszyńskiej „Astry“. Na dalszych miejscach widzimy „AZS“, „Sokół“ i „Skale“. Pozostałe — „W. K. W.“, „Wilki Morskie“ i „S. M. P.“ nie posiadają wogóle zawodników i w b. r. nie brały czynnego udziału.

Pięściarstwo

Sobotni finał o mistrzostwo drużynowe Polski, w którym spotkają się „Warta“ i „B. K. S.“ (Katowice), będzie atrakcją tegorocznego sezonu. Drużyny dołożą wszelkich starań, by spotkanie rozstrzygnąć na swoją korzyść. O ile „B. K. S.“ przed dojściem do finału zwyciężył bez trudu mistrzów Krakowa i Lwowa, o tyle „Warta“ stoczyć musiała bardzo poważne walki ze stołeczną „Polonią“ i łódzkim „I. K. P.“. Mecz z tym ostatnim był szczególnie emocjonujący. Oczekiwać też należy, że finał z „B. K. S.“ stać będzie na jeszcze wyższym poziomie. Publiczność, która — jak widać z przedsprzedaży biletów w firmie „Camera“ przy ul. Fr. Ratajczaka — zamierza tłumnie przybyć w sobotę o godz. 20 do hali reprezentacyjnej P. W. K. (będzie ogrzana) czeka zatem wiele emocyj.

Różne

Na posiedzeniu Polsk. Kom. Ol. zdecydowano, że w najbliższych dniach przesłane zostaną do Lake Placid zgłoszenia polskiej drużyny hokeja na lodzie i reprezentacji narciarskiej. Sam fakt zgłoszenia jeszcze nie przesądza sprawy faktycznego udziału w igrzyskach. Ostateczna decyzja co do wysłania hokeistów zapadnie po turnieju międzynarodowym, jaki odbędzie się w styczniu w Krynicy. Narciarze nasi złożą próbę sił na zawodach z Czechami, jakie odbyć się mają w styczniu. (PAT)

Humor

Komplement

— Jak się pani podoba, panno Lili, moja najnowsza fotografia?
— Znakomita, tak bynajmniej pani wyglądać w rzeczywistości.

Nie przeszkadza

— Mieszkanie podoba mi się, ale dom znajduje się zbyt blisko tej fabryki.
— Niech się pan tem nie przejmujecie, jest to fabryka prochu, która może lada dzień wylecieć w powietrze.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Sobota, dnia 12 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 11.40 przegląd prasy krajowej (PAT) (tr. z Warszawy); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 14.15 komunikaty; godz. 17.00 feljeton historyczny; godz. 17.15 przegląd prasy poznańskiej; godz. 17.30 feljeton folklorystyczny „Tradycja, zwyczaje i prace ludu polskiego — Mazowsze — Kujawy, księstwo łowickie — zdobnictwo artystyczne, poczucie barwy”; godz. 17.45 „Tętno dnia dzisiejszego”; godz. 18.00 interludjum z płyt; godz. 18.10 kronika radjowa; godz. 18.25 koncert solistów; wykonawcy: Roman Kiedrowski (tenor), Jan Śpiewakowski (waltornia), Jadwiga Komorowska (akompanjament); godz. 19.45 wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. 20.00 „Kraina uśmiechu” — opt. Lehara (transm. z Teatru „Uśmiech” w Poznaniu); godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty sport. i pol.; godz. 22.40 ostatnie wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. 22.45 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 przegląd prasy krajowej (PAT); godz. 12.10 poranek szkolny ze Lwowa; godz. 12.45 płyty gramofonowe; godz. 13.35, 13.55 i 14.15 pogańdanka rolnicza; godz. 14.30 muzyka ludowa; godz. 14.50 płyty gramofonowe; godz. 15.20 giełda pieniężna; godz. 15.25 „Przełęcz wydawnictw perjodycznych”; godz.

15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 radjokronika; godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 17.10 „Dziwy psychologii”; godz. 17.35 kącik dla młodych talentów; godz. 18.00 program dla dzieci starszych i młodzieży, transmisja z Wilna słuchowiska p. t. „Szczęśliwy książę” p/g Oscara Wilde'a; godz. 18.20 koncert dla młodzieży w wyk. ork. przy Państw. Gimn im. Mickiewicza, pod kier. dyr. Bolesława Karoliniego; godz. 19.15 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.30 płyty gramofonowe; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.00 „Na widnokręgu”; godz. 20.15 muzyka lekka. Wyk. Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota, Ida Losiówna (klina) i Antoni Iżykowski (piosenki). prof. L. Urstein (akomp.); godzina 21.55 feljeton p. t. „Na Pulaskim” do Polski; godz. 22.10 utwory Chopina w wyk. Zofji Rabcewiczowej; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Hulzen (1875 m) 20.40 koncert popularny; **Paryż (1724 m)** 21.45 wieczór piosenkarzy; **Lathi (1796 m)** i **Helsinki (368 m)** 20.00 dawna muzyka taneczna; **Koenigswusterhausen (1635 m)** 20.00 transmisja koncertu chórowego z Berlina; **Daventry (1554 m)** i **Londyn (261 m)** transmisja koncertu ork. szkockiej; **Motala (1348 m)** i **Sztokholm (435 m)** dawna muzyka taneczna; **Kalundborg (1153 m)** i **Kopenhaga (281 m)** 20.00 fragmenty z op. Falla „Róża z Florydy”; **Oslo (1083 m)** 20.00 muzyka z płyt, 23.00 transm. operetki; **Budapeszt (550 m)** 19.15 muzyka z płyt, poczem recital skrzypcowy Milsteina; **Wiedeń (516 m)** 20.30 transmisja opery z Berli-

na, 21.30 transmisja koncertu; **Praga (486 m)** 20.00 koncert filharmonii czeskiej; **Rzym (441 m)** 21.00 muzyka włoska.

Niedziela, dnia 13 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 9.30 gazeta poranna; godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Krakowa; godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.05 odczyt roln. p. t. „Podstawy żywienia zwierząt gospodarskich”; godz. 12.15 odczyt rolniczy p. t. „Dlaczego kukurydza niektórym się nie udala”; godz. 12.30 odczyt roln. p. t. „Kukurydza na paszę zieloną w świetle doświadczeń ostatniego roku”; godz. 12.45 akademja jugosłowiańska z okazji urodzin króla Aleksandra I. (tr. z Teatru Polskiego); godz. 17.20 koncert z płyt; godz. 18.05 wieczór autorski Edwina Herberta; godz. 18.20 wieniec pieśni polskich w ukl. Stanisława Kwaśnika, w wyk. kółka śpiewackiego im. Surzyńskiego; godz. 19.00 audycja dla dzieci w wyk. Zygmunta Noskowskiego, art. T. P.; godz. 19.45 słuchowisko p. t. „Skąd się biorą dziurki w serze szwajcarskim” w/g Tucholskiego (transm. ze Lwowa); godz. 20.15 koncert wieczorny (tr. z Warszawy); godz. 21.45 kwadrans literacki (transm. z Warszawy); godz. 22.00 recital śpiewaczy Charlotty Jaeckel (tr. z Warszawy); godz. 22.40 sygnał czasu, komunikaty sport. i polic.; godz. 22.55 „Sztuka taneczna” (wykl. p. Zygmunt Ogończyk-Mąkowski); godz. 23.05 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Warszawa (1412 m) godz. 10.15 transmisja nabożeństwa z Krakowa; godz. 12.15 poranek symfoniczny z Filharmonji War-

szawskiej — wyk.: Orkiestra Filharm. pod dyr. Z. Latoszewskiego i C. Wolmanówna (fortepian); godz. 14.00 „Wychów jałowizny — jak dojść do dobrej krowy”; godz. 14.20 muzyka ze Lwowa; godz. 14.40 „Co słychać o czym wiedzieć trzeba”; godz. 15.00 muzyka ze Lwowa; godz. 15.55 program dla dzieci starszych i młodzieży: a) „Co się dzieje na świecie” tyg. radjowy w oprac. J. Milewskiego; b) feljeton inż. Porębskiego p. t. „Lot w stratosferze”; godz. 16.20 muzyka z płyt; godz. 16.40 „Zdrowotne znaczenie działkowych ogródków rodzinnych”; godz. 16.55 muzyka z płyt; godz. 17.15 „Życie polskie na Śląsku przed stuleciem” — wykl. K. Dobrowolski; godz. 17.30 „Wiadomości przyjemne i pożyteczne”; godz. 17.45 koncert popołudniowy — wyk.: Reprez. Ork. Pol. Państw. pod dyr. Al. Sielskiego, J. Mechówna (sopran) i prof. L. Urstein (akompanjament); godz. 19.25 muzyka z płyt; godz. 19.45 słuchowisko p. t. „Skąd się biorą dziurki w serze szwajcarskim” p/g Tucholskiego; godz. 20.15 koncert popularny — wyk.: Orkiestra P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego, M. Holyński (tenor) i Ludwik Urstein (akomp.); godz. 21.45 kwadrans literacki: nowela urbanistyczna Należ-Dobrowolskiego p. t. „Wypadek”; godz. 22.00 recital śpiewaczy Charlotty Jaeckel, przy fort. towarzyszy L. Urstein; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Dnia 10 b. m. o godzinie 14,50 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., w 72 roku życia, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, brat, stryj, wuj i szwagier, ś. p.

Dr. Adam Kucner

radca zdrowia.

Eksportu odbędzie się w Poznaniu, dnia 14 b. m., o godzinie 10 z kaplicy św. Józefa na plac Bernardyński, poczem przewiezienie zwłok do grobowca rodzinnego w Borku.

Msza św. odbędzie się we wtorek, dnia 15 b. m. w kościele parafjalnym św. Marcina o godz. 9, o czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

zw 12286

Poznań.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

żona, synowie i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal” Towarowa 25 Tel 3180.

W dniu 8 grudnia 1931 roku rozstał się z tym światem członek nasz, ś. p.

Dr. Władysław Hedinger

Zmarły brał wybitny udział w życiu tajnych niepodległościowych organizacji młodzieży, częstokroć na odpowiedzialnych stanowiskach kierowniczych, a po opuszczeniu ławy uniwersyteckiej pracował nieustraszenie w organizacjach społecznych i politycznych.

W dowód zasług odznaczony został „Krzyżem Niepodległości” i „Złotym Krzyżem Zasługi”.

Odszedł od nas na zawsze wierny, pełen braterskich uczuć towarzyszy pracy, serdeczny przyjaciel o charakterze nieskazitelnym, wielkiej ofiarności i poświęcenia w służbie dla Państwa i Narodu, nieugięty bojownik o uczciwość i czystość zasad w życiu publicznym.

Głęboko i zawsze czcić będziemy Jego pamięć. zw 12 287

Grupa Poznańska Związku Seniorów Organizacji Młodzieży Narodowej i Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej Szkół Wyższych.

Po krótkiej lecz ciężkiej chorobie, dnia 10 grudnia 1931 r., o godzinie 10-tej, zasnął w Bogu, namaszczony Olejami św., w 32 roku życia, mój najdroższy mąż, ukochany syn, brat, zięć, wujek i szwagier, ś. p.

Teofil Majewski

urzędnik Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 13 b. m., o godz. 14-ej, z Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Wojciecha. Msza św. żałobna odprawi się w poniedziałek o godz. 8.30 w kościele św. Marcina, o czym donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni

żona i rodzina.

Poznań, 11. XII. 1931 r.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. dw 1911

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak Poznań Plac Nowomiejski 10 tel. 1046

W dniu 7 grudnia 1931 r. zmarł ś. p.

dr. med. Wojciech Jarczyński

z Żnina.

W Zmarłym straciliśmy jednego z najstarszych naszych członków, który poczuciem obowiązku i prawym charakterem, gorliwą pracą w zawodzie lekarskim jak i na niwie społecznej zaskarbił sobie u nas niezatartą pamięć.

dw 1904

Związek Lekarzy Z. P.

Dnia 9 grudnia 1931 r., przeżywszy lat 53, zmarł po krótkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, mój najdroższy nigdy niezapomniany mąż, nasz najukochańszy i najtroskliwszy ojciec, zięć, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Lucjan Liersz

budowniczy.

Pogrzeb odbędzie się dnia 12, o godzinie 9,15 z domu żałoby Król-Huta, ul. Wolności 40.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się. dw 1903

Przewielebnemu Duchowieństwu, Sodalicii Marjańskiej, Tow. Kupców, Tow. Przemysłowców i wszystkim innym oraz Znajomym i Krewnym za złożone kondolencje, nadesłane wieńce i oddanie ostatniej przysługi ś. p.

Bronisławowi Hoffmannowi

składa serdeczne = nw 7493

podziękowanie

Gniezno.

rodzina.

Szczotki

do ubrań, kadzi, szorowania, zamiatania, troterowania, wosk, ścierki, wiory do podłogi, wycieraczki kosowe szpagaty

A. Koszewski

Poznań, St. Rynek 61.

Pw 9 069-41 133

Dnia 9 b. m. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka, najdroższa nasza babcia, teściowa, siostra i ciocia, ś. p.

z Dzieciuchowiczów

Jadwiga Palczewska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 13-go b. m., o godz. 2.30, z domu żaloby.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Górna Wilda 36. zw 12 275
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Najpiękniejsze Podarki

Najtansze Podarki

Największy wybór

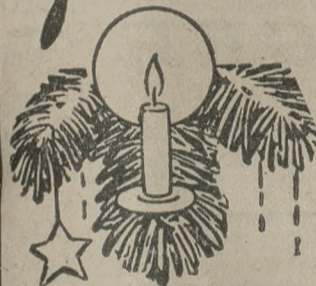
Podarków gwiazdkowych
Znajdziesz w firmie „SERWIS”
Na towary luksusowe 20% upustu

Kryształy — Żyrandole kryształowe
Marmury — Lampy metalowe — Alabastry — Figury artystyczne
Piatery — Wazony japońskie, chińskie, kopenhagskie itd.
Specjalności Serwisu obiadowe!!!
300 Serwisów na składzie
Serwis obiadowy porcelanowy 128 części 175 zł
Po podarki gwiazdkowe prosimy wszystkich do „Serwisu”. Na raty za bonem Kredyt!

Pw 9 515-49.104

„SERWIS” W. Ziętek, POZNAŃ
27 Grudnia 2

praktyczne prezenty gwiazdkowe

Gwiazdka roku 1931
stoi pod hasłem
praktyczności.—

Niejeden ojciec i matka
sprawia sobie i rodzinie

cieple obuwie

marki „Leo”, powodu-
jąc tem uciechę i bło-
gość w kole rodzinnem

Leo

Magazyn Obuwia
ul. 27 Grudnia 3
Poznań

Pw 9 514-49.86

Sale Bilardowe

Cukiernia St. Józwiak — Plac Wolności 8

Codziennie produkuje się artysta bilardowy światowej sławy

Pfeiler z Wiednia

Awiz: Dnia 15-go stycznia 1932, rozpoczyna się turniej w grze bilardowej o mistrzostwo Wielkopolski. Drogocenne nagrody!

Pw 9532-49 122

Kto już raz darował

lub otrzymał prezent

powie wam, że jednak najstosowniej-
szymi i najbardziej miłymi podarkami
gwiazdkowymi tak dla młodzieży jak
i dla dorosłych są:

APARAT FOTOGRAFICZNY już od zł 20

lornetka lub przybory rysunkowe (cyrkle)

z firmy:

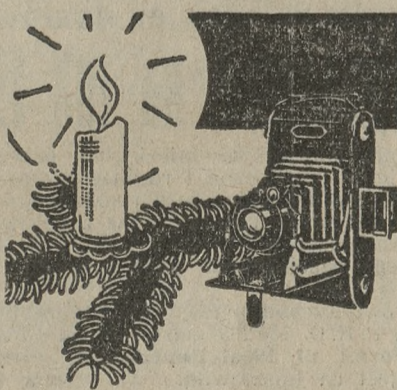

FOTO-GREGER

(K. GREGER)

Poznań 3, ul. 27 Grudnia 20.

Największy w Polsce magazyn apa-
ratów i przyborów fotograficznych.
Egzystuje w niezmiennych rękach
od r. 1910.

Pw 9585-49, 136

Łyżwy

prima krajowe
Rodle i sanie
Termozy
Hacele i ocele
Podkowy i podkowne
Piece żelazne
Kuchnie westfalskie
Rury i kolana
Okucia budowlane

polecą korzystać
JAN DEJERLING,
Poznań, ul. Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43

Pw 9 004-48.75

Używane Pianina

polecą z gwarancją
B. SOMMERFELD
Bydgoszcz, Sniadeckich 2.
Skład fabryczny w Poznaniu,
ul. 27 Grudnia 15.

nw 7419

Farbowanie

włosów, brwi
i rzęs. Trwa-
łą elektr. on-
dulację, ma-
sazę głowy
i twarzy i
wszelkie in-
ne zabiegi w
wodną

wykonaniu starannem Ceny przystępne.

Salon de Coiffure

N. Muszyński
(dla Pań i Panów)
ul. 27 Grudnia 4 i 3 Maja nr. 3.
Pw 9539-49.182

KARETY

na gumach, Landau, Lan-
dolett, Kocz zupełnie jak
nowe, zagraniczne wyroby,
polecą zw 12272

P. KNISPEL, Września

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 41

Otworzyłem kancelarię adwokacką

w Gnieźnie,

ulica Warszawska nr. 38. Telefon 245

Zygmunt Danecki

adwokat. nw 7492

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER” patent gdański Nr 1919
Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu
swoich właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich
liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie przyszczach
wyrzutach wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmro-
żeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności:
świetne uznania. Jeżeli bez skutku zwrócić pieniądze
Sen: 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry,
bez portorium. nw 4425

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN” Gdansk 2, Rundegasse 43.

Zakład leczniczy Ubezpieczalni Krajowej w Inowrocławiu

(solanki, inhalacje, elektroterapia, wodolecznictwo)
połączony z pensjonatem jest otwarty także

w sezonie zimowym

Ceny obecnie niższe.

Pw 9 491-49.66

Karpie żywe

po cenach hurtownych do sprze-
dazy przedświątecznej poleca

Nadleśnictwo Głozyna Ordynacja
Czerniejewo p. Czerna. — tele'on 11.

zw 1 865

Nasza Sprzedaż Gwiazdkowa

cieszy się tradycyjnym powodzeniem. Ceny dostosowane do każdej kieszeni.

POLECAMY: Materiały na płaszcze,
Suknie i ubrania,
Jedwabie — Płótna,
Barchany — Bielizna,
Konfekcja damska,
Dywany — Firany,
Materiały meblowe.

Ułatwiającie sobie zakupy towaru doborowego w naszym wielkim magazynie

BŁAWAT POLSKI SP. AKC.

Poznań, Stary Rynek 87/88, Kramarska 13/14.

Pw 9542/3-49135/8

Zawiadomienie.

Niniejszym zawiadamiam Szanowna Publiczność, że z dniem 12 grudnia rb. o godz 12-tej w południe otwieram Zakład Elektro- i Radjotechniczny pod firmą

„Elektro-Radjo”

Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 1. Tel. 18-54

Zasady firmy będzie oddawać solidny towar po cenach umiarkowanych. Obsługa ściśle fachowa i rzetelna. Modernizacja przestarzałych radioodbiorników. Instalacja siły i światła elektrycznego, telefonów i dzwonek. Ładownia akumulatorów. Sprzedaż oświetleń elektrycznych, artykułów elektrotechnicznych i radjoprzędów. Towar wydaje się na asygnaty Spółdzielni „Kredyt”.

Prosząc o łask. poparcie mego młodego przedsiębiorstwa kreślę się z wysokim szacunkiem

Zdzisław Kachlicki

Uwaga!

Przy zakupie na łączną sumę 10,— zł otrzymuje każdy kupujący w dniu otwarcia interesu los, który będzie wylosowany wieczorem o godzinie 7-mej. Premja: 1 wysokowar. ściowy głośnik radiowy, przy zakupie na łączną sumę 25 zł otrzymuje kupujący piękny prezent w postaci artykułu elektrycznego codziennego użytku

Uwaga!

Pw 9544-49.139

KAWA

St. Milachowskiego

dzienne świeżo palona
Specjalność Cena za 1/4 kg

Kawa nr. 21
Świąteczna
Zastrzeż. U. Patent Nr. 18.851
Mieszanka reklamowa

- Mieszanka zł 3.00
- „Senatorska“ zł 3.50
- „Indyjska“ „ 3.30
- „Mokka“ „ 3.10
- „Ekonomiczna“ „ 2.30

Kawy niemieszane

- Guatemala —
- Dorindana „ 2.90
- Guatemala I. „ 2.50
- Guatemala II. „ 2.40
- Santos extra prime „ 2.00
- Santos prime „ 1.80
- Santos superior „ 1.40
- Santos good „ 1.20
- Santos III. „ 1.00

WIELKA NOWOCZESNA PALARNIA KAWY

St. Milachowski

POZNAŃ Fr. Ratajczaka 40
(nar. ul. 27 Grudnia).

Zakopane-Bristol Reprezentacyjny HOTEL - PENSJONAT

Ośrodek życia elity towarzyskiej i sportowej.
Restauracja i Kawiarnia. Five o'clock, dancing, zabawy
Kto chce spędzić czas przyjemnie i wygodnie — zatrzymuje się w Bristolu. dw 1910

Majątek uprzemysłowiony

ca. 3 000 mórg w dobrej kulturze, zasobny, z dobrą komunikacją, pszenno-buraczana ziemia, w południowej części Wielkopolski, jest tylko dobremu gospodarzowi do wydzierżawienia. Potrzebny kapitał około 150 000 złotych. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia odpowiednich reflektantów do Kurjera Poznańskiego zw 12 278

Poszukuję 3 pokojowego mieszkania z kuchnią, wprost od gospodarza. Czynną dzierżawny zgóry na dłuższy czas. Wykluczone dalekie przedmieścia oraz stare miasta nad Wartą. Oferty Kurjer Pozn. zw 12288

PIÓRA

farbuje i czyszczy
„BARWA”
Kałamajskiego.

P 3 535 45 146

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej Herzfeld & Victorius w Grudziądzu

odbędzie się w poniedziałek, 4 stycznia 1932 r., o godz. 11.30 przed poł., na sali posiedzeń Związku Hut w Warszawie, ul. Mazowiecka 5.

Porządek obrad:

- Zmiana uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 28 maja 1931 r w przedmiocie wypłaty dywidendy za rok obrachunkowy 1929/30.
- Uzupełnienie składu Rady Nadzorczej.
- Wolne wnioski, w sposób prawem przewidziany zgłoszone.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożone zostaną w biurze Spółki w Grudziądzu i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia (kwity depozytowe) na dowód złożenia akcji w Banku Związku Spółek Zarobkowych (Centrali w Poznaniu i oddziałach) albo też u notariusza polskiego. W zaświadczeniach (kwitach depozytowych) należy wymienić liczbę, numery oraz rodzaj akcji i stwierdzić, że akcje nie będą z depozytu wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

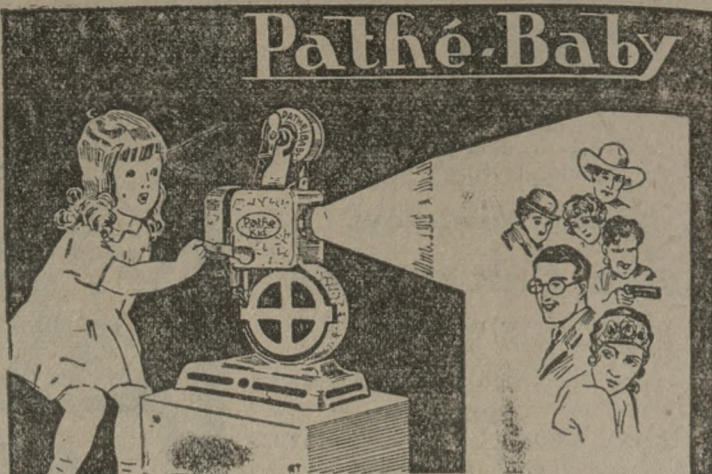
Grudziądz, dnia 9 grudnia 1931 r.
HERZFELD & VICTORIUS, Spółka Akcyjna
Zarząd. dw 1906

Niezbędne dla właścicieli domów Książka gospodarcza na rok 1932

obejmująca ewidencję lokatorów, miesięczne przychody i rozchody, zestawienie miesięczne i roczne, zestawienie zużytej wody w ciągu roku, ewidencję płatności podatków, długów i wierzytelności, oraz notatki, wraz z dokładnym pouczeniem o jej prowadzeniu.

Cena oprawionego egzemplarza o 50 stronach wraz z przesyłką pocztową 5 zł.

Zamówienia z równoczesną przesyłką należności przekazem lub na konto P. K. O. 160 269 kierować pod adresem: **A. Krzyżanowski, Toruń, ul. Most Pauliński 1**, gdyż wywika za zaliczką jest za kosztowną. zw 12 279

Szczęście i radość

zagospodarzą na stałe w Waszym domu, jeżeli wieczorne chwile urozmaicać będziecie całej rodzinie KINEM DOMOWYM

PATHÉ-BABY

do nabycia od zł 145,— we firmie:

FOTO-GREGER

(Kazimierz Greger)

Poznań 3, ul. 27 Grudnia 20.

Największy w Polsce magazyn aparatów i przyborów fotograficznych. Egzystuje w niezmiennych rękach od r 1910

Własna wypożyczalnia zgórą 3000 niepalnych filmów Pathé-Baby — koszty minimalne.

Pw 9 536-49.125

3. F 15/31. **WYWOŁANIE.** Antonina z Hilscherów Samolewska w Brooklyn St. Zjedn. A. P., zast. przez adw. Dr. Mroza w Jarocinie, postawiła wniosek na wywołanie wierzyciela długu gruntowego, wpisanego w księdze wieczystej Zerków, wykaz 234 i 235, w dziale III pod L. 1,12 wzdł. 1,8 w kwocie 450 mk dla Mikołaja Cichońskiego oraz takomo zaginionego listu gruntowego na powyższy dług gruntowy. Wierzyciela długu gruntowego oraz posiadacza tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 1 kwietnia 1932 r., przed południem o godz 8-tej w podpisanym Sądzie (pokój 1. 9) odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu oraz wykluczenie wierzyciela z jego prawami. Jarocin dnia 5 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7519

II. K. 16/30 **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Przeclawiu powiat Oborniki i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Przeclaw tom I karta 9 na imię rolnika Leona Woźniaka z Przeclawia, zostanie w drodze egzekucji dnia 30 stycznia 1932 r., o godz 10 przed poł., wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 5. Nieruchomość składa się z zabudowanego podwórza z ogrodem, rolę i łąką w obszarze 20,39,88 ha, o 108,42 tal. czystego dochodu gruntowego i 135 marekach wartości użytkowej budynków. Artykuł matrykuły: 9 Księga podatku budynkowego: 6. Oborniki, dnia 17 października 1931 roku. **Sąd Grodzki.** nw 7516

LICYTACJA OBUWIA.

W sobotę, 12 grudnia, oraz w poniedziałek, 14 grudnia, od godz 11 do godz. 18, sprzedawac będą przy ul. Polwiejskiej 2, z powodu likwidacji na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającym za gotówkę: **większą partję obuwia damskiego, męskiego oraz dziecięcego.** Pw 9 531-49.124
Taksy znacznie niższe.

Brunon Trzcak

zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na województwo poznańskie. Ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31 5.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, 12 b. m., o godz. 8.30, sprzedam najwięcej dającym za gotówkę przy Starym Rynku 71/72 I p front: **większą ilość czapek, kapeluszy oraz materiału czapkowego.** nw 7319

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, kom sąd. Śniadeckich 26.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

Pianino
krzyżowe firmy Fr. Schilling — Stuttgart sprzedam. Maciejewski, Dąbrowskiego 88, telefon 62 66. zdw 92 648

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-lecia 6% pożyczkę na spłatę ziem. budowę założenie gospodarstwa warszlatu pracy. Informacje: Aleje Marcinkowskiego 13 pokój 15, telefon 37 15. Pw 9 465 13 57

2 060
mórg pszenno-buraczanej zabudowanej maszyn, elektryczne oświetlenie i zamędy maszyn, zarodowa obora, inwentarze nadkompletne sprzętem lub zamienie na dobrze procentująca się kamienice w 6 gmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 608

Wiktor Czysz
Plac Wolności 5 — Szkolna 11. Parasole 3.90; torebki 1.25; teki 1.50; torby szkolne 2.90; portfelki 1; podkówki 0.90; walizki 3.25. Własna pracownia przyjmuje reparacje parasoli i wyrobów skórzanych. Pw 9341-49.55

„Świątek dziecięcy”
poleca lalki, zabawki, ubranka wózecki tania Kraszewskiego 11 zdw 90 420

Futra
Pracownia kuśnierska poleca futra zrebrowe ceny niskie. Wypiańskiego 19 (Lazarz) Czuba. zdw 90 919

Zabawki
olowane, Indianie, zwierzęta do Zoologu, ogrodów wiejskich zagród, żołnierze wykonuje i sprzedaje oddzielnie w kartonie tania Łopaczki, Skarbowska 15, ogrodowy, III. zdw 92 527

Sprzedam
lub wydzierżawie oparkaniona parcele 900 m², blisko tramwaju Niegolewskich. Zwarte zabudowanie kl. IIb. Oferty Kurjer Poznański: zdw 92 603

Sprzedam
parcele 2 600 m² w Luboniu przy dworcu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 92 719

Futro
damskie czarne 100 zł. Dąbrowskiego 58, m. 2. zdw 92 725

Dywan
3,25 X 4,50, lampe 4 żarówkowa, sztucer karabela, stojak do kwiatów sprzedam. Działuńskich 10, miesz. 4. zdw 92 726

Blüthner
fortepian czarny prawie nieużywany sprzedam tania Betting, Leszno. zdw 1 829

Nie kupuj mebli
Zanim zwiedzisz Centralę mebli Swarzędz, gdyż tam uszję zniżki cen. Pw 9 675-45.63

Zakupywałeś
już papiery i materiały piśmienne u Szymańskiego? — Jeżeli nie to idź dziś jeszcze, a przekonasz jak korzystnie kupiesz, by już stałe tylko kupować u Szymańskiego przy ul. Pocztowej 31. Załadaj specjalnych ofert lub cenników. Pw 9 029-43.3

Maszyny
2 damskie Singera okrągłe członka tania sprzedam. Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 92 767/68

Orzechy
włoskie złotych 14,50, łuszczone 32, miód pszczołny gwarantowany 14 zł, kuracyniny 18,50 franko zaliczka, Bracia Baltuch, Załuszczyki. zdw 91 200

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej Łąkowa 4 a, stolarnia. zdw 89 908

Akumulatory
radiowe naprawiam nowa płyta 1,80 zł. Tomczak Fabryczna 35 b. zdw 91 827/8

Gospodarstwo
110 morgowe blisko kolej w powiecie chodzieskim (Wlkp.) na sprzedaż. Zabudowania maszynowe, dobra ziemia. Cena według umowy. Zgłoszenia do Redakcji „Nasza Chodzież” w Chodzieży, nw 7479

Neurodyne
4 lampkowa sprzedam. Zgłoszenia Piekary 13 b, mieszkanie 10, pomiędzy 19-21. zdw 91 568

Ples
Bernardyn, dobry na sprzedaż. Zgłoszenia Strumykowa 29 zdw 92 795

Łóżeczko
z materacem sprzedam 10 zł. kołuch dla szofera 20 zł., buty długie i inne rzeczy. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 774

Skład
kapeluszy damskich w śródmieściu dobrze zaprowadzony sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 786

Piekarnia
Poznań ruchliwa ulica, pełnym biegu, mieszkanie 4 pokojowe obecnie 7 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 779

Fortepian Bechsteina
mało używany sprzedam korzystnie B. Sommerfeld Poznań ul. 27. Grudnia 15. nw 7285

Konia
na biegunach sprzedam Półwiejska 26 a, m. 3. zdw 92 761

Pianino
Przedstawiamy tanio sprzedam. Prusa mieszkanie 11. zdw 91 233

Pergamin
Przedstawiamy do masła i innych celów w rolkach i cięty poleca Mar-
kowski Poznań. telefon 52-43.
Miejskińskiego 23 Pw 9062-47-86

Dywany
perskie 175x250 od 42,00 bucicé 175x250 od 50, - bucicé 175 x 250 od 125,00 chod-
niki z metra od 195 lineoleum ceraty stolowi-
niane płótna in-
lety serwetki go-
belinowe plu-
szowe stałe na
składzie pole-
a po zmniejszonych cenach W Groz-
kiewicz, Poznań
Wrocławska 3.
Pw 9 330-48.111

Piec kąpielowy
Wąglowy sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdw 92 736

Skład
kolonialny, wyrobów tytonio-
wych, bez konkurencji z towarem
urządzeniem, mieszkaniem, mor-
gami na sprzedaż za 1700 zł. Wła-
ściciel, Bronszewski, Ko-
scian. Hotel Dworcowy,
nr 75701

Kamieniec
Poznań dochód 22.000, sprze-
dam 140.000 wpłaty 30.000. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 592

Lóżka żelazne
Gwarancja dziesięć lat
ceny niższej fabrycznych. Sta-
wowski 27 Grudnia 5.
zdw 92 402

Kluby
skórzane tanio, Skarbowska 11. mie-
szkanie 4 zdw 92 548

Lustro
szklone sprzedam. Ogrodowa 4.
partier. zdw 92 537

Futro
mieskie, mało używane sprzedam.
cena 30 zł. Niegolewskich 5. mie-
szkanie 5 zdw 92 535

Skład
towarów krótkich sprzedam. —
Adres wskazuje Kurjer Poznański
zdw 92 585

Wilkę
szesnastuakowina, 1/4 morgi ziemi,
10 minut od stacji, przy lesie i
nie sprzedaje korzystnie Antoni
Wiciak Puszczykowsko,
zdw 92 580

Szafa
delikatna jak nowa, tanio do od-
dania Wielkopolska Hurtownia
Skła. Półwiejska 9 b. w podwór-
ku zdw 92 518

Skład
z ubikacją i urządzeniem sprze-
dam. Półwiejska 30. zdw 92 560

Sprzedam
domek 4 ubikacje piwnice, w tem
interes bardzo korzystnie. Da-
browskiego nar. Lotniczej, obok
koszar lotników. Corbe, piwiarnia
zdw 92 551

Ubranie
jak nowe angielski materiał, na
średnią figurę sprzedam. Skar-
bowska 8. mieszkanie 18. zdw 92 397

Skórki
Mamy ceny hurtowe. Hankie-
wicz, Wielka 9 (wchód Szewskiej)
nr 3744

Dubeltówka
szkurna w dobrym stanie
młotek lornetka. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 646

Meble
ładki nowoczesne sprzedaje ta-
nio Stolarska, Kanałowa 13.
zdw 92 647

Sypialnie
przed gwiazdka za bezcen sprze-
dam Stolarska, Kwiatowa 6.
zdw 92 728

Baczność fortepianiści
Maszyny do kreślenia strun tanio
Hysiaja, Wąły Jana III, 12
zdw 92 721

Podarki Gwiazdkowe
Tu najtaniej
8,00 Bemberga prima Bemberga
8,50: wełniane pończochy 3,80:
wełna jedwabiem 2,50: rekawicz-
ki 0,80: skarpety 0,35: wełniane
skarpety 1,80: koszule ciepłe 2,90:
kalesony 2,50: torebki damskie
zabawki za bezcen. Wielkie Gar-
bary 10. Jamont, zdw 92 671

Kanarki
własnego chowu, piękne, złotem;
medalami honorowa tokowanie.
Mety, Samieciki korzystnie. —
Kubanek Fabryczna 34. I. lewo.
zdw 92 308

Ubranie
granatowe jak nowe 35. Wierz-
biecice 28. partier. zdw 92 789

Kanapa
dywan, obraz sprzedam. Chwa-
luzowa 3-4. mieszkanie 6.
zdw 92 800

Harmonijki
niektóre dobre tanie wielki wybór
początek Skład fabryczny Lutnia
Schmelter Gwarna 16
zdw 90 917/8

Doga
młoda 40 zł. Wierzbicice 43. Mi-
chalak. zdw 92 788

Sypialnie
sprzedaje tanio Stolarska Ryba-
k 15 zdw 92 30

Parcele
40 gr. m. kw. począwszy dajemy
kredyt budowlany 6 proc. długo-
terminowy „Osadopol”. Rzeczy-
nospolitej 9 Pw 9492/93 49.63.64

Fryzjernerię
nowoczesna z mieszkaniem sprze-
dam. Wielkie Garbary 39.
zdw 92 599

Restaurację
sprzedam. Marszałka Focha 69.
zdw 92 596

Wilka
ostrego sprzedam. Plac Sapieżyń-
ski 7. mieszkanie 16. zdw 92 600

Singera
maszyna dobra do krawiecczyni
tanio. Poznańska 8. mieszkanie 9.
zdw 92 538-9

Skład cukierków
z urządzeniem i przyległym mie-
szkaniem sprzedam. Objęcie od
1. stycznia. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 92 655

Wózek
dziecięcy sprzedam. Mylna 14.
mieszkanie 3 zdw 92 642

Futro
mieskie, nurki kolnierz wydwory
poszycie czarne prima gatunku
Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 645

Skrzydło
dobre 400 Romana Szymbalskie-
go 9. I. prawo. zdw 92 689-90

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy —
przedam 180. Grobla 4. mieszka-
nie 2. zdw 92 679

Futro
damskie nowe 150. Wierzbicice,
23. partier zdw 92 737

Nurki
kolnierz korzystnie Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 92 701

**Tylko to co
nie wychodzi z mody
i to co**
jest niezbędnem w każdym domu
jest najpraktyczniejszym — naj-
trwalszym — najbardziej wdziecz-
nym podarunkiem gwiazdkowym.
Jest to przedewszystkiem dobra
Porcelana — Szkło szlifowane —
Czysta alpaka — Majolika — Fa-
jans. Dlatego zaleca się kupować
tylko wprost w Hurtowni Porcel-
ny Wroniecka 24. podwórze.
zdw 92 807

Jadalnie
dębowa bogato rzeźbiona bardzo
tanio. Stolarska, Bukowska 9.
zdw 92 806

Kawiarnię
ośrodkoniosie w centrum dobrze
prosperującą sprzedam
nowód wyjazd cena 3 500. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 804

Fabryka maszyn
z odlewnia żelaza na Pomorzu
kompl. urzędowa przy najruch-
liwszej ulicy 50 mtr. frontu z
wszelkimi zapasami i zaprowa-
dzoną klientelą nadająca się na
każde inne przedsiębiorstwo ta-
nio do sprzedania Dla kapitali-
sty dobra lokata pieniędzy. Oferty
do „Par” Biuro Ogłoszeń
— Toruń. Pw 9530-64-353

Kino
aparaturę tylko projektor (glówka)
A. E. G. sprzedam okazynie. —
Zgłoszenia Agentura Kurjera Poz-
nańskiego Leszno. nr 7502

5 KUPNA
Gospodarstwo
około 60 morg z dobrymi budyn-
kami kupię w pobliżu Inowrocła
wia lub Bydgoszczy. Łaskawa
oferty z warunkami proszę skier-
ować do Kurjera Poznańskiego
pod zdw 92 050

Kupię
okazyjnie lampkę oporową trzy
krotna Levego. Zgłoszenia od 4
— 5. Skubiesz, Wąły Wazów 26.
zdw 92 304

Wózek
dziecięcy, biały, modny, duży.
kupię. Zgłoszenia z ceną Kurjer
Poznański zdw 92 569

Wille
czynszowa Poznaniu kupię bez
pośredników wpłaty 20.000. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 616

Kupię
kanapki restauracyjne, portjery i
obrusy. Górna Wilda 15. mieszka-
nie 3. zdw 92 581

Meksykańskie
siodło (cowboyskie) kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 515

Papugę
ładną, zdrową kupię zaraz. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 92 516

Kupię
samochód osobowy (limuzyna)
Chevrolet 4 cylindrowy rocznik
1923, oryginalna karoserja. Oferty
z piśmiennem z podaniem ceny
Kurjer Poznański zdw 92 518

Używana
lecz w dobrym stanie maszyny do
pisania najchętniej „Ideal” kupię.
Oferty z podaniem ceny Kur-
jer Poznański zdw 92 737

Skład
kolonialnego z mieszkaniem po-
szukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 92 755

Fortepian
zaraz kupię. Oferty cena Kur-
jer Poznański zdw 92 633

Pianino
krzyżowe, używane, dobrym sta-
nie kupię gotówka. Zgłoszenia
cena Kurjer Pozn. zdw 92 799

6 KAMIENICE
Właściciel
większych kamienic w Katowic-
ach, Królewskiej Hucie sprzeda
wyjątkowo tanio za gotówkę kilka
kamienic pojedynczo i grup-
owo. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 90 210

Kamieniec
blisko 27 Grudnia. dochód 32 000
cena 290 000, wpłaty 100 000 sprze-
dam. „Kraakus” Poznań. Poczt-
owa 30. zdw 92 884

Kamieniec
kupię wpłacie 70 000. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 862

Kamieniec
dochodowa wpłata 30 000 kupię
bez pośrednictwa. Oferty Kurjer
Poznański zdw 92 565

Kamieniec
5 piętrowa narożnikowa, kom-
fortowa sprzedam 265 000 wpłaty
150 000, reszta hipoteki, dochód
30 000. Maciejewski Dąbrowskie-
go 88. telefon 62-06. zdw 92 854

Kamieniec
śródmieście sprzedam. Cena 90
tysięcy, wpłaty 60 tys. reszta hip-
oteka. Dochód 18 tys. Macie-
jewski, Dąbrowskiego 88. telefon
62-06. zdw 92 649

Willa
piętrowa, trzy mieszkania łazien-
ka, ogród, 88 000 wpłaty 12 000.
reszta hipoteka amortyzacyjna na
24 lata (Lazarz). Kamienica
czynsz 18 820, wolne 5 pokojowe
mieszkanie, 105 000 wpłaty 40 000
złotych. Zgłoszenia „Pawilon”,
Poznań, Marszałka Focha 15.
zdw 92 688

Wille
dwumieszkanjowa komfort przy
tramwaju cała wolna wpłaty od
15 000 złotych, reszta hipoteka
amortyzacyjna sprzedam tanio
Baumgartner, Poznań, Plac Sa-
pieżyński 3a zdw 92 758

Kamienica
III ntr., oficyny, dochód roczny
15 000 zł, cena 120 000 zł, Centra-
ła Handlowa, Poznań, 27 Grud-
nia 5. zdw 92 751

7 PIENIĄDZ
1 500 zł
poszukuje pożyczki miesięcznie
spłata 100 zł za wysoki procent.
Gwarancja pewna. Oferty Kurjer
Poznański zdw 92 104

500 zł
pożyczki otrzyma dobra stała po-
sada. Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 576

30 000
oddam na I. hipotekę kamienicy
Poznań. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 92 566

500 — 800 zł
poszukuje wspólnika do dobrego
przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer
Poznański zdw 92 577

Pretensje
do Banku Przemysłowców sprze-
dam wysoki procent. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 92 526

17 tys. złotych
poszukuje na hipotekę majątku
ziemskiego 400 morgowego. Pro-
cent podług umowy. Oferty proszę
kierować do Kurjera Poznańskie-
go pod zdw 92 650

Poszukuje
30 do 50 000 zł na I. hipotekę ka-
mienicy w Poznaniu wartość 200
tys złotych dam 15% i prowizję.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 92 640

Posadę
stałą za wynajęcie 3-5 000 otr-
zyma mezczyzna lub niewiasta.
pieniędzy zagwarantowany. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 92 730/40

Poszukuje
30 do 50 000 zł na I. hipotekę ty-
siacmorgowego majątku, bonita-
cji 4,60 we wielkiej kulturze. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 92 705

8 DO WYNAJĘCIA
Dwa
pokoje z urządzeniem kuchni tylko
dla solidnych inteligentnych mał-
żeństw zaraz. Bukowska 23.
mieszkanie 7. zdw 92 611

7 pokojowe mieszkanie
w najlepszym położeniu przy ul.
3 Maja wprost od gospodarza do
wynajęcia Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 92 531

Czteropokojowe
śródmieście bez odstepnego. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 517

Dwupokojowe
z łazienką, częściowo umeblo-
wane, odstąpię Matejki 33. IV.
zdw 92 525

4 pokoje
słoneczne kuchnia przynależyto-
ściami wprost od gospodarza bez
odstepnego. Obejrzeć niedziela
godz. 12-13. Reva 2. m. 5.
zdw 92 634

Mieszkanie
pokój kuchnia 1 500 zł w tem rok
dzierżawy. Zgłoszenia Dudek,
Wielkie Garbary 24. zdw 92 661

Pokój
kuchnia 35. Łukaszczyca 6.
mieszkanie 14. zdw 92 781

Dwa
pokoje kuchnia pokój. Gospo-
darz. Bluszczywa 4. zdw 92 784

Dwupokojowe
komfortowe. Mroczkowski Ży-
dowska 1. rw 3765

5 pokojowe
centrum wygody wysoki partier.
odstąpię objęcie 2 500. Podgórna
3 mieszkanie 4. zdw 92 778

Trzypokojowe
z komfortem przy Górnej Wil-
dzie, czynsz 2 lata zgóry, tylko
poważnym reflektantem wprost
od gospodarza zaraz. Oferty do
Kurjera Poznańskiego pod
zdw 92 771

Skład
przy ul. Dąbrowskiego, czynsz
rok zgóry wprost od gospodarza
poważnym reflektantem od zaraz
Oferty do Kurjera Poznańskiego
pod zdw 92 770

9 SZUKA MIESZK.
4 pokoje
(centrum) potrzebne zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zdw 92 298

Mieszkanie
3-4 pokojowe poszukuje kupię
pocznański. Plac czynsz zgóry
względnie uboczne świadczenia
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 92 478

Mieszkania
4-5. śródmieście, miesięczna
dzierżawa, poszukuje emeryt —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 587

Czteropokojowe
dwuletni zgóry (sto miesięczny)
szukam. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 92 514

2 lub 3
pokój, kuchnia, szpizarnia, łazienka
wygodna poszukuje zaraz. Of-
tadam gotówkę. Dokładne oferty
Kurjer Poznański zdw 92 656

Poszukuje
2, 3, 4 pokojowego mieszkania za-
dzierżawa zgóry ewentualnie
zwrot kosztów. Oferty Kurjer
Poznański rw 8763

Trzypokojowe
mieszkania w śródmieściu poszu-
kuje. Zapłacie dzierżawa za rok
zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 92 743

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**
Zamienie
dwa pokoje na portierstwo. Klar-
kowski, Focha 76. zdw 92 605

11 POKOJE UMEBL.
Pokój
od zaraz, Mickiewicza 7. miesz-
kanie 9 zdw 92 559

Tanio
pokoje zaraz Adres wskazuje Kur-
jer Poznański zdw 90 722

Dworcuł
Focha 27 mieszkanie 12 zdw 92 128

Most Teatralny
zaraz pokój ciepły czysty, sło-
neczny, światło elektr. Adres
Kurjer Pozn. zdw 92 053

Pokój
zaraz. Kantaka 2 m. 5.
zdw 92 386

Pokój artystkom
Piekary 8a partier. prawo.
zdw 92 553

Kopernika
3 IV., czysty, z osobnym wej-
ściem, mieszkanie 14. zdw 92 571

Pokój
umebłowany, Spokojna 25 a. mie-
szkanie 2. zdw 92 570

**Elegancki gabinet
i sypialnię**
małżeństwu sytuowanemu od-
dam, śródmieście, telefon, pianino,
wygody utrzymanie lub obia-
dy. Telefon 13-36. zdw 92 621

Centrum
niekrepujący, Drowa Szuberto-
wa, Kreta 5. zdw 92 615

Poszukuje
panienki na wspólny pokój z po-
ścielą 15 bm. Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 92 624

Pokój
zaraz lub 1. I. 32. Przecznicza 6.
mieszkanie 9. zdw 92 608

Pokój
jedna, dwie osoby utrzymanie.
Skarbowska 11. mieszkanie 4.
zdw 92 547

Pokój
Cieszkowskiego 8 mieszkanie 9.
zdw 92 536

Umebłowany
jedno - dwuosobowy, Stolarska 2.
mieszkanie 1 zdw 92 575

Centrum
pokój dobrze umebłowany, elek-
tryczność, łazienka, wynajme.
Aleje Marcinkowskiego 17. I.
prawo. zdw 92 336

Małżeństwu
partier. ładny, używaniem kuch-
ni. Polna 5 7. zdw 92 507

Pana
na wspólny pokój, Szewska 12.
mieszkanie 9. zdw 92 550

Śródmieście
utrzymaniem lub bez. Jadny. Wą-
ły Jana III 11 partier. prawo.
zdw 92 555

Pokój
pierwszorządne utrzymanie, zaraz
do wynajęcia. Zabłocka, Marcin-
kowskiego 1 zdw 92 511

2 pokoje
utrzymaniem bez. Graniczna 5.
mieszkanie 5. zdw 92 549

Dobrze
sytuowanym elegancki, swobodny
utrzymaniem, bez. telefon.
Podgórna 4 I. prawo. zdw 92 446

Dwuosobowy
pokój wynajme. Niegolewskich 16
m. 9. zdw 92 657

Pokój
własna pościel, Matejki 66. m. 6
zdw 92 664

Pokój
frontowy, elektryczność, osobnym
wejściem Kopernika 4a. mieszka-
nie 18. zdw 92 635

Kuchni
używanie, dwa pokoje. Nowa-
kowskiego Ogrodowa 19.
zdw 92 627

Słoneczny
czysty, wygodnie umebłowany,
elektryczność, Mickiewicza 29.
partier. lewo zdw 92 639

Pokój
umebłowany od 15. 12. 31. do
wynajęcia. Gwarna 12. II. p. m.
11. zdw 97 724

Dwuosobowy
jednoosobowy blisko dworca. Ma-
rszałka Focha 27. II. front. Syp-
niewska. zdw 92 674

Pokój
1-2 osobowy, czysty, słoneczny,
spokojny z elektrycznością od 15.
12. Wielkie Garbary 36. m. 22.
zdw 92 855

Pokój
panience, Rybaki 22. mieszkanie 6.
zdw 92 591

Niekrepujący
dobrze umebłowany, centr. ogrze-
wanie, światło elektr. wynajme
Śniadeckich 30 m. 6. zdw 92 720

Pokój
z pianinem tanio wynajme. —
Szwajcarska 23 partier. II.
zdw 92 614

Dwuosobowy
Wielkie Garbary 29. mieszkanie
10 zdw 92 632

<

Ubikacje
na warsztaty wydzierżawi właściciel. Pamiątka 7. zdw 92 788

14 DZIERŻAWY

Piekarnia
w mieście powiatowym przy głównej ulicy od 1 stycznia lub później wraz z całym urządzeniem składowym piekarni i nowoczesnymi maszynami do wyznajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 229

Gościniec
pełna koncesja, kolonijka, rzeczność, 7 mórg ziemi pszennej 10 ubikacji i duża sala do zabaw duża wieś kościelna-dominialna bez konkurencji, z powodu choroby zaraz do wydzierżawienia obecnie 5 000 zł w tem towar i kaucja, pow. Jarocin. Spieszne zgłoszenia Otręba, Jarocin, Kilińskie 2. zdw 92 437

Poszukuje
się lokalu przemysłowego o powierzchni 400—500 m² z wodociągiem, światłem elektrycznym, centralnym ogrzewaniem, gazem i kablem elektrycznym z ubikacją na biuro i magazynem krytym na surowce. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 222

Dzierżawy
20—30 mórg dobrej ziemi na wzniesieniu w okolicy Poznania z zabudowaniem lub bez poszukuje zaraz Jancoff, Chartowo, poczta Poznań. zdw 92 529

Piekarnia
główna ulica powiatowego miasta jest zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia Września, Warszawska 2. zdw 92 557

Dla
ogrodnika dzierżawa ewentl. kupno 6—10 ogrodowej ziemi i klasztoru mieszkalny w mieście, przy Poznaniu, przy szosie i autobusie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 595

Jasna
szucha ubikacja, 15. później Zielona 1. barter prawo. zdw 92 735

Piekarnia
zaprowadzona zaraz do wyznajęcia. Miłostaw Wlkp. Wrzesińska 16.

Skład w Żabikowie
z mieszkaniem do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 675

15 UZDROWISKA

Rabka — Zdrój Pensjonat „Helios“
dawniej „Stella“ Oktawii Piechockiej — otwarty cały rok centralne ogrzewanie bieżąca woda w pokojach, łazienki, balkon, weranda tarasy — pianino, garaż telefon 70. nzw 7481

16 OSOBISTE

Przyjacielki
inteligentnej poszukuje panna 30-letnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 593

Feluś
pozwolisz, że razem pojedziemy po zakupy i zakupimy w firmie „Emka“ idealny radioaparatus gwiazdkę. Twój Romek. Pw 9513-49-32

„Niezapominajka“
Chwilowe spotkanie nie możliwe. Oczekuje odpowiedzi pod A. Uciechowski, Król-Huta, Ks. Bogdajna 10. Dyskrekcja zapewniona. Własny adres później, K. dw 1907

22 ROZMAITE

Telefon odstąpię
za wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 91 871

Uniwersyteckie
podreczniki kupuje płaci natychmiast. „Książka Antykwariat“, Woźna 12. zdw 92 313

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „W matni szpiegów“ i „Pięć dni strachu“
Apollo: „Kawiarenka“
Colosseum: „Szalone przygody zdobywcy serc“
Corso: „Szlakiem hańby“
Edison: „U rogu szczęścia“
Harta: „Władcy miłości“
Kapitol: „Gniazdo miłości“
Metropolis: „Arcyksiążę Jan Habsburg“ oraz rewja — „Niech żyje — Życie“
Nowości: „Dzieweczka z pułkiem“
Orzeł: „Pieśń Caballera“
Odeon: „Maciste w piekle“
Renaissance: „Świat nocy“
Roxy: „Książę czy błąd“
Słońce: „Powrót do życia“
Tęcza: „Dzikuska“
Wilsona: „Milczące usta“

Salon Mód
Jasna 1 m. 5 wykonuje szybko i dokładnie garderobe. Ceny przystępne. Polecam również abażury i pajace. zdw 91 602

Stroje
fortepiany 5 zł. Focha 34 3. zdw 92 530

Oddam
dziecko na własne. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 92 542

Kto
wyuczy robienia zdjęć normalnym aparatem filmowym? Oferty Kurjer Poznański zdw 92 340

Zamienię
maszynę do szycia na maszynę do pisania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 92 561

Gwarantujemy
za dobroć Anody norm. „Rekord“ 60 wolt 7.50; 120 wolt 14.40; 150 wolt 18.—; kieszonkowe baterie Rekord 55 gr; latarki Kopernik patent z żarówką i baterią jeden zł sprzedaje skład fabryczny „Ogniwo“, Poznań, Wielkie Garbary 19. Pw 9313-64-336

Najstosowniejszy
podarek świąteczny portret zamierzony 10 zł wykonuje Röhrich, Grobla 1a. zdw 92 643

Krawcowa
w dom na garderobe meska, damska. Adres Kurjer Pozn. zdw 92 773

Oblady
smaczne dla inteligencji wydaje 90. Jądłodajnia Półwiejska 17. zdw 85 444

Zdolna krawcowa
najnowszym krojem poleca się poza dom. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 735

23 OŻENKI

Tysiące
bogactw pań pragnie wyjść zamąż za inteligentnych panów nawet bez majątku. Na żądanie wysyłamy dyskretne kilkudziesięcioletnie oferty Biura matrymonialnego. „Postęp“, Warszawa, Senatorska 33. Pw 9131-62-362

Panna
lat 24, wykształcona, posiadająca pięciopokojowe meblowane mieszkanie, całkowita wyprawa i gotówkę, poszukuje znajomości urzędnika. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 504

Panna
inteligentna lat 23, posiadająca trochę gotówki wyjdzie zamąż za nauczyciela, wzoł, urzędnika. — Oferty Kurjer Poznański zdw 92 659

Panna
lat 26, przystojna i poważna z majątkiem zapozna pana najchętniej urzędnika. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 727

BRYLANTY
Piękne duże. Szrzedam tania. **Butony, Pierścień, Broszka, Bransoletka.** Łaskawe zgłoszenia **Stowackiego nr. 21, m. 3.** zw 12 668

Starszy
inteligentny samotny pan posiadający nieruchomości szuka sympatycznej towarzyski życia, dobrych zalet duchowych, chętnie sieroć, szatynki Oferty Kurjer Poznański zdw 92 704

Panienska
ładna przystojna, lat 20, muzykalna, pragnie poznać możnego pana. Cel matrymonialny. — Oferty z fotografią Kurjer Poznański zdw 92 636. Dyskrekcja zapewniona.

Jubiler
samodzielny lat 43, przystojny poszukuje sympatycznej, przystojnej współżycielki do lat 35, z gotówką. Malżeństwo niewykluczone. Oferty z fotografią Kurjer Poznański zdw 92 757

24 NAUKA

Szkoła tańców
Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29. Kurs 1. 10. Pw 9333-47-72

Encyklopedję
Meyera i dywan sprzedam Duszynska, Kantaka 4, lewe schody II

Wadliwej wymowy
(dykcji) deklamacji, oraz reżyserji w towarzystwach wyucza tania były dyrektor teatrów polskich Jan Lange. Kantaka 1, III, front 3—5. zdw 92 181

Tańczę
modnie naucza Wiluszkowscy, Ratajczaka 9. Pw 8692-58-61

Stenografji
wyucze tania, predko. Zgłoszenia Spokojna 2 mieszkanie 5. zdw 92 597

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19. m. 9 zdw 91 695

Kursy
kroju — szycia damskiego. Nowak, Wrocławska 33. zdw 1903

Szkoła Tańców Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy — Ceny niższe Zielona 3. Pw 9 057-48-41

English lady
gives lessons conversation Apply Kurjer Poznański zdw 90 650

Szkoła tańców Modernistycznych Średzńskiego
ulgowy kurs rozpoczyna Strzelecka 3. zdw 92 750

25 MUZYKA

Pianino
do ćwiczeń lekcji muzyki. — Młyńska 3, m. 8. zdw f1 157

Żądajcie
Biszkopy - Pierniki
o wysokiej wartości odżywczej — renomowanej fabryki —
Kazimierz Mystkowski
Kalisz. Pw 9 238-48-51

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obciążamy do jednej trzeciej ceną druku.

Stolarz — bejcer
poszukuje jakiegokolwiek ekabdz za jęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 91 917 8

Magister
formacji z pół roczną praktyką poszukuje posady w aptece możliwie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 023

Bufetowa
siła pierwszorzędna, znająca również przyrządzanie zimnego bufetu poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 92 442

Zonaty
poszukuje posady z własnym zajęciem jako oprzączacz swiń, obożnany dokładnie z tuczeniem według najnowszych metod. W ubiegłym roku utuczył przeszło 250 swiń. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 231

Posady
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 022

Bufetowa
inteligentna, lat 23, 7 lat praktyki w kawiarni, piekarni, poszukuje posady do kawiarni, cukierki lub piekarni. Na żądanie może służyć dobrmi świadectwami. Łaskawe zgłoszenia: Irena Powidzka, Słupca, ul. Paderewskiego 21. zdw 92 501

Kucharka
samodzielną rutynowaną szuka posady od 1 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 247

Mężczyzna
z ukończoną szkołą podoficerską szuka jakiegokolwiek zajęcia za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 335

Poszukuje
zaraz lub 1. 1 32 posady kasjera względnie woźnego. Dam cenę 900 zł jako kaucję płatną w ratach. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 408

Dług. dyrektor
poważnego banku, członek centralnej administracji, doświadczony, władający językami francuskim, angielskim, niemieckim, posiadający zaszczytne referencje rozległe stosunki w sferach finansowych, zmienia posadę 1-go stycznia. Wymagania skromne. Oferty M B Przygodzice pow. Ostrów (Pozn) zdpw 90 892

Sekretarz adwokacki
biegły w swym zawodzie, także w notariacie poszukuje zaraz odpowiedniej posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 644

Książkowa
samodzielną rutynowaną, biegłą korespondentką, dokładną znajomośc wszelkich spraw biurowych, długoletnią praktyką szuka posady od 1. 1. 32. Pierwszorzędne świadectwa, dobre referencje. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 803

200 zł
kancji złożyć za otrzymanie posady ekspedjentki z utrzymaniem od 15 grudnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 604

Leśniczy
młodszy lat 32 wszechstronnie obeznany w dzalach leśnicstwa szuka posady od 1 stycznia lub 1 kwietnia. Na życzenie stawia kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 103

Osoba
inteligentna nawkróć uczciwa i sumienna z kilkoletnią praktyką dobrę gotowaniem poszukuje posady zaraz lub później jako gosposdy niż zarządczyni. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 92 706

Wynagrodzenie
do 100 zł dam temu kto wskaże mi miejsce woznego portjera lub inkasenta. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 534

Posługaczka
z szyciem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 652

Ekspedjentka
z jublerstwa poszukuje posady. (Branża obojętna). Oferty Kurjer Poznański zdw 92 670

Kelner 200 zł
kancji złożyć, szuka posady. Zgl. Kurjer Poznański zdw 92 706

Młynarz (podmłynarz)
elektrotechnik, energiczny, prima świadectwa kawaler poszukuje posady w młynie gospod lub handlowym. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 543

Sierota
lat 25 pros o posadę najchętniej bez gotowania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 567

Poszukuje
posługi za spanie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 512

Dziewczyna
poszukuje posady od 15. 12. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 519

Mistrz
piekarski, sumienny, pracowity, poszukuje posady, pracuje samodzielnie, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 92 563

Urzednik noszący
doświadczony rolnik i hodowca kawaler, 12 lat praktyki szuka posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 039

Szofer
kawaler poszukuje posady od 1 stycznia 32 miejscowości obojętna. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 641

Samodzielną
książkową-kasjerką poszukuje posady biurowej także w wsł. świadectwa i referencje poważne. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 729

Panna
wiek średni zna się na wszelkich robotach, które wchodzą w zakres gospodarstwa, zajmie się również wychowaniem dzieci, chętnie do jednej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 619

Dyrektor
ceramik, fachowiec, pracujący w zawodzie ceglarskim, na kierowniczych stanowiskach od r. 1905 po dzień dzisiejszy, w największych fabrykach w Polsce specjalność ceramikienne wyroby i klinikiery wszelkiego rodzaju, obecnie, kierownice stanowisko zaraz lub później. Pierwszorzędne referencje. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 603

Posady
książkowej maszynistki poszukuje w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 214 5

Dziewczyna
sierota młodsza w krytycznym położeniu uczciwa, pracowita poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 92 738.

Młoda
inteligentna ekspedjentka, bufetowa, uczciwa, dzielna w swym zawodzie poszukuje posady w cukierni lub restauracji od 15. względnie zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 632

Służacy
samotny poszukuje zajęcia na pół dnia. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 630

Gosnodzyni
ewentl. zarządczyni z dobrmi świadectwami, znająca gotowanie chów drobiu, ogrodnictwo, szuka posady na probostwie lub samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 764

Wiejska
młodsza poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 601

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady od 15. w hotelu lub pensjonacie jako pokojowa. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 754

Posady
za 50 zł miesiecznie poszukuje młodszy pomocnik z branży kołosalnej żelaza i wtrysunku. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 753

28 WOLNE MIEJSCA

Poszukuje administratora
na majątek, położony w południowej części Poznania, który może się wykazać pierwszorzędne rekomendacjami i możliwością złożenia 50 000 złotych kaucji. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 038

Do hurtowni tytoniowej
potrzebny kierownik sumenny i trzeźwy z kaucją. Zgłoszenia pod Kierownik do Kurjera Poznańskiego zdw 91 951

Pewny zarobek
dla ruchliwych i obrotnych przy wielkiej akcji propagandowej w całym kraju połączonej z kolportażem aktualnego i sensacyjnego wydawnictwa. Poszukiwani organizatorzy na wszystkie miasta. Oferty pisemne pod „Plebiscyt“ kierować do Biura Ogłoszeń „Pap“, Warszawa, Marszałkowska 95. nw 7480

Apteka
na prowincji poszukuje od 1. 1. 1932 asystenta z wojewódzkim egzaminem lub ewelą z praktyką. Język niemiecki konieczny. Referencje oraz warunki Kurjer Poznański dw 1880

Podarki o trwałej wartości.

**BISZKOPY
PIERNIKI
BRANŻOWE**

WOSZULC
zaf. w 1875

Pw 9 529-49-123

8—10 złotych
dziennie zarabają osoby, pracujące wszędzie. Stała pobożna praca domowa korespondencyjna. Przedsiębiorstwo Przemysłu Krajowego, Gdynia, Port. zdw 92 702

Ekspedjentka
młodsza orządna potrzebna do składu rzeczniczego. Oferty świadectwami, podaniem wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 522

Poszukuje
agentów, agentek, zarobek 300, zarobek pewny, praca łatwa. — Adres Kurjer Poznański Stary Rynek rw 3764

Do
lekkiej współpracy poszukuje uczciwej osoby z gotówką około tysiąc złotych za wysokim wynagrodzeniem. Zabezpieczenie absolutne. Oferty Kurjer Poznański rw 3770

Humor zagraniczny

— Nieszczęsna! Chciałabyś poniewierać moje nazwisko na deskach scenicznych?
— Ojcie najdroższy! Będę występowała pod pseudonimem!
— Jeszcze lepiej! Gdybyś zatem doszła do sławy, niktby nie wiedział, że jestem twoim ojcem!
(London Opinion). S. F.

Przedpłata
na grudzień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnym em do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnym przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.00 kwartalnie zł 15.00, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i noca tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P K O Poznań nr 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6 (tamowe) 25 gr, na stronie 4 (tamowe) przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami połączeniemi 200 gr, od 1-tamowego milim. nad porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w następnym wypadkach do godz. 22 w wydaniu wieczornym „drobne“ do godz. 11, wiekaze dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrucowania, wydawnictwo nie odpowiada.